

**مجموعه مقالات اولین همایش سراسری
حسابداری دادگاهی و تقلب**

**مشترک بین دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی
دادگستری اصفهان**

۱۳۹۶/۰۹/۱۹

پیامبر اکرم (ص) فرمودند:

لَيْسَ مِنَّا مَنْ عَشَّ مُسْلِمًا أَوْ ضَرَّهُ أَوْ مَاكَرَهُ

از ما نیست کسی که با مسلمانی تقلب کند، یا به او ضرر رساند و یا با وی حيله نماید.

(نهج الفصاحه، ح ۲۴۱۴)

نقل مطالب صرفا با ذکر منبع بلامانع است.

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

راهنمای تدوین برنامه درسی برای تعلیم و تربیت حسابداران متخصص در زمینه مباحث قضایی و تقلب

دکتر زهرا دیانتي دیلمی

دانشیار گروه حسابداری دانشگاه خوارزمی (Dianati@khu.ac.ir)

چکیده:

رسوایی مالی اخیر، افزایش اختلاسها، تقلب و کلاهبرداری های گزارش شده، افزایش شدت نگرانی ها برای پولشویی در جهت حمایت از تروریسم و قاچاق باعث شده است تا دستورالعمل های قانونی و انتظارات عمومی برای تعریف مسئولیت بیشتر حساببران و حسابداران در قبال کشف تقلب در سازمانها به صورت جدی تری مطرح شود.

اینکه مجرمان مانع از کشف فعالیت های غیرقانونی خود شوند و یا اینکه تسلیم عدالت و قانون شوند، مرز مشخص کننده موفقیت آمیز نبودن/بودن تجزیه و تحلیل تقلب یا حسابداری دادگاهی است. در اکثر مواقع، موفقیت آمیز بودن این کار به طور مستقیم به میزان دانش، مهارتها و توانایی های متخصصان وابسته است. لذا تقاضا برای به کارگیری متخصصان حرفه ای که آموزش های رسمی در زمینه کشف تقلب و حسابداری دادگاهی دیده اند روز به روز در حال افزایش است. اما مراکز دانشگاهی و سازمانهای ذینفعی که به آموزش در این حوزه ها مشغولند، مواجه با سوالاتی در خصوص ماهیت، حوزه (دامنه)، و شکل یک برنامه درسی قابل قبول و ارزشمند، در این زمینه هستند.

برای اینکه بتوان مباحث حسابداری و حسابرسی دادگاهی (قضایی) را در برنامه درسی موسسات آموزشی و دانشگاه ها وارد کرد، نیاز است تا بررسی دقیقی درخصوص دانش، مهارت ها و توانایی های لازم برای افرادی که می خواهند در این زمینه کسب دانش و مهارت کنند، صورت گیرد. هدف تحقیق حاضر، ارائه یک برنامه درسی آموزشی در زمینه مباحث تقلب و حسابداری دادگاهی (قضایی) برای کمک به مراکز آموزشی و دانشگاهی، سازمان های دولتی و خصوصی، کارشناسان، اعضای هیات علمی و دانشجویان آینده نگر است که علاقمند به گسترش توانایی های حرفه ای و مهارت های ایشان در این عرصه نوظهور رو به ترقی از علم حسابداری می باشند.

دانشگاه ویرجینیای غربی با استفاده از کمک مالی ۶۱۴۰۰۰ دلاری موسسه ملی عدالت (NIJ) که آژانس تحقیق، توسعه و ارزیابی وزارت دادگستری آمریکا محسوب می شود، اقدام به شکل دهی گروه فنی (TWG) نمود تا به بررسی مباحث مرتبط با تقلب و حسابداری دادگاهی (قضایی) و تدوین راهنمایی برای برنامه درسی در اینخصوص، بپردازد. علاوه بر مراکز دانشگاهی که می توانند با کمک این راهنما به تدوین و تعدیل برنامه های درسی خود بپردازند، این راهنما می تواند به کارآموزان حرفه ای که می خواهند در این حوزه مشغول به کار شوند و دانشجویانی که می خواهند این رشته و شغل را انتخاب کنند و حتی شاغلین حرفه که به دنبال فرصتی برای کسب مهارت های جدید در زمینه تقلب و حسابداری دادگاهی هستند، کمک کند.

در مقاله حاضر، ماحصل کار انجام شده در دانشگاه ویرجینیای غربی به عنوان راهنمایی برای تدوین سرفصلهای برنامه درسی آموزش حسابداران متخصص در زمینه مباحث قضایی و تقلب ارائه می شود. این راهنما، می تواند مورد استفاده دانشگاهها، مراکز آموزشی و نهادهای حرفه ای (تحت عنوان بخشی از برنامه آموزش مستمر) قرار گیرد.

کلید واژه : حسابداری دادگاهی (قضایی)، تقلب، برنامه درسی

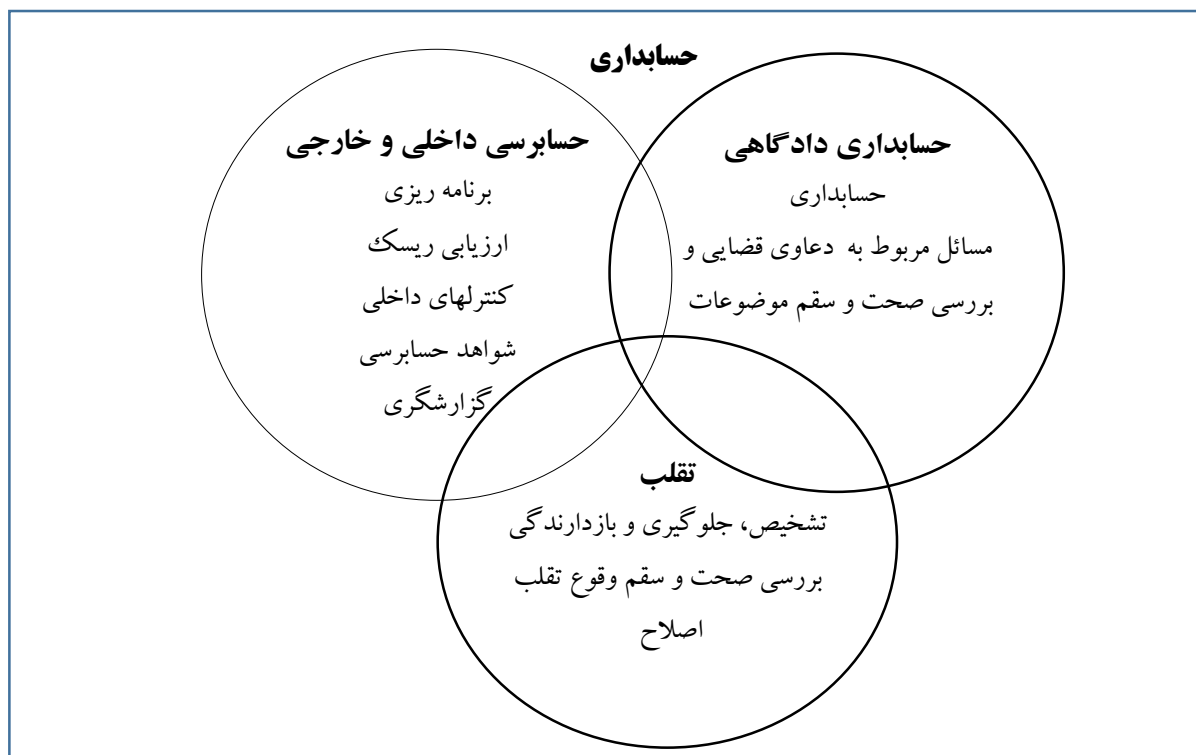
مقدمه:

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

رسوایی شرکت‌های بزرگ، بانکها و موسسات مالی و... منجر به افزایش الزامات قانونی و وضع قوانین جدید در کشورهای مختلف (نظیر ساربینز آکسلی^۱ در آمریکا در سال ۲۰۰۲) برای بهبود نظام راهبری شرکتی^۲ شده است. این الزامات، استفاده از کنترل‌های داخلی را برای کشف و جلوگیری از تقلب را پیشنهاد می‌دهد و حساب‌رسان صورتهای مالی را تشویق می‌کند تا تلاش بیشتری برای شناسایی تقلب داشته باشند. از سوی دیگر، افزایش فساد، پولشویی، فعالیتهای تروریستی، اخاذی، جرائم یقه سفیدان و نظیر اینها موجب افزایش تقاضا برای متخصصین حرفه‌ای دارای سطح تحصیلات عالی شده که آگاهی و دانش بیشتری نسبت به تقلب داشته و از مهارتهای لازم برای حسابداری دادگاهی و تقلب برخوردار باشند. شکل ۱ رابطه بین دانش و مهارت‌های حسابداران سنتی، حسابرسی، تقلب و حسابدار دادگاهی را نشان می‌دهد.

شکل ۱- ارتباط بین حسابرسی، تقلب و حسابداری دادگاهی

رویه‌های حسابرسی سنتی، در محدوده استانداردهای حسابرسی^۳ و سایر الزامات مقرر شده در اینخصوص، به بررسی تقلب می‌پردازند. با اینحال، حساب‌رسان مسئولیتی در قبال برنامه ریزی و اجرای رویه‌های حسابرسی برای کشف تحریفات^۴ بی‌اهمیت (نظیر مواردی که بخاطر اشتباه یا تقلب رخ داده اند) ندارند. به موجب قانون ساربینز آکسلی^۵، مسئولیت مدیریت شرکت در قبال برنامه ریزی و اجرای کنترل‌های داخلی به جهت جلوگیری و بازدارندگی از تقلب، افزایش یافته است.

¹ Sarbanes-Oxley Act of 2002

² corporate governance

³ AICPA Statement on Auditing Standards (SAS) No. 99

در ایران: استاندارد حسابرسی ۲۴۰ مسئولیت حسابرس در ارتباط با تقلب و اشتباه، در حسابرسی صورتهای مالی (تجدید نظر شده ۱۳۸۴)

⁴ misstatements

⁵ Sarbanes-Oxley

ادعای تقلب، غالباً از طریق اقدامات حقوقی (دادگاه) و با تخمین زیان (خسارات) مورد حل و فصل قرار می گیرد که این امر مبین همپوشانی حسابداری دادگاهی و کار بررسی صحت و سقم ادعای تقلب است. با اینحال، این دو (یعنی حسابداری دادگاهی و بررسی صحت و سقم ادعای تقلب) هر کدام دربرگیرنده فعالیتهای متفاوت و بعضاً نامرتبط با یکدیگر هستند: متخصصان تقلب غالباً به جلوگیری و بازدارندگی از تقلب کمک می کنند که ارتباط مستقیمی با سیستم قضایی (حقوقی) ندارد. اما حسابداران دادگاهی با ادعاهای مطرح شده در خصوص خسارت، ارزشگذاری (ارزیابی)، و مسائل حقوقی (غیر مرتبط با تقلب) مواجه هستند

ارتباط بین حسابرسی، تقلب و حسابداری دادگاهی پویا بوده و در طی زمان بخاطر مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تغییر می کند. بعلاوه، سطح همپوشانی حسابداری دادگاهی (قضایی) و تقلب ممکن است از آنچه در شکل ۱ نشان داده شده است، بیشتر باشد. از آنجایی که حسابرسان در دامنه استاندارد حسابرسی شماره ۹۹ آمریکا (شماره ۲۴۰ ایران) کار می کنند، لذا انتظار می رود (در حد خیلی کمی) دانش و مهارت کافی در زمینه مباحث تقلب و حسابداری دادگاهی داشته باشند. به همین خاطر است که لازم است برنامه درسی که در برگیرنده این مهارتها و دانش ها باشند تدوین شود تا بتوان متخصصان توانمندی را پرورش و تعلیم داد. برای این منظور و با حمایت ۶۱۴۰۰۰ دلاری موسسه ملی حقوق (NIJ)^۱ از دانشگاه ویرجینیای غربی، گروه فنی آموزش حسابداری مباحث قضایی و تقلب (TWG)^۲ شکل گرفت که متشکل از متخصصانی در زمینه های مختلف اعم از پیشگیری از کلاهبرداری، کشف، تحقیق و تفحص، اصلاح (پس از کشف تقلب) و حسابداری قضایی است. اعضای این گروه فنی، نمایندگان از شرکتهای و صنایع بزرگ، متخصصان ارائه دهنده خدمات حرفه ای، مجریان قانون، جامعه حقوقی، سهامداران دولتی و نهادی، انجمن های حرفه ای و دانشگاهیان متخصص در مباحث تقلب و حسابرسی قضایی هستند. این افراد به دلیل علائق شخصی خود، بطور داوطلبانه زمان، ایده و نظراتشان را در جهت تقویت آموزش و تعلیم مباحث تقلب و حسابداری دادگاهی در اختیار گروه قرار می دهند.

نحوه انتخاب اعضای این گروه فنی (TWG) بدین صورت بوده که ابتدا ریس این پروژه به کمک اساتید یک پلان برنامه ریزی تهیه کرد که دارای دو هدف بود: ۱- تعریف دامنه این پروژه از طریق مشخص کردن استراتژی های کلانی که به کارهای گروه جهت دهد و ۲- مشخص کردن متخصصان کل کشور در موضوعات مدنظر گروه. اعضای گروه فنی و نیز پنل برنامه ریزی کننده از بین افراد ذیل انتخاب شدند: اساتید متخصص در زمینه مباحث تقلب و حسابداری دادگاهی (قضایی)، موسسات حسابرسی شامل ۴ موسسه بزرگ (Big 4)، انجمن حسابداران رسمی آمریکا (AICPA) و اعضای کمیته های حسابرسی، اداره دخیانیت، الکل و سلاح های گرم و مواد منفجره^۳ (ATF)، نمایندگان شرکتهای بزرگی که در زمینه مباحث تقلب و حسابداری قضایی کار می کنند، پلیس فدرال^۴ (FBI)، انجمن حسابرسان داخلی، اداره درآمدهای

¹ National Institute of Justice (NIJ)

² Technical Working Group on Education in Fraud and Forensic Accounting (TWG)

³ Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives (ATF)

⁴ the Federal Bureau of Investigation (FBI)

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

داخلی آمریکا^۱(IRS)، جامعه حقوقی^۲، انجمن مبارزه با جرائم یقه سفید^۳، انجمن متخصصان خبره ارزیابی تقلب^۴(ACFE)؛ هیئت نظارت بر حسابداری عمومی^۵(PCAOB)؛ کمیسیون بورس و اوراق بهادار^۶(SEC)؛ و دیگر ارائه دهندگان خدمات حرفه ای و سازمان های ذینفع هستند.

در طی هیجده ماه، ۱۴ نفر از اعضای پنل (هیات) برنامه ریزی و ۳۲ نفر از اعضای گروه فنی (TWG) با همکاری هم اقدام به تدوین این راهنما کرده اند. اسامی این افراد، محل کارشان، عناوین شغلی و تخصصشان در جداول ۱ و ۲ آمده است.

¹ Internal Revenue Service(IRS)

² the legal community

³ the National White Collar Crime Center

جرم یقه سفید که از ابداعات جرم شناس آمریکایی، ادوین ساترلند در دهه ۵۰ میلادی است در اصطلاح جرم شناسی اینگونه تعریف می شود: رفتار غیرقانونی یا غیر اخلاقی ناقض مسئولیت امانی یا اعتماد عمومی که توسط فرد یا سازمانی رخ می دهد. این اعمال معمولاً در جریان فعالیتهای شغلی مشروع و توسط اشخاصی که دارای مقامات عالی و قابل احترام اجتماعی هستند و به نفع شخص یا سازمان ارتکاب می یابند (سلیمانی، ۱۳۹۲، ص ۱۱۹).

جرم یقه سفید، در نوشتار حقوقی و قانونی دلالت بر سوءاستفاده افراد بلندپایه از موقعیت و مقام خود است که بیشتر به شکل جرایم مالی است. بر اساس تفکرات ادوین ساترلند، جرم های یقه سفید، بیانگر فعالیتهای غیرقانونی است که از اشخاص سرشناس و طبقه بالاتر جامعه سر می زند. شغل و موقعیت اجتماعی و اشرافی این دسته از جنایتکاران ایجاب می کند که مانند طبقه ممتاز جامعه بهترین و گرانباترین لباس با یقه سفید بر تن پوشند و صورت ظاهرشان موجب شود تا مردم به آنها گمان بد نبرند و چپاول و غارتگری را دون شان ایشان انگارند (ایرانمنش، ۱۳۹۰).

⁴ Association of Certified Fraud Examiners (ACFE)

بزرگترین سازمان ضد تقلب در جهان و اولین مرکز تعلیم و تربیت متخصصان ضد تقلب با بیش از ۸۰،۰۰۰ عضو از در سراسر جهان است. این سازمان سالها پیش، کمیته آموزش عالی خود را به هدف ارتقای آموزش در زمینه بررسی تقلب در دانشگاهها و مراکز آموزشی راه اندازی نمود. متعاقب این ابتکار که امروزه به آن "برنامه آموزشی همکاری علیه تقلب"^۴ می گویند، انجمن متخصصان خبره ارزیابی تقلب (ACFE)، منابع آموزشی مجانی (نظیر لوح فشرده، مطالعات موردی (افته)^۴، و مفاد آموزشی) در اختیار مربیانی که عضو این انجمن هستند قرار داد البته به شرط اینکه ۳ درس با عنوان "بررسی تقلب" آموزش بدهند. تلاش این انجمن برای آموزش دانشجویان در زمینه حسابداری دادگاهی و تقلب، با اهدای جایزه "آموزش نوآورانه حسابداری" Innovation in Accounting Education award "از سوی حسابداری آمریکا (AAA) در سال ۲۰۰۲ مورد تقدیر قرار گرفت.

⁵ the Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB)

⁶ Securities and Exchange Commission (SEC)

جدول ۱- اعضای هیات برنامه ریزی

Name	Affiliation(s)	Title/Background/Area of Expertise
Ben Bailey	Bailey & Glasser	Prosecuting/Defense Attorney
Joseph Carcello	University of Tennessee/Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)	Director of Research, Corporate Governance Center/Coauthor of COSO Report
Richard Johnston	National White Collar Crime Center (NW3C)	Executive Advisor
Michael D. Kirkpatrick	Federal Bureau of Investigation/Independent Consultant	Retired FBI Assistant Director/Practicing Forensic Accountant, CPA
Mary Jo Kranacher	York College, CUNY	Chair, Department of Accounting and Business; ACFE Board of Regents; New York State Society of CPAs
Richard Lanza	Toys "R" Us	Manager of Internal Audit
Bonnie Morris*	West Virginia University	President, Artificial Intelligence/Emerging Technologies Section of the American Accounting Association
Charles Owens	Ernst & Young	Senior Executive, Global Investigative and Dispute Services
Heriot Prentice	Institute of Internal Auditors (IIA)	Director of Technology Practices
Richard A. (Dick) Riley, Jr.*	West Virginia University	Professor, CPA, CFE, Consultant (Forensic Accounting)
James Robertson	Asa Pembroke, Inc.	Formerly with FBI Training Academy
Gary Stoops	National Cyber Forensic Training Alliance	Former Chief of Staff, NW3C
Anthony Torchia	KPMG	Partner
Joseph Wells/ Toby Bishop	Association of Certified Fraud Examiners (ACFE)	Founder and Chairman of the Board/ President and Chief Executive Officer

* Cochairs and principal investigators along with Max M. Houck.

جدول ۲- اعضای گروه فنی (TWG)

Name	Affiliation(s)	Title/Background/Area of Expertise
W. Steve Albrecht	Brigham Young University	Associate Dean, Andersen LLP Alumni Professor of Accounting, Textbook Author
Andrew Bailey	Securities and Exchange Commission/University of Illinois, Urbana-Champaign	Former Deputy Chief Accountant (Retired 12/10/05)/Professor Emeritus
Mark Beasley	North Carolina State	SAS No. 99 Task Force, COSO Report Coauthor
Tim Bell	KPMG	Director, Assurance Research
Douglas Carmichael	Public Company Accounting Oversight Board	Chief Auditor
George Curtis	Utica College	Director, Economic Crime Management Program
Dennis Dycus	State of Tennessee	Fraud Investigations
Craig Fink	FirstEnergy	Internal Audit (Fraud Investigations)
Franco Frande	U.S. Department of Justice, Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives	Chief, Financial Investigative Services Division (Forensic Accounting, Financial Investigations)
Jonny Frank	PricewaterhouseCoopers/ Yale	Partner-in-Charge, Fraud Risks and Controls/ Senior Faculty Fellow
Tom Frecka	University of Notre Dame	Vincent and Rose Lizzadro Professor of Accountancy, Litigation Support Services
Glen Gainer	State of West Virginia	State Auditor
Steve Gladis	Steve Gladis Communications	Former Associate Dean, University of Virginia, School of Professional Studies
W. Robert Grafton	Carmax/Andersen Worldwide	Audit Committee Chair/Former Managing Partner
Lester Heitger	Indiana University	Professor and Textbook Author
Dana Hermanson	Kennesaw State University	COSO Report Coauthor
M. Jay Myers	Internal Revenue Service	Special Agent, Senior Course Developer and Instructor
Marylou Korkuch	Chubb Corporation	Vice President
Bert Lacativo	PricewaterhouseCoopers/ AICPA	Partner, Dispute Analysis & Investigations/ Forensic and Litigation Services Committee
Tom Lamm	Information Systems Audit and Control Association	Director of Research, Standards and Academic Relations
Darryl Neier	New York University/ Sobel & Company	Adjunct Professor/ Director, Litigation Support Group
Elizabeth Oliver	Washington & Lee University	Accounting Department Head
Zoe-Vonna Palmrose	University of Southern California	Professor and Fraud Research, SAS No. 99 Task Force
Sri Ramamoorti	Grant Thornton LLP/ Academy for Government Accountability	Partner, National Corporate Governance Group/Chairman
Stephen E. Silver	Deloitte & Touche	Managing Director, Southeast Fraud and Forensic Investigation Practice and Firm Subject Matter Expert
Sondra Stallard	University of Virginia	Dean - Continuing and Professional Studies
Jerry Strawser	Texas A&M University	Dean - Mays Business School
Tom Weirich	Central Michigan University/AICPA	Professor/Career and Development Committee
Mary Jo White (Eric Hartline)	Debevoise & Plimpton LLP	Partner, Former US Attorney, District of New York
George Young	Florida Atlantic University	Academic Director, Masters Program in Forensic Accounting
Paul Zikmund	Deloitte and Touche/ Rider University	Manager, Forensic and Investigative Service/ Adjunct Faculty (Formerly Director of Forensic Audit at Tyco)

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

گروه فنی (TWG) در بررسی های خود پی برده است که موفقیت بدست آمده در دراز مدت به خاطر سه عامل بوده است: ۱- تحقیق، ۲- عمل (اجر) و ۳- آموزش. تحقیق، منجر به نوآوری حرفه ای می شود. عمل کنندگان (اجرا کنندگان) افراد شاغل در حرفه با بکارگیری، آزمایش و تعریف مجدد تئوری و یافته های تحقیق در یک رشته (زمینه) خاص اقدام به استفاده از محصولات تحقیقاتی (اعم از مفاهیم، ایده ها، نظریه ها و شواهد) می کنند. در نهایت نیز اساتید، چارچوب های آموزشی را تدوین می کنند تا از طریق آنها دانشجویان از ماحصل نتایج تحقیق و عمل بهره مند شوند و شیوه کار را یاد بگیرند. لذا برنامه های درسی باید بطور مداوم با انجام تحقیقات جدید و با توجه به خروجی های اجرایی به روز رسانی شوند و ارتباط مستمری بین دانشگاه و حرفه و تحقیق وجود داشته باشد. لذا فرآیند کاری گروه فنی (TWG) با تشکیل یک گروه برنامه ریزی شامل ۱۴ نفر از گروه های ذینفع مختلف در زمینه های تحقیق، عمل (اجر) و آموزش آغاز شد. هیات برنامه ریزی، به تعریف گستره و مرزهای پروژه و شناسایی و بکارگیری اعضای بیشتر در گروه فنی (TWG) مشغول شد. هیات برنامه ریزی، ۳۲ نفر دیگر از شاغلین حرفه در زمینه اجرای قوانین، جوامع تجاری، سازمان های حرفه ای، قانونگذاران و دیگر سازمان های دولتی، دانشگاهیان، محققان و نویسندگان را به کار گرفتند. انتظار می رود که مطالب مندرج در این راهنما، به دانشگاهها، اساتید و تدوین کنندگان دوره های آموزشی حرفه ای در موارد ذیل کمک کند:

۱- انتخاب برنامه درسی و محتوای دروس در زمانی که می خواهیم مازول های آموزش چندگانه در زمینه های تقلب و یا حسابداری دادگاهی (قضایی) ایجاد کنیم.

۲- آشنا ساختن دانشجویان با تقلب/ یا حسابداری دادگاهی از طریق یک درس یا مازول آموزشی مستقل^۱

۳- انجام تعدیلات و تغییراتی در دروس فعلی حسابرسی، سیستمهای اطلاعاتی و سایر دروس تجاری و یا محتویات دروس حسابداری، به جهت آماده سازی دانشجویان و شاغلین حرفه برای مواجهه با تقلب و حسابداری دادگاهی.

۴- الگویی پیشنهادی باشد برای تدوین برنامه درسی و محتوای دروس مرتبط با حسابداری دادگاهی و تقلب که مورد استفاده توسعه دهندگان حرفه، برگزار کنندگان دوره های آموزش اجباری برای حقوقدانان، برگزار کنندگان دوره های آموزش حرفه ای مستمر قرار گیرد.

۵- الگوی راهنمای باشد برای آموزش مباحث تقلب و حسابداری دادگاهی به مدیران اجرایی، مدیران، وکلا، اعضای هیات مدیره و اعضای کمیته حسابرسی و سایر ذینفعان علاقمند.

گروه فنی (TWG)، حوزه های محتوایی اصلی ذیل را برای برنامه درسی حسابداری دادگاهی و تقلب مشخص کرد:

۱- جرم شناسی^۲ (بطور خاص با دید مبتنی بر ماهیت، دینامیک و دامنه جرائم مالی و تقلب)، محیط قانونی و مسائل اخلاقی

¹ a stand-alone exposure course

² Criminology

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

۲- پیشگیری^۱ از تقلب، بازدارندگی^۲، کشف، تحقیق و تفحص (بررسی) و درمان (از بین بردن تقلب)

الف- اختلاس دارایی، فساد^۳ و ارائه نادرست

ب- تقلب در صورتهای مالی

ج- حسابداری دادگاهی و تقلب در محیط دیجیتال شامل:

- ابزارها و فنون مبتنی بر رایانه جهت کشف و بررسی.

- ابزارهای مدیریت موارد الکترونیکی

- سایر مسائل خاص مرتبط با محیطهای رایانه ای

۳- خدمات مشاوره قانونی و دادگاهی (قضایی) شامل تجزیه و تحلیل و تحقیق، ارزیابی ضرر و زیانها، بررسی صحت و سقم اختلافات و حل و فصل منازعات (شامل داوری و وساطت).

در برنامه درسی که توسط گروه فنی (TWG)، درخصوص حسابداری دادگاهی ارائه شده است سعی شده تا متناسب سطح استعداد دانشجویانی که وارد دانشگاههای مختلف می شوند و سابقه کاری که قبلاً داشته اند^۴، یک انعطاف پذیری وجود داشته باشد. از سوی دیگر، چون رشته حسابداری دادگاهی و تقلب زیر مجموعه رشته حسابداری محسوب می شود، لذا کسب دانش کافی در زمینه حسابداری و حسابرسی، پیش شرط این رشته است و افرادی که از سایر رشته ها نظیر جرم شناسی، جامعه شناسی، روانشناسی، حقوق، علوم رایانه و.. وارد این رشته می شوند باید یکسری دروس پیش نیاز مربوط به مباحث اصلی حسابداری را پشت سر بگذارند.

¹ Prevention

در لغت به معنای پیشگیری، جلوگیری کردن، ممانعت نمودن، و اقدامات احتیاطی برای جلوگیری از رخدادهای بد و ناخواسته است (معین، ۱۳۶۲، ص ۳۹۵). بدین سان در اصطلاح جرم شناسی، پیشگیری شامل اقداماتی است که در قالب شناسایی و ارزیابی خطر جرم و اتخاذ راهکارهای لازم برای جلوگیری از وقوع آن صورت پذیرفته (شیری، ۱۳۸۶، ص ۱۷) و هدف آن کاهش نرخ بزهکاری است. جلوگیری از تقلب^۵ اشاره به ایجاد و حفظ محیط هایی دارد که در آنها فعالیت های متقلبانه به حداقل می رسد. (دادیان و آقایی، ۱۳۸۸)

² Deterrence

بازدارندگی از لحاظ لغوی برگرفته از مصدر بازداشتن و به معنای منع کردن و جلوی کسی یا چیزی یا کاری را گرفتن (عمید، ۱۳۶۳، ص ۲۷۱) می باشد و معادل آن در زبان انگلیسی، واژه (Deterrence) است که به معنای بازداشت، منع و ایجاد تردید از طریق ترس و تهدید (حییم، ۱۳۷۶، ص ۱۳۵) تعریف شده است. این مفهوم، در معنای اصطلاحی خود در عرصه جرم شناسی عبارت است از هراس برآمده از مجازات که سبب می گردد، مجرم بالفعلی که تحت مجازات واقع می شود و مجرم بالقوه ای که شاهد اجرای آن نسبت به مرتکب هستند، از جرم دوری کنند. مثلاً نیروگاه هسته ای بسازیم برای اینکه نقش بازدارندگی دارد از حمله اتمی کشورهای دیگر به ما. (دادیان و آقایی، ۱۳۸۸)

³ corruption

^۴ دانشجویانی که برای ادامه تحصیلی وارد این رشته می شوند ضروریست دارای تجربه کاری مرتبط با مباحث حسابداری دادگاهی در زمینه مباحث حسابداری، حقوق و فناوری اطلاعات و یا کارهای پلیسی و نظیر اینها داشته باشند.

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

تعاریف مورد استفاده در برنامه درسی

گروه فنی (TWG)، برای تدوین راهنمای برنامه ریزی حسابداری دادگاهی و تقلب ابتدا تعاریف ذیل را ارائه داده است:

- **حسابداری دادگاهی (قضایی):** بکارگیری اصول، تئوریه‌ها و نظامهای حسابداری درخصوص حقایق یا فرضیه‌های مورد بحث در یک اختلاف حقوقی (قضایی) است و هر شاخه‌ای از دانش حسابداری رادر برمی گیرد. حسابداری دادگاهی شامل دو جز اصلی است:

- ۱- خدمات مربوط به دعاوی قضایی که در آنها نقش حسابدار رسمی (CPA) بعنوان یک متخصص یا مشاور است.
- ۲- خدمات تحقیق و تفحص که در آنها از مهارت‌های حسابدار رسمی (CPA) استفاده می شود و می تواند به شهادت ایشان در دادگاه ختم شود یا نشود.

حسابداری دادگاهی، مستلزم بکارگیری مهارت‌های ویژه حسابداری، حسابرسی، مالی، روشهای کمی، حوزه‌های خاص حقوقی و روش تحقیق و داشتن مهارت‌های بررسی صحت و سقم موضوعات جهت جمع آوری، تجزیه و تحلیل و ارزیابی ارزش شواهد و تفسیر و مخابره (انتقال) یافته‌ها است. حسابداری دادگاهی می تواند به کار ارائه شهادت (ارائه گواهی) یا ارائه مشاوره بپردازد.^۱

• تقلب و تعاریف مرتبط :

تقلب (که گاهی اوقات به آن جعل نیز می گویند) عبارت است از انحراف عمدی حقیقت به هدف اغوای دیگران با تکیه گمراه کننده بر یک بخش ارزشمند از یک موضوع یا بخش قانونی آن.^۲ بررسی تقلب، روش و اسلوبی است برای حل و فصل دعاوی قضایی مطرح شده در خصوص تقلب از زمانی که موضوع به فرد متخصص ارجاع داده می شود تا زمانی که کار به اتمام می رسد و شامل بدست آوردن شواهد، مصاحبه، نوشتن گزارش و در نهایت تصدیق (ارائه نظر حقوقی) است. مطابق نظر انجمن آمریکایی بررسی کنندگان رسمی تقلب (ACFE)^۳ بررسی کننده تقلب^۴ باید در پیشگیری، بازدارندگی، تشخیص و بررسی صحت و سقم تقلب و نیز از بین بردن (اصلاح) آن کمک کند.^۵

• تحقیق و تفحص (بررسی صحت و سقم) تقلب^۶

بررسی تقلب در زمانی رخ می دهد که شاخص‌های تقلب نظیر ازدست دادن پول یا سایر موارد، مبین آن باشند که یک عمل جعلی (مقلبانه) رخ داده است و نیاز به تحقیق برای تعیین میزان تلفات (زیان) و هویت عاملین آن باشد.^۷

¹ The AICPA Forensic and Litigation Services Committee developed the definition. See also Crumbley, D. Larry, Lester E. Heitger, and G. Stevenson Smith, Forensic and Investigative Accounting, Chicago: CCH Incorporated, 2005.

² Black, Henry Campbell, Black's Law Dictionary, Sixth ed., St. Paul: West Publislung Co., 1990.

³ Association of Certified Fraud Examiners

⁴ Fraud Examiners

⁵ Adapted from Association of Certified Fraud Examiners, Fraud Examiners Manual, Austin: Association of Certified Fraud Examiners, 2005.

⁶ Fraud investigation

^۷ اینکه از اصطلاح "تحقیق و تفحص تقلب" استفاده شود یا "بررسی تقلب"^۷ مورد اختلاف نظر شاغلین حرفه است. برخی (از جمله انجمن آمریکایی بررسی کنندگان) تقلب ترجیح می دهند از اصطلاح "بررسی تقلب" استفاده کنند زیرا این اصطلاح اضافه بر تحقیق و تفحص

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

• پیشگیری از تقلب:

پیشگیری از تقلب^۱ به معنی ایجاد و حفظ محیطی است که خطر فعالیت متقلبانه خاص در آن به حداقل برسد و فرصت انجام اینکار با توجه به تجزیه و تحلیل هزینه – منفعت از بین برود. هنگامی که اقدام های پیشگیرانه انجام می شود، هزینه های مربوط به کشف و تحقیق و تفحص (بررسی) تقلب از مجرمان بالقوه، حذف می شود.

• بازدارندگی از تقلب:

بازدارندگی از تقلب^۲ به معنی ایجاد محیطهایی است که مردم از انجام تقلب ناامید شوند هرچند هنوز هم امکان وقوع تقلب در آن محیط ممکن است وجود داشته باشد. دستورالعمل محکومیت فدرال در سال ۲۰۰۵، یک پیام صریح را به جامعه مخابره می کند که در صورت تکرار رفتار مجرمانه باید در مجازات فرد نیز تشدید صورت گیرد. بازدارندگی، معمولاً با اقداماتی برای تعبیه کنترل های داخلی و برنامه های اخلاقی و ایجاد محیط کاری یکپارچه و تشویق کارکنان برای گزارش کارهای نادرست توأم است. چنین اقداماتی موجب افزایش احتمال کشف و گزارش یک عمل متقلبانه می شود. بازدارندگی از تقلب را می توان از طریق استفاده از نرم افزارهای نظارتی و حسابرسی مستمر نیز انجام داد. بازدارندگی تقلب زمامین افزایش می یابد که افراد معتقدند که تقلبهایشان کشف شده، به دام می افتند و تنبیه می شوند.

• کشف تقلب:

کشف تقلب^۴ به فرآیند تشخیص وجود یا عدم وجود تقلب دلالت دارد. کشف تقلب را می توان از طریق طراحی کنترل های داخلی مناسب، نظارت قوی، دیده بانی و جستجوی پویای شواهد تقلب بالقوه به انجام رساند

• از بین بردن تقلب:

از بین بردن (اصلاح) تقلب^۵، دلالت دارد بر ۱- پوشش زیانها از طریق بیمه، سیستم حقوقی و یا سایر ابزارها و ۲- اصلاح رویه ها و روندهای عملیاتی شامل تغییر سیستم کنترل داخلی که برای به حداقل رساندن یا جلوگیری از تکرار تقلبهای مشابه در آینده.

درخصوص تقلب، دربرگیرنده عناصری نظیر پیشگیری، بازدارندگی، کشف و از بین بردن تقلب نیز می شود. برخی نیز ترجیح می دهند از اصطلاح "تحقیق و تفحص تقلب" استفاده کنند زیرا اصطلاح "بررسی" ابزار خاص حسابرسان و حسابداران است. موضع گروه فنی (TWG) این است که هر دوی این اصطلاحات اگر بصورت کامل با واژه تقلب استفاده شوند یعنی بیان شود "تحقیق و تفحص تقلب" یا "بررسی تقلب" مورد قبول هستند.

¹ Fraud prevention

² Fraud deterrence

³ The 2005 Federal Sentencing Guideline Manual

⁴ Fraud detection

⁵ Fraud remediation

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

طرح تقلب^۱، یک روش و اسلوب مشخصی است که برای ارتکاب^۲، مخفی کردن^۳ و بهره برداری از اقدام متقلبانه انجام می شود. جهت پی بردن به طرح تقلب، بررسی کنندگان^۴، غالباً فرآیندهای عملیاتی را ترسیم می کنند تا از این طریق نقاط کنترل داخلی و جاهایی که امکان شکستن کنترلهای داخلی وجود دارد را شناسایی نمایند تا بتوانند ابزارهایی که از طریق آنها تقلب صورت می گیرد را مشخص کنند. بررسی کنندگان تقلب، با مطالعه "طرح تقلب" می توانند عاملان احتمالی تقلب را شناسایی کرده و در از بین بردن (اصلاح) تقلب کمک کنند.

نیاز دانشجویان و کشور، محرک برنامه درسی

در کشور ایران برنامه درسی سالیان سال بدون کوچکترین تغییر و به روز رسانی ثابت است و بصورت کاملاً یکجانبه (بدون حضور نمایندگانی از سازمانها و نهادهای ذینفع نظیر وزارت امور اقتصاد و دارایی، دیوان محاسبات، شرکتهای بزرگ و اصلی کشور، سازمان امور مالیاتی، موسسات حسابرسی، سازمان بورس و اوراق بهادار و...) از سوی کمیته ای متشکل از اعضای هیات علمی چند دانشگاه محدود در وزارت علوم تهیه می شود و به کل دانشگاههای سراسر کشور در تمام استانها بدون توجه به نیازهای متنوع بومی هر استان و شهرستان و توانایی های دانشگاههای مختلف ابلاغ می شود، حتی بدون اینکه عمیقاً به نیاز صنعت و سایر نهادها و سازمانها توجه خاصی شود. یک نمونه کاملاً عینی و ملموس ضعف چنین برنامه ریزی، عدم توجه به دروسی نظیر حسابداری نفت و گاز و پتروشیمی و مواردی از این دست است که بخش اعظم درآمد ملی کشور ایران را تشکیل می دهند. به طور کلی نظام برنامه ریزی آموزش عالی تاکنون حداقل در رشته حسابداری، خود مانع اصلی توسعه و ترقی اثرگذار در این رشته بوده است. یک نمونه دیگر، حذف کلیه گرایشهای حسابداری (نظیر حسابرسی، مالیاتی و دولتی) از مقطع کارشناسی دانشگاهها بوده است که خود ضربه ای بلندمدت به بدنه اجرایی نهادهایی نظیر سازمان امور مالیاتی و... می تواند وارد کند. آنهم با این توجیه شفاهی که دانشگاههای خارج از کشور در مقطع کارشناسی گرایش ندارد، در حالیکه اگر یک جستجوی ساده در وب سایت دانشگاههای خارج از کشور در حوزه های مرتبط با حسابداری داشته باشیم متوجه می شویم که آنها متناسب نیاز روز کشورشان برنامه درسی توسط خود را به روز رسانی و حتی رشته های جدید راه اندازی می کنند. نکته قابل توجه این است که برنامه درسی دانشگاهها نیز متناسب استراتژی هر دانشگاه و توانمندی هایش با دانشگاههای دیگر متفاوت است. به نحوی که دانشگاه واشنگتن غربی^۵ رشته ای ترکیبی اقتصاد- حسابداری در مقطع کارشناسی دارد، دانشگاه هایی رشته فناوری اطلاعات حسابداری و سیستم های اطلاعاتی (نظیر دانشگاه اونتاریو - دانشکده سنکا^۶ و دانشگاه ماریلند^۷، دانشگاه نیویورک - آلبانی^۸، دانشگاه فلوریدا آتلانتیک^۹ و...) در مقطع کارشناسی یا کارشناسی ارشد دارند، برخی دانشگاه ها تمرکز بر قبولی فارغ

¹ fraud scheme

² commit

³ conceal

⁴ investigators

⁵ Western Washington university → <https://www.wvu.edu/majors/economicsaccounting-ba>

⁶ seneca college

⁷ University of Maryland

⁸ University of New York

⁹ Florida Atlantic University

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

التحصیلانش در آزمون حسابداران رسمی (CPA) است و برخی تمرکزشان روی صنعت است. درخصوص رشته حسابداری دادگاهی (قضایی) نیز نیاز کشورها، دانشگاهها را به سمت راه اندازی این رشته (در مقطع کارشناسی و نیز کارشناسی ارشد)^۱ در خارج از کشور برده است. به نحوی که بررسی تحقیقات انجام شده نشان می دهد که در سال ۱۹۹۶ تنها چهار دانشگاه در آمریکا بودند که مباحث حسابداری دادگاهی را پوشش می دادند (رضایی و همکاران، ۱۹۹۶) و مقالات حسابداری نیز به ندرت تا قبل از دهه ۱۹۹۰ به مبحث آموزش حسابداری دادگاهی پرداخته بودند. اما به مرور زمان و با توجه به نیاز روش کشورها، توجه به این مبحث پررنگ تر شد به نحوی که بررسی انجام شده توسط پترسون و راید^۲ در سال ۱۹۹۹ نشان می داد که ۱۳ دانشگاه دوره خاص حسابداری دادگاهی دارند. بررسی انجام شده توسط باخوف و اسپراید (۲۰۰۰)^۳ نیز موید یافته های پترسون و راید (۱۹۹۰) بود که نشان دادن ۱۳ دانشگاه دوره خاص حسابداری دادگاهی و تقلب دارند و ۱۱ دانشگاه نیز قصد داشتن چنین دوره ای را در آینده نزدیک ارائه دهند. اما در حال حاضر بیش از ۴۰۰ دانشگاه، این رشته را در مقاطع مختلف خود در پاسخ به "نیاز بی سابقه برای آموزش بررسی تقلب در سطح دانشگاه"^۴ راه اندازی کرده اند و روز بروز هم بر تعدادشان افزوده می شود. نتیجه اینکه در خارج از کشور راه اندازی رشته ها متناسب نیاز روز و بازار کار است. حتی در وال استریت ژورنال^۵ در مقاله ای با عنوان "اگر قوانین حسابداری تکامل یابند، استخدام حسابداران رسمی به شدت افزایش می یابد" بیان نمود؛ **حسابداری دادگاهی (قضایی) یک حوزه بسیار داغ (ویژه) است**^۶. لذا در آمریکا، گروه فنی (TWG) در تلاش برای ارائه یک راهنمای درسی برای حسابداری دادگاهی (قضایی) و تقلب، براین اساس که مسیر شغلی آتی و تقاضای دانشجویان تعیین کننده برنامه های درسی دانشگاهها و مراکز آموزشی است، اقدام به ترسیم مسیرهای شغلی پیش بینی شده برای دانشجویان شرکت کننده در دوره آموزشی حسابداری دادگاهی و تقلب (شکل ۲) نموده و بعد به تدوین برنامه درسی این رشته پرداخت. همانطور که در شکل ۲ مشخص شده، برای تبدیل شدن به یک فرد متخصص حرفه ای موفق در بلند مدت، نیاز به آموزشهای تخصصی ویژه حرفه ای است. آموزشهای تخصصی برای کارکنان در سطح ابتدایی، به آنها کمک می کند تا صلاحیت مورد نیاز در یک سازمان خاص را به دست آورند. بعضی از آموزش های تخصصی مختص به یک سازمان خاص هستند، در حالی که سایر آموزشها مختص یک شغل خاص می شوند. علاوه بر این، کارکنان با تجربه نیاز به آموزش مداوم حرفه ای برای حفظ مهارتهای دارند.

شکل ۲- مسیرهای شغلی پیش بینی شده برای دانشجویانی شرکت کننده در دوره آموزشی حسابداری دادگاهی و تقلب

^۱ دیویس و همکاران (۲۰۰۹)، با نظرسنجی از دانشگاهیان و نیز حسابداران رسمی (CPA) دریافتند که اولویت همگی آنها روی آموزش اثربخش حسابداران دادگاهی از طریق مطالعه موردی (افته) شرکتها در کلاسهای درس سنتی است. دانشگاهیان قویا معتقد بودند که آموزش حسابداری دادگاهی باید در قالب یک برنامه در مقطع کارشناسی ارشد (graduate program) ارائه شود اما حسابداران رسمی (CPA) ترجیح می دادند که این آموزشی بعنوان جزیی از برنامه درسی مقطع کارشناسی (undergraduate program) باشد.

^۲ Peterson and Reider (1999)

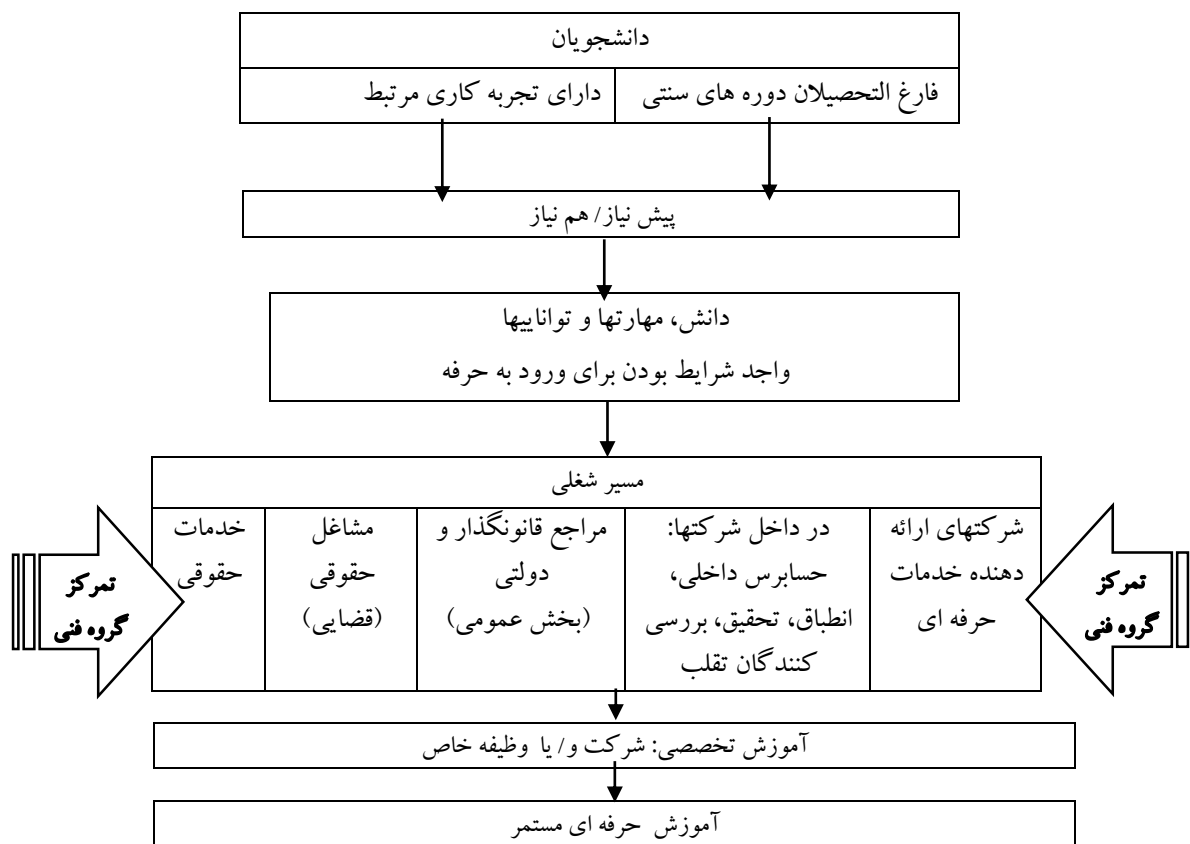
^۳ Buckhoff and Schrader, 2000

^۴ "unprecedented need for fraud examination education at the university level"

^۵ The Wall Street Journal

^۶ March 22, 2005

اولین همایش سراسری
مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی
دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

تقاضا برای جذب دانشجویان حسابداری که تخصص لازم در زمینه تقلب و حسابداری دادگاهی (قضایی) را دارند دائماً رو به افزایش است و به یک فرصت عالی برای دانشگاهها و مراکز آموزشی خارج از کشور ایران تبدیل شده که برنامه ای برای تدریس این مباحث دارند^۱. بعلاوه، هریک از چهار موسسه حسابرسی بزرگ (Big4)، از هم اکنون برای دانشجویان حسابداری یادگیری موارد مربوط به حسابداری دادگاهی را الزامی دانسته اند. حتی سازمان بورس اوراق بهادار

^۱ در کشورهای پیشرفته، راه اندازی رشته های جدید به خود دانشگاهها و امکانات آنها بستگی دارد و آنها نیز بدنبال تعریف و راه اندازی رشته هایی هستند که جذاب بوده و مورد نیاز صنعت بوده و بازار کار داشته باشند تا بتوانند دانشجویان بیشتر و بهتر را جذب دانشگاه خود نمایند و از این محل درآمد زایی نمایند. لذا رقابت شدیدی در اینخصوص بین دانشگاههای خارج کشور وجود دارد. اما دانشگاههای ایران که گرفتار نظام سلسه مراتبی دیکته شده وزارت علوم هستند جلوی رقابت سالم و رشد و ارتباط با صنعت آنها به شدت گرفته شده است و برنامه های کهنه، در حد دانش اساتید خاص یک رشته (بدون توجه به توانایی مشارکت اساتید سایر رشته ها)، تدوین شده و حتی بروز رسانی به موقع نیز نمی شود. همین امر باعث شکست رشته های میان رشته ای در ایران شده زیرا اساتید یک رشته تعامل سازنده با اساتید رشته های دیگر ندارند و اصلاً فرهنگ کارگروهی در بینشان تقویت نشده است، لذا تمایل دارند تمامی دروس رشته میان رشته ای (نظیر حسابداری مدیریت، حسابداری دادگاهی و نظیر اینها) را صرفاً متخصصان حسابداری تدریس نمایند. از اینرو نه برنامه درسی تدوین شده و نه مباحثی که در کلاسها تدریس می شوند، اهداف غایی از راه اندازی این رشته ها را محقق نخواهد ساخت و فارغ التحصیلان این رشته ها نیز توان لازم برای برعهده گرفتن مشاغل که شدیداً برای پیشرفت کشور لازم هستند، را ندارند و این دور تسلسل عقب افتادگی در نظام آموزش عالی و نهایت کشور و ضعف مباحث مالی و افزایش اختلاس و تقلب و فساد مالی همچنان ادامه دارد.

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

آمریکا (SEC) و شرکت حفاظت از سرمایه گذاران با نظارت بر حسابرسی (PCAOB)^۱ و صنایع خصوصی نیز در راستای اجرای قانون ساربینز آکسلی^۲ بدنبال استخدام حسابدان متخصص در مباحث حسابداری دادگاهی و تقلب هستند. همین امر باعث شده که حسابداری دادگاهی جزو ۲۰ شغل برتر حسابداری در آمریکا که دارای آینده ای درخشان است با میانگین درآمد سالانه ۷۳ هزار دلار^۳، شناخته شود.

دانش، مهارت و توانایی های لازم برای حسابداری تقلب و قانونی

سلسه مراتب دانش، مهارت ها و توانایی های حسابداری دادگاهی و تقلب در شکل ۳ نشان داده شده است. دوستون اول این شکل، دانش های پیش نیاز^۴ مربوط به حسابداری، حسابرسی و حقوق که یادگیری آنها در سرفصل حسابداری دادگاه و تقلب، ضروری هستند را نشان می دهند. دانشجویانی که مدرک حسابداری دارند، این دانش ها را در دوره آموزشی قبلی خود آموخته اند. اما دانشجویانی که مدرک حسابداری ندارند، می بایست این دروس پیش نیاز را قبل از برداشتن دروس دیگر، بیاموزند و این دانش ها و مهارت ها را بدست آورند.

¹ Protecting Investors through Audit Oversight (PCAOB)

یک شرکت غیر انتفاعی است که توسط کنگره آمریکا تاسیس شده است تا بر حسابرسی های شرکت های دولتی نظارت کند و با این روش از سرمایه گذاران و منافع عمومی محافظت نماید.

² the Sarbanes-Oxley Act

³ <https://www.accounting-degree.org>

⁴ prerequisite

شکل ۳- سلسه مراتب دانش، مهارت ها و توانایی های حسابداری دادگاهی و تقلب

دانش پیش نیاز		دانش پایه	دانش اصلی
۱-دروسی که بطور معمول در مقطع کارشناسی رشته حسابداری ارائه می شوند	۲-معمولا در دروس اصلی یا اختیاری ارائه می شوند	۳-دروس اصلی حسابداری دادگاهی و تقلب	۴-دروس ویژه تقلب ۵-دروس ویژه حسابداری دادگاهی
مفاهیم پایه ای حسابداری: • صورتهای مالی اسلی و یادداشتهای همراه • تاثیر بدهکار کردن و بستانکار کردن روی مانده حسابها • تجزیه و تحلیل حساب ها • محاسبه ی نسبت های مالی اصلی • رایج ترین اندازه های مالی مفاهیم اصلی حسابرسی: • تردید حرفه ای • استانداردهای مرتبط حسابرسی • نهادهای قانونگذار و حرفه ای • انواع شواهد حسابرسی مفاهیم اصلی پردازش رویدادهای مالی و کنترل های داخلی شامل کنترل سیستمهای اطلاعاتی مبتنی بر رایانه مفاهیم اصلی قانون تجارت مهارتهای اصلی کار با رایانه		شناخت تقلب شناخت حسابداری دادگاهی مبحث اصلی مربوط به نقشهای حسابرسان، متخصصان حسابداری دادگاهی و تقلب بررسی اینکه چه کسی و چرا مرتکب تقلب می شود و بررسی مثلث تقلب شامل: • فشار • فرصت • توجیه عقلی بررسی اجمالی عناصر تقلب: • اقدام • پنهان کردن • تبدیل مبحث پیشگیری از تقلب، بازدارندگی، تشخیص، تحقیق و تفحص و از بین بردن (اصلاح) تقلب بررسی اجمالی مرسوم ترین اقدامات متقلبانه اعم از: اختلاس دارایی و گزارشگری مالی متقلبانه مباحث مربوط به علائم هشداردهنده خطر تقلب مبحث از بین بردن(اصلاح) تقلب: دعوی جنایی و مدنی و کنترل های داخلی مبحث انواع خدمات مشاوره دادگاهی و قضایی	جرم شناسی؛ محیط حرفه ای، قانونی و مقرراتی؛ مباحث اخلاقی حسابداری دادگاهی و تقلب اختلاس دارایی ها ، فساد و ارائه نادرست تقلب صورت های مالی حسابداری دادگاهی و تقلب در محیط دیجیتال خدمات مشاوره دادگاهی و قضایی

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

دانش و مهارت‌های پیش نیاز^۱

دانشجویان باید دانش و مهارت‌هایی ذیل را در برخورد با مسائل حسابداری دادگاهی و تقلب داشته باشند:

مفاهیم اصلی حسابداری

- مفاهیم اساسی حسابداری نظیر تعریف داراییها، بدهی‌ها، حقوق صاحبان سهام، درآمدها و هزینه‌ها، شناسایی درآمد، اندازه‌گیری هزینه، قابلیت اتکا، عینیت، قابلیت تایید^۲، اهمیت، معوق‌ها^۳، انتقالی‌ها^۴ و نظیر اینها.
- ارائه صورتهای مالی اصلی و افشا مناسب
- تاثیر بدهکار کردن و بستانکار کردن روی مانده حسابها. درک این مفاهیم برای شناسایی طرح‌های تقلب^۵ و نیز دستکاری صورتهای مالی^۶، ضروریست. دانشجویان باید بتوانند حسابها را تجزیه و تحلیل کنند (به عنوان مثال، باید بدانند مانده عادی هر یک از انواع حسابها چگونه است) (بدهکار باید باشد یا بستانکار) و هر رویداد مالی چه اثری روی مانده هر حساب خواهد گذاشت) و تشخیص دهد که هر یک از اجزای معادله حسابداری بطور مستقیم یا غیرمستقیم بررسی شده‌اند که کمتر یا بیشتر از واقع نشان داده نشده باشند.
- تجزیه و تحلیل مانده حساب برای تشخیص اینکه بیشتر یا کمتر از واقع نشان داده نشده باشند.
- مفاهیم اصلی مرتبط با تجزیه و تحلیل نسبتهای مالی: دانشجویان باید بتوانند نسبتهای مالی را محاسبه کرده و حاصل بدست آمده را تفسیر نمایند؛ یعنی باید بتوانند روند آنها را در طی زمان و سالهای مختلف و نیز در مقایسه با نسبتهای یک صنعت و سایر مقیاسها (محکها)^۷ مشخص کنند. این مهارتها بصورت معمول در دروس مقطع کارشناسی حسابداری پوشش داده می‌شوند.

مفاهیم اصلی حسابرسی

- عناصر اصلی حسابرسی شامل تردید حرفه‌ای^۸ در ارزیابی صحت و سقم صورتهای مالی و موارد اظهار شده.
- انواع مختلف و کیفیت شواهد حسابرسی^۹ و اینکه چگونه باید انواع شواهد (قطعی^{۱۰}، حقیقی^{۱۱}، مستقیم، موید و متضاد^{۱۲}) را ارزیابی نمود.

¹ prerequisite knowledge and skills

² verifiability

³ accruals

⁴ deferrals

^۵ طرح تقلب (fraud scheme)، یک روش و اسلوب مشخصی است که برای ارتکاب^۵، مخفی کردن^۵ و بهره برداری از اقدام

متقلبانه انجام می‌شود

⁶ financial statement manipulation

⁷ other benchmarks

⁸ professional skepticism

⁹ audit evidentiary

¹⁰ definitive

¹¹ circumstantial

¹² corroborative and conflicting

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

- استانداردهای کنونی حسابداری و حسابرسی مرتبط و نقش ها و مسئولیتهای نهادهای تدوین کننده استاندارد، حرفه ای و قانونگذار.
- سازماندهی کاربرگ های حسابرسی^۱.

مفاهیم اصلی پردازش رویدادهای مالی و محیط کنترلی

- مفاهیم مرتبط با کنترل داخلی و توانایی شناسایی ضعف های بالقوه در ساختار کنترلهای داخلی یک شرکت.
- حاکمیت شرکت و فرهنگ (در قالب جو اخلاقی در سطح بالای سازمان^۲)؛ شامل اخلاقیات و کنترل در سطح واحد تجاری.
- فرایندهای عملیاتی و جریانهای معاملاتی یک سازمان و ردیابی معاملات (نقدی و غیر نقدی) از اسناد و مدارک اصلی به ثبتهای اولیه سیستم حسابداری در دفاتر کل و معین مختلف تا گزارش آنها در صورتهای مالی. مستندسازی فرآیندها و جریان معاملات درخصوص فعالیتهای دستی و هم مواردی که در سیستمهای اطلاعاتی اتوماتیک وار انجام می شوند.

مفاهیم مربوط به قانون تجارت

- مفاهیم بنیادی اصول حقوقی مرتبط با قراردادها، موضوعات مدنی و قضایی، اهداف اجتماعی مرتبط با نظام حقوقی و نقش سیستم قضایی
- قانون بورس اوراق بهادار که نشان می دهد چطور ثقل و گزارشگری مالی متقلبانة منجر به نقض قانون شده و نحوه عمل سیستمهای قانونی، حرفه ای، مدنی و قضایی برای جلوگیری، کشف و بازدارندگی از این اعمال.
- وظیفه اخلاقی و مسئولیت قانونی مربوط به رازداری^۳.

مهارتهای عمومی مربوط به ارتباطات و اخلاق تجاری

ارتباطات^۴: ستون دوم شکل ۳، دو درس را مشخص می کند که غالباً بعنوان دروس اصلی یا اختیاری کسب و کار طبقه بندی می شوند. این دو درس عبارتند از: ارتباطات عمومی و اخلاق تجاری. این دو درس، پیش نیاز نیستند اما توصیه شدید می شود که قبل از ورود به دروس پایه (تخصصی)، گذرانده شوند. متخصصان حسابداری دادگاهی و ثقل، باید از مهارتهای گفتاری و نوشتاری قوی برخوردار باشند. بنابراین، یک درس ارتباطات عمومی می تواند برایشان بسیار سودمند باشد.

اخلاق^۵: در بسیاری از ایالات امریکا، درس اخلاق تجاری را بعنوان الزامی برای آزمون حسابداران رسمی (CPA) تعیین شده است و حتی در رشته های مختلف حسابداری نیز تدریس اخلاق حرفه ای در برنامه

¹ Organization and development of working papers

² Tone at the top

یک اصطلاح در حوزه حسابداری و برای توصیف جو عمومی اخلاقی سازمان است که توسط هیئت مدیره، کمیته حسابرسی و مدیریت ارشد آن تعیین شده است. داشتن چنین جو اخلاقی در سازمان، به جلوگیری از ثقل و سایر موارد غیراخلاقی کمک می کند.

³ confidentiality

⁴ Communications

⁵ Ethics

درسی یشان دارند و دانشجویان باید آن درس را بگذرانند. از آنجایی که اخلاق، بخش مهمی از برنامه درسی حسابداری دادگاهی و تقلب است لذا به دانشجویانی که می خواهند در این رشته تحصیل کنند، توصیه می شود که در صورت داشتن فرصت اخذ این درسی، حتما آن را بگذرانند.

مهارتهای اصلی کار با رایانه

آشنایی با رایانه، عملیات رایانه و نرم افزارهای رایج نظیر ورد، اکسل، پاورپوینت و نظیر اینها.

دروس پایه^۱

ستون سوم شکل ۳، موضوعات پایه ای و اصلی مرتبط با حسابداری دادگاهی و تقلب را نشان می دهد که می توانند در برنامه درسی مقطع کارشناسی یا پس از آن پوشش داده شوند. مراکز آموزشی، دانشگاهها و سایرین می توانند از عناوین و محورهای موضوعی طرح شده بعنوان راهنمایی برای برنامه ریزی درسی خود استفاده کنند. برخی از این موارد شاید بصورت بسیار مختصر مثلا در قالب یک فصل از کتاب حسابرسی و / یا یک فصل از متون سیستمهای حسابداری بیان شده باشد، اما چون این مباحث در متون سنتی و رایج حسابداری بسیار تاجیز هستند، لذا باید آنها را بعنوان بخشی از برنامه درسی حسابداری دادگاهی و تقلب مطرح کرد و بصورت قوی پوشش داد. بعلاوه باید ستون سوم شکل ۳ را همراه با جدول ۹ "خدمات مشورتی دادگاهی و قضایی" در نظر گرفت.

مفاد درسی اصلی^۲

ستونهای چهارم و پنجم شکل ۳، الگویی جامع از موضوعات اصلی که باید در برنامه درسی وجود داشته باشند را نشان می دهد. متخصصات حسابداری دادگاهی و تقلب باید دانش، مهارت و توانایی های لازم در حوزه های ذیل را داشته باشند:

۱- جرم شناسی؛ محیط حرفه ای، قانونی و مقرراتی؛ مباحث اخلاقی^۳

- جرم شناسی، به مطالعه اجتماعی (جامعه شناسی) جرم گفته می شود. موضوع جرم شناسی باید تمرکزش بر جرائم یقه سفیدان^۴ باشد.
- محیط حرفه ای، قانونی و مقرراتی شامل قوانین و مقررات کیفری فدرال، ایالتی و محلی و نیز مسئولیت های حرفه ای در قبال موضوعات جنایی و مدنی است. نکته: گرچه این الگوی برنامه درسی به صورتی طراحی شده که تقلب را در سطح بین المللی بررسی کند، اما مدرسان باید واقف و آگاه به محیط قانونی باشند که دانشجویانشان می خواهند در آن محیط ها مشغول بکار شوند زیرا تنها در اینصورت است که می توان مطمئن بود که دانشجویان بصورت مناسبی برای مشاغل ملی و بین المللی مهیا شده اند.
- اخلاق شاخه ای از فلسفه است که با ارزشهایی که مربوط به رفتار انسان می شود سروکار دارد و ملاک سنجش آن نیز درست یا غلط بودن اعمال و خوب و بد بودن نیت و نتایج است.

۲- حسابداری دادگاهی و تقلب

¹ Exposure material/course

² In-depth course material

³ Criminology; the Legal, Regulatory, and Professional Environment; and Ethics

⁴ white collar criminals

- اختلاس دارایی، فساد و ارائه نادرست و سایر تقلبات
 - اختلاس دارایی ها^۱ عبارت است از دزدی یا سوءاستفاده از داراییهای یک شرکت^۲.
 - فساد^۳ به معنی پرداخت کردن به مقامات (اعم از دولتی یا خصوصی) برای گرفتن یک امتیاز است. فساد به ۴ دسته تقسیم می شود: ۱- تجاوز به عنف^۴، ۲- تضاد منافع^۵، ۳- اخاذی^۶، و پاداش غیرقانونی^۷.
 - ارائه نادرست به معنی بیان نادرست وقایع است (نظیر برگشت دادن مالیات بطور متقلبانه^۸، اعلام ورشکستگی به هدف متقلبانه، درخواست استخدام^۹ متقلبانه)
- تقلب در صورت های مالی
 - منظور از تقلب در صورتهای مالی، ارائه نادرست و عمدی وضعیت مالی و نتایج عملیات یک شرکت از طریق تحریف وقایع یا نایده گرفتن (حذف) ارقام یا افشا در صورتهای مالی به هدف فریب استفاده کنندگان است^{۱۰}.
- حسابداری دادگاهی و تقلب در محیط دیجیتال
 - استفاده از نرم افزار رایانه برای کمک به پیشگیری، بازدارندگی، کشف و تحقیق و تفحص درخصوص تقلب و سایر جرائم یقه سفید. مباحث مطرح در اینخصوص عبارتند از: استفاده از نرم افزارهای رایج حسابرسی
 - استفاده از نرم افزار رایانه برای کمک به پیشگیری، بازدارندگی، کشف و تحقیق و تفحص درخصوص تقلب و سایر جرائم یقه سفید. مباحث مطرح در اینخصوص عبارتند از: استفاده از نرم افزارهای رایج حسابرسی برای استخراج و تجزیه و تحلیل داده ها؛ استفاده از صفحه گسترده ها^{۱۱}، پایگاه های اطلاعاتی و نرم افزارهای تخصصی برای تجزیه و تحلیل و کشف تقلب؛ استفاده از اینترنت و سایر ابزارهای تحقیقاتی نظیر جستجو در سوابق (پرونده های) عمومی، داده کاوی، نرم افزار حسابرسی و نظارت مستمر و نرم افزار تجزیه و تحلیل روابط^{۱۲}.

¹ Asset misappropriation

² Wells, Joseph T., Principles of Fraud Examination, Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2005).

³ Corruption

⁴ Bribery

⁵ conflicts of interest

⁶ extortion

⁷ illegal gratuities

⁸ fraudulent tax returns

⁹ employment applications

¹⁰ Association of Certified Fraud Examiners, Fraud Examiners Manual, Mason, Thomson South-Western, 2005

¹¹ spreadsheet

¹² link analysis software

در نظریه شبکه (Network theory)، تجزیه و تحلیل لینک، یک روش تحلیل داده است که برای ارزیابی روابط (ارتباطات) بین گره ها استفاده می شود. روابط ممکن است در میان انواع مختلف گره ها (اشیاء)، از جمله سازمان ها، افراد و معاملات، شناسایی شود.

۳- خدمات مشاوره دادگاهی و قضایی^۱ خدمات مشاوره دادگاهی و قضایی شامل استفاده حسابداران از دانش، مهارت، تجربه، آموخته هایشان برای حمایت از اقدامات قانونی است. چنین اقداماتی معمولاً توسط متخصصان حسابداری دادگاهی و تقلب انجام می شود که بعنوان مشاوران یا گواهان حرفه ای عمل می کنند^۲. در حالی که متخصصان حسابداری دادگاهی و تقلب می توانند خدمات مشاوره دادگاهی و قضایی را در پرونده های جنایی ارائه دهند، اما اکثریت این کار در زمینه دعاوی مدنی^۳ است نظیر بررسی ادعاهای خسارت، زیان های اقتصادی مرتبط با مسائل مربوط به محل کار، تحقیقات مرتبط با مسائل خانوادگی^۴، ارزیابی دارایی ها و واحد تجاری.

¹ Forensic and Litigation Advisory Services

² expert witness

شاهد (گواه) حرفه ای (expert witnesses)، فردی است که بخاطر آموزش تخصصی یا تجربه ای که دارد، مجاز است تا در دادگاه شهادت (گواهی) دهد و به قاضی یا هیات منصفه در درک موضوعات پیچیده فنی کمک کند. برخلاف شاهدان حرفه ای متخصص، شاهدان (گواهان) غیرمتخصص (nonexpert witnesses) معمولاً اظهار نظر حرفه ای ارائه نمی دهند. در برخی موارد، حسابداران ممکن است به عنوان مشاوران برای جمع آوری و تفسیر حقایق، آماده سازی تحلیل ها، کمک به شواهد تفسیر شواهد وکیل، و ارائه پیشنهاد درخصوص مسائل و استراتژی های موضوعات حقوقی، مورد استفاده قرار گیرند.

³ Civil litigation.

⁴ matrimonial investigations

اولین همایش سراسری
مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی
دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

مدل کلی برنامه درسی

شکل ۳ مدل کلی برنامه درسی را نشان می دهد . این شکل بر مفاهیم مندرج در ستون های ۴ و ۵ شکل ۲ می افزاید.

شکل ۳- مدل کلی برنامه درسی

۱- جرم شناسی؛ محیط حرفه ای، قانونی و مقرراتی؛ مباحث اخلاقی

۲- حسابداری دادگاهی و تقلب

بنیاد و زیربنای حسابداری دادگاهی و تقلب

تعریف حسابداری دادگاهی و تقلب

نقش های حرفه ای: حسابرسان، متخصصان حسابداری دادگاهی و تقلب

مفاهیم پایه ای تقلب

تفکر ضد تقلب

مشغولیت های کاری حسابداری دادگاهی^۱

اختلاس داری ها ، فساد و بیان نادرست^۲

پیشگیری و بازدارندگی

تشخیص تقلب: ارزیابی خطر (ریسک)، آزمون کنترل های داخلی و قابلیت اعتماد این کنترل ها، بر کنترل های داخلی و رویه های

حسابرسی پیشگیرانه

روش های تحقیق و تفحص تقلب، سازماندهی و ارزیابی شواهد

گزارشگری

اصلاح

صورتهای مالی

حسابرسی و حسابداری مالی

پیشگیری و بازدارندگی

مسائل خاص حقوقی و قانونی

حسابداری دادگاهی و تقلب در محیط دیجیتال

پیشگیری و بازدارندگی

شواهد دیجیتالی

کشف، تحقیق و تفحص

گزارشگری

جرایم اینترنتی

۳- خدمات مشاوره دادگاهی و قضایی

تعریف خدمات قانونی و دادرسی، بررسی اجمالی تحقیقات و تجزیه و تحلیل خدمات

خسارات

ارزیابی ها

کاربرگها

گزارشگری

^۱ Forensic Accounting Engagements

^۲ False Representations

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

جزئیات مدل برنامه درسی:

در ادامه مدل برنامه درسی حسابداری دادگاهی و تقلب بصورت مفصل تشریح می شود. دانش و مهارتها بصورت مجزا برای هر حوزه محتوایی ارائه شده است. هر جدول دارای ۲ ستون است؛ "آنچه دانشجویان باید بدانند" و "آنچه دانشجویان باید بتوانند انجام دهند". منظور از آنچه دانشجویان باید بدانند، همان دانش رویه ای^۱ و دانش بیانی^۲ است. دانش بیانی، شامل تعاریف و حقایق است. دانش رویه ای مبین این است که چگونه باید یک کار را انجام داد و تأکیدش بر روی یادگیری مراحل یک فرآیند یا کار است.

ستون دوم هر جدول که بیانگر "آنچه دانشجویان باید بتوانند انجام دهند" می باشد، دلالت بر مهارتها و توانایی های دارد که تحصیل آنها توصیه شده است. منظور از مهارتها^۳، توانایی دانشجویان در استفاده از دانش خود برای انجام یک کار است. برای بدست آوردن مهارتها، دانشجویان باید بصورت عملی درگیر حل مسائل، تمرین ها و تجزیه و تحلیل افته ها شوند. یک افته های یکپارچه^۴ یا تجربه کارحرفه ای (نظیر کارآموزی) می تواند بسیاری از مهارتهای موردنیاز را در دانشجویان تقویت کند. راهنماهای برنامه درسی، دانش و مهارتهای لازم برای ورود به تخصص حسابداری دادگاه و تقلب را مشخص می کنند. گرچه راهنماهای برنامه درسی در ۶ جدول مجزا بیان شده اند اما این بدان معنی نیست که باید ۶ درس یا دوره آموزشی مجزا آموزش داده شوند. برای مثال، مفاد ذکر شده تحت عنوان حسابداری مالی و قانونی در یک محیط دیجیتال، ممکن است در قالب یک درس بطور مجزا یا توأم با موضوعات تقلب در صورتهای مالی، اختلاس دارایی، فساد و بیان نادرست و سایر اعمال متقلبانه، آموزش داده شود.

منابع آموزشی پیشنهادی در زمینه آموزش مباحث حسابداری دادگاهی و تقلب

گروه فنی (TWG) روی منابع آموزشی، کتب یا رفرنس های خاصی صحنه نمی گذارد. بااینحال، این گروه معتقد است ارائه فهرستی از منابع آموزشی می تواند به سودمندی این الگوی برنامه درسی بیفزاید. لذا فهرستی از منابع (کتب^۵، مجلات،

¹ procedural knowledge

² Declarative Knowledge

³ Skills

⁴ integrative case

یک تجربه آموزشی ابتکاری (خلافانه) است که در آن دانشجویان یک موضوع یا مورد را از جنبه های مختلف از جمله علوم پایه، بالینی، بهداشت عمومی، مسائل اجتماعی / اخلاقی و .. مورد بررسی قرار می دهند.

^۵ اولین کتاب منتشر شده در زمینه حسابداری دادگاهی در سال ۱۹۸۲ توسط فرانسیس دیکمن (Francis C. Dykeman) که از شرکای

بازنشسته پرایس واترهایوس بود نوشته شد. کتاب او شامل ۱۲ فصل و با مشخصات ذیل بود:

Francis C. Dykeman, FORENSIC ACCOUNTING: THE ACCOUNTANT AS EXPERT WITNESS (New York: John Wiley & Sons, 1982).

چهارسال بعد یعنی در سال ۱۹۸۶ کالمن بارسون (Kalman A. Barson) دومین کتاب در زمینه حسابداری دادگاهی را تحت عنوان ذیل منتشر کرد: Kalman A. Barson, INVESTIGATIVE ACCOUNTING (New York: Van Nostrand Reinhold, 1986).

کتاب سوم متعلق به بلوگنا (G. Jack Bologna) است که اولین بار در سال ۱۹۸۷ منتشر شد و در سال ۱۹۹۵ به چاپ دوم رسید

G. Jack Bologna and Robert L. Lindquist, FRAUD AUDITING AND FORENSIC ACCOUNTING: NEW TOOLS AND TECHNIQUES (New York: John Wiley & Sons, 1987).

و سایر منابع آموزشی) مرتبط با حسابداری دادگاهی و تقلب را به شرح ذیل ارائه داده است. لازم به ذکر است که این فهرست، یک فهرست کامل از تمامی منابع در دسترس نمی باشد.

جدول ۳- کتابها، مجلات و سایر منابع آموزشی و نهادهای مرتبط با حسابداری دادگاهی و تقلب

کتابهای مرتبط با حسابداری دادگاهی و تقلب
Albrecht, W. Steve, Conan C. Albrecht, and Chad O. Albrecht. <i>Fraud Examination. Revised</i> Mason, OH: Thomson South-Western, 2006.
Albrecht, W. Steve, and Chad O. Albrecht. <i>Fraud Examination & Prevention</i> . Mason, OH: Thomson South-Western, 2003.
Anastasi, Joe. <i>The New Forensics: Investigating Corporate Fraud and the Theft of Intellectual Property</i> . Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2003.
Association for Certified Fraud Examiners. <i>Fraud Examiners Manual</i> , 2005.
Bologna, G. Jack, and Robert J. Lindquist. <i>Fraud Auditing and Forensic Accounting</i> . Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 1995.
Caseware IDEA, Inc. <i>IDEA 2004 Workbook</i> , 2004.
Cheffers, Mark, and Michael Pakaluk. <i>Understanding Accounting Ethics</i> . Manchaug, MA: Allen David Press, 2005.
Crumbley, D. Larry, Lester E. Heitger, and G. Stevenson Smith. <i>Forensic and Investigative Accounting</i> . Chicago: CCH Incorporated, 2005.
Davia, Howard R., Patrick C. Coggins, John C. Wideman, and Joseph T. Kastantin. <i>Accountant's Guide to Fraud Detection and Control</i> . Somerset, NJ: John Wiley & Sons, 2000.
DiGabriele, James, ed. <i>Forensic Accounting in Matrimonial Divorce</i> . Philadelphia: Edwards, Inc., 2005.
Friedman, Jack P. <i>Litigation Services Handbook Case Studies: Accounting, Economic, and Financial Issues in Litigation Support Research</i> . Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2003.
Internal Revenue Service. <i>Financial Investigations: A Forensic Approach to Detecting and Resolving Crimes</i> . IRS Publication 17 14 (Rev. 1-2002), Washington, DC: Internal Revenue Service, 2002
IT Governance Institute. <i>IT Control Objectives for Sarbanes-Oxley</i> . Rolling Meadow, IL: IT Governance Institute, 2004.

Lanza, Richard B. *Proactively Detecting Occupational Fraud Using Computer Audit Reports*. Altamonte Springs, FL: The Institute of Internal Auditors Research Foundation, 2004.

Mena, Jesus. *Investigative Data Mining for Security and Criminal Detection*. Oxford, UK: Butterworth Heinemann, 2003.

Wells, Joseph T. *Principles of Fraud Examination*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 2005.

Wells, Joseph T. *Occupational Fraud and Abuse*. Austin: Obsidian Publishing Co., 1997.

مجلات مرتبط با حسابداری دادگاه و تقلب

Journal of Forensic Accounting
Journal of Forensic Economics
Journal of Fraud Studies (forthcoming)

مطالعات موردی (افته ها)

ACFE Educator Reference Material for members.

Beasley, Mark S., Frank A. Buckless, Steven M. Glover, and Douglas F. Prawitt.

Auditing Cases: An Active Learning Approach, Second Ed Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2002.

Cases on auditing, fraud and forensic accounting published in *Issues in Accounting Education*.

Cullinan, Charles P., and Gail B. Wright. *Cases from the SEC Files: Topics in Auditing*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2003.

ویدئوهای آموزشی^۱

“The Certified Fraud Examiner”^b

- Discusses and illustrates the types of services offered by Certified Fraud Examiners; also reviews the requirements for becoming a CFE.

“The Corporate Con: Internal Fraud and the Auditor”

- Illustrates common financial frauds committed by employees and managers within business and government; interviews with criminals, many taped in prison, are featured.

“Cooking the Books: What Every Accountant Should Know About Fraud”

- Designed to educate the external auditor about fraud detection; highlights three of the largest financial statement frauds of the 20th century, taped on location with the actual people involved.

“Beyond the Numbers: Professional Interview Techniques”

^۱ بیشتر این ویدئوها توسط انجمن متخصصان خبره ارزیابی تقلب (ACFE) تهیه شده اند و تقریباً بین ۵۰ تا ۶۰ دقیقه می باشند. آدرس

• Examines professional interviewing techniques; consists of three hidden camera interviews conducted by a CFE investigating cases of possible missing assets and embezzled funds.
<i>“How to Steal \$500 Million”</i> • Highlights the massive financial statement fraud that happened at PharMor, a deep-discount retail chain.
<i>“Little Favor, Big Mistake”</i> • Reenacts the modus operandi for a \$15 million credit card fraud ring.
<i>“The Fraud Trial”</i> • Examines the legal process involved in trying someone suspected of fraud; contains actual footage of the trial of an assistant police chief suspected of embezzling money from the police department.
سازمانها و نهادهای مرتبط با حسابداری دادگاه و تقلب
■ American College of Forensic Examiners (Certified Forensic Accountant) - American Institute of Certified Public Accountants - AICPA Consulting Standards in Litigation Engagements - Antifraud & Corporate Responsibility Resource Center - Business Valuation and Forensic & Litigation Services ■ Association of Certified Fraud Examiners ■ Association of Government Accountants ■ Committee of Sponsoring Organizations (COSO) - Report of the National Commission on Fraudulent Financial Reporting (1987) - Internal Control-Integrated Framework (1992) - Fraudulent Financial Reporting: 1987-1997, An Analysis of US Public Companies (1999) - Enterprise Risk Management-Integrated Framework (2004) ■ Forensic Accounting Society of North America ■ Institute of Internal Auditors ■ IT Governance Institute ■ Information Systems Audit and Control Association (ISACA) ■ National Association of Certified Valuation Analysts ■ National Association of Corporate Directors ■ National Litigation Support Services Association ■ Network of Independent Forensic Accountants (England) ■ Professional Liability Underwriting Society (PLUS) ■ Risk & Insurance Management Society (RIMS)

**اولین همایش سراسری
مسترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی
دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان**

مدل برنامه درسی ریزی برای جرم شناسی؛ محیط حرفه ای، قانونی و مقرراتی؛ مباحث اخلاقی

منظور از جرم شناسی، مطالعه جامعه شناختی جرم و مجرمان است. شناخت ماهیت، دینامیک^۱ (حرکت شناسی) و دامنه جرائم مالی و تقلب، جنبه مهم از پایه دانش حرفه ای محسوب می شود. دروس پیشنهاد شده شامل نظریه های علت وقوع جرم و کاربرد نظریه درخصوص موارد مربوط به جرائم یقه سفیدان است. با توجه به محیط قانونی، مفاد دروس پیشنهادی، دربرگیرنده مقایسه دادگاه های جنایی و مدنی، قوانین مرتبط با تقلب، حقوق افراد تحت تحقیق و تفحص، و قواعد مربوط به شواهد است. حرفه حسابداری دادگاهی و تقلب باید یک چارچوب اخلاقی برای تصمیم گیری مناسب، داشته باشد. این امر مستلزم چتری از تئوری ها اخلاق تجاری و آیین رفتار شخصی است تا افرادی که در عرضه این حوزه تخصصی وارد می شوند اطلاع کامل و درک دقیقی از انتظارات اخلاقی داشته باشند. بعلاوه، کسانی که قصد ادامه تحصیل در این حوزه را دارند باید بدانند که اگر قبلاً رفتارهای نامناسبی داشتند مثلاً دارای محکومیت های جنایی بودند، ممکن است از ورودشان به این حرفه ممانعت شود. درضمن دانشجویان باید از بدانند که چه تدابیر حمایتی و حفاظتی درخصوص افرادی که به افشای موارد غیرقانونی اشخاص حقیقی یا حقوقی می پردازند^۲، وجود دارد. دانستن حقوق تجارت^۳، پیش فرض مطالعه درخصوص محیط قانونی موجود در جزوه تخصصی حسابداری دادگاهی و تقلب است.

جدول ۴- جرم شناسی؛ محیط حرفه ای، قانونی و مقرراتی؛ مباحث اخلاقی

آنچه دانشجویان باید بدانند		آنچه دانشجویان باید بتوانند انجام دهند	
جرم شناسی			
درک ماهیت دینامیک و دامنه تقلب و جرایم مالی.		بکارگیری نظریه علیت برای الگوهای واقعی و موارد اثبات شده: ۱- به عنوان مبنایی برای شناسایی (تمیز دادن)، هنگامی که تحقیق و تفحص لازم است. ۲- به عنوان پایه ای برای برنامه ریزی و تکمیل تحقیقات. ۳- به هدف پیشگیری و بازدارندگی از تقلب.	
درک تاثیر رفتار مجرمانه، انگیزه و سایر ویژگی ها در مصاحبه و بازجویی.		تعریف و اجرای فنون مناسب لازم برای انجام مصاحبه ها و بازجویی های اثربخش؛ تفسیر رفتار و دیگر شاخص های زیست محیطی تقلب.	

^۱ شاخه ای از مکانیک و علوم مهندسی است که به بحث و مطالعه دلایل حرکت و به بیانی دقیق بررسی حرکت به کمک نیروها و قوانین مربوطه می پردازد.

^۲ whistleblowers

^۳ اگر فردی قبلاً درس حقوق تجارت را در سیستم سنتی گذرانده باشد، کفایت می کند.

مقایسه و تضاد نظریات مختلف علیت جرم (مانند 'Sutherland، Cressey و Albrecht')	آگاهی از نظریه های علت وقوع جرم، تمرکز بر کسانی که مرتکب تقلب شده اند و دلیل اینکار آنها. کلاهبرداران "دقیقا شبیه ما" هستند و اکثریت آنها اولین بار است که مرتکب جرم می شوند. به همین خاطر، تحقیق در مورد نظریه های علت جنایت نباید معطوف بر جنایت خیابانی باشد، بلکه باید به عاملان تقلب اختصاص یابد.
محیط حرفه ای، قانونی و مقرراتی	
تجزیه و تحلیل و بحث درخصوص تاثیر محیط قانونی و و نظارتی بر مجرمان، شهود، سازمانها و متخصصان حرفه ای حسابداری دادگاهی و تقلب، براساس الگوهای واقعی خاص و استفاده از مثالهای موردی.	درک کلی سیستم نظارتی^۳، کیفری و مدنی درک سیستم عدالت قضایی در سطوح دولت فدرال و ایالتی شامل: ۱- تاکید روی قانون مرتبط با تقلب و کاربردهایش برای افراد و شرکتهای^۴، با تمرکز ویژه روی قصد مجرمانه و عمدی^۵ ۲- حقوق واحدهای تجاری و افراد ۳- رویه های کیفری . آگاهی از محیط دادرسی مدنی: ۱- قوانینی که درخصوص شبه جرم (torts) و نقض مفاد قرارداد اعمال می شوند. ۲- فرآیند دعوی مدنی (civil litigation)

^۱ **ادوین ساترلند هاردین** (Edwin Hardin Sutherland) یک جامعه‌شناس آمریکایی بود که دکترای خود را در جامعه‌شناسی از دانشگاه شیکاگو در سال ۱۹۱۳ اخذ کرد. او به عنوان یکی از با نفوذترین جرم‌شناسان سده بیستم محسوب می‌شود. او به عنوان یک جامعه‌شناس از مکتب کنش متقابل نمادین (symbolic interactionist school of thought) است که شهرت او بخاطر تعریف جرم یقه سفید و پیوند افتراقی (differential association) است که از مشهورترین نظریه های جامعه پذیری یا یادگیری در مباحث کج رفتاری اجتماعی است. نکته اصلی نظریه ساترلند این است که افراد به این علت کج رفتار می شوند که تعداد تماس های انحرافی آنان، بیش از تماس های غیر انحرافی شان است. این تفاوت تعامل افراد با ایده های کج رفتارانه نسبت به ایده های هموایانه، علت اصلی کج رفتاری آنها است. به اعتقاد وی، کج رفتاری یادگرفتنی است و نه ارثی و نه محصول بهره هوشی پایین یا آسیب مغزی. بخش اصلی یادگیری کج رفتاری در حلقه های درون گروه های صمیمی و تحت تأثیر رسانه ها روی می دهد. ساترلند در سطح تعامل اجتماعی مدعی شد که افراد به همان شیوه ای که یاد می گیرند از قوانین تبعیت کنند، به همان شیوه هم یاد می گیرند که کج رفتار بشوند. این نظر او، یک نظریه عمومی در مورد جرم و بزهکاری است.

^۲ دونالد ری کراسی (Donald Ray Cressey) یک متخصص مشهور جامعه شناس و جرم شناس آمریکایی بود که ابتکارات ارزنده ای در مطالعه جرایم سازمان یافته، زندانیان، جرم شناسی، جامعه شناسی حقوق کیفری، جرائم سفید داشته است و نظریه مثلث تقلب را مطرح کرده است

^۳ regulatory system

^۴ شرکتهای نیز همانند افراد حقیقی می توانند بخاطر اعمال غیرقانونی ایشان تحت تعقیب قانونی قرار بگیرند. رجوع شود به :

Department of Justice, Office of the Deputy Attorney General, Memorandum, "Principles of Federal Prosecution of Business Organizations," January 20, 2003, www.usdoj.gov/dag/cftf/cororate_midelines.htm

^۵ Criminal intent and willfulness.

بکارگیری الزمات قانونی در سناریوهای موردی خاص. برای مثال، دانشجویان باید بتوانند همانند یک حسابرس عمل کرده و کنترل داخلی یک شرکت را روی گزارشگری مالی اش ارزیابی کند	آگاهی از سیستم نظارتی و قوانین نظیر سازمان بورس اوراق بهادار (SEC)، هیئت نظارت بر حسابداری عمومی (PCAOB)، اداره درآمدهای داخلی آمریکا (IRS)، قانون ساربینز آکسلی و نظیر اینها. به خصوص در مورد پیشگیری و بازدارندگی از تقلب و مسئولیت حسابرس برای کشف تقلب
استاندارد تشخیص هویت رفتاری، با توجه به سناریوهای موردی خاص و الگوهای واقعی که ضروری اند تا مطمئن شویم بررسی صحت و سقم یک چیز می تواند کاملاً شایسته و مطابق استانداردهای مناسب انجام شود	آگاهی از استانداردهای رفتار برای ارائه خدمات قضایی: ۱- دانش، مهارتها، تجربه، آموزش و پرورش ۲- تبعیت از آیین رفتار حرفه ای^۱ ۳- در نظر گرفتن تضاد منافع^۲ ۴- نوشتن اظهارنامه^۳ ۵- در نظر گرفتن پیشینه (نظیر سابقه کیفری) ۶- استانداردهای فری و داوبرت^۴ ۷- تفاوت بین شهادت واقعی^۵ و اظهار نظر شخصی^۶
توانایی تشخیص محدودیتهای قانونی، قوانین مربوط به حفظ حریم خصوصی و حقوق اشخاص در موقع جمع آوری و ارائه شواهد	مطلع بودن از فرآیند کشف، امتیاز وکیل مدافع (محرمانه بودن کلیه مکالمات و ارتباطات بین او و موکلش)^۷، محصول کار وکیل^۸، حفظ حریم خصوصی و قواعد مربوط به شواهد
تجزیه و تحلیل نقش مکانیسم های حاکمیت شرکت در جلوگیری از تقلب و شناسایی مواردی که	دانستن اهمیت و تاثیر مکانیسم های اثربخش حاکمیت شرکتی شامل: ۱- منشور اخلاق سازمانی که از طریق تعیبه فرهنگ صداقت و رفتار اخلاقی، در عمل اجرا شود

¹ professional codes of conduct

² conflicts of interest

³ Written engagement letters

See AICPA Engagement Letters for Litigation Services -Business Valuation and Fraud and Litigation Services Practice Aid 04-1

⁴ The Frye and Daubert Standards

⁵ factual testimony

⁶ Opinion

اظهار نظر شخصی (پندار)، دلالت بر قضاوتی دارد که مبتنی بر افکار، عقاید یا نتیجه گیریایی است که فرد شاهد بصورت ذهنی انجام داده است، بجای اینکه مبتنی بر دانش شخصی او از حقایق واقعا رخ داده، باشد. مطابق قوانین قضایی رایج، قاعده کلی این است که یک شاهد باید در خصوص اینکه چه چیزی مشاهده کرده شهادت دهد و نه اینکه نظرش در مورد آنچه مشاهده شده است را بیان کند. البته دو مورد استثناء از این قانون وجود دارد: شواهد متخصص (expert evidence) و اظهار نظر غیر متخصص (and non-expert opinion).

⁷ attorney-client privilege

امتیاز وکیل مدافع یکی از قدیمی ترین امتیازات شناخته شده برای داشتن امکان صحبت محرمانه است. دادگاه عالی ایالات متحده اظهار داشت که با اطمینان از محرمانه بودن این امتیاز، موکل را تشویق می کند که افشاگری کامل و صادقانه خود را با وکلای خود داشته باشند، تا وکلایشان بتواند مشاوره مستدل به آنها بدهد و نماینده اثربخشی برای موکل خود باشد.

⁸ attorney work product

منظور موارد کتبی یا شواهی است که وکیل در دوره برعهده گرفتن وظیفه نمایندگی موکلش تهیه کرده است.

حاکمیت شرکتی اقدامات متقلبانه را در طول تاریخ با شکست مواجه ساخته است.	۲- هیات مدیره مستقل قدرتمند ۳- کمیته حسابرسی مستقل قدرتمند ۴- سیاستهای سازمانی و سیستمهای پاداشی که همراستا با ارزشهای اخلاقی باشند ۵- روشهای افشای محرمانه ۶- ارزیابی اثربخش ریسک قانونی^۱
شناسایی و ارزیابی روش های قانونی جایگزین، تعیین تأثیر روش های جایگزین در بررسی صحت و سقم موارد، و شناسایی راههایی که متخصصان حسابداری دادگاهی و تقلب می توانند از طریق آنها به سازمانها و جامعه حقوقی کمک کنند تا راهکارهای مناسب را بیابند	دانستن راه حل های قانونی: ۱- مجازات کفیری و راهکارهای (جبران خسارت) مدنی برای جرائم قانونی و تقلب^۲. ۲- راهکارهای (جبران خسارت) متخلف مدنی که بواسطه دعاوی مدنی صورت می گیرد. ۳- سایر روشهای مذاکره (نظیر حکمیت^۳، میانجی گری^۴، اعاده به وضع اولیه^۵، خاتمه^۶) ۴- انتخاب اینکه هیچ کاری انجام ندهید هر چند دارای حق قانونی هستید.
مشخص کردن استانداردهای کاربردی، با توجه به الگوهای واقعی یا سناریوهای موردی، و دانش اینکه چطور یک استاندارد روی مسائلی نظیر مسئولیت های حرفه ای، واکنش مناسب، احتمال سوء استفاده متخصصان مرتبط اثر می گذارد.	آشنایی با منابع اطلاعاتی و راهنماهای ذیل برای حسابداری دادگاهی و تقلب^۷: ۱- استانداردهای حسابرسی شماره ۹۹ امریکا با عنوان "توجه به تقلب در حسابرسی صورتهای مالی"^۸ ۲- چارچوب مدیریت ریس واحد اقتصادی (کوزو)^۹ ۳- استاندارد بین المللی حسابرسی و خدمات اطمینان بخش شماره ۲۴۰ با عنوان "مسئولیت حسابرس در حسابرسی صورتهای مالی در خصوص تقلب"^{۱۰} ۴- قانون ساربینز آکسلی

¹ Effective legal risk assessment

در ارزیابی ریسک قانونی، ارزیابی می شود که چگونه اعمال هنجارهای قانونی ممکن است بر صاحبان سهام تاثیر بگذارد.

² See also U.S. Department of Justice, Office of Attorney General, "Principles of Federal Prosecution of Business Organizations" (note 15).

³ arbitration

⁴ mediation

⁵ restitution

⁶ termination

^۷ دانشگاهیان و مربیان حرفه ای باید آگاه باشند که محیط قانونی، نظارتی و حرفه ای پویا است.

⁸ AICPA SAS No. 99: Consideration of Fraud in a Financial Statement Audit

که معادل آن استاندارد حسابرسی شماره ۲۴۰ ایران با عنوان "مسئولیت حسابرس در ارتباط با تقلب و اشتباه، در حسابرسی صورتهای مالی" است.

⁹ COSO's Enterprise Risk Management Framework

¹⁰ International Auditing and Assurance Standards Board ISA 240: The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an Audit of Financial Statements

	۵- دستورالعمل محکومیت فدرال^۱ ۶- قانون اعمال مفسدانه خارجی^۲ ۷- حفاظت از سرمایه گذاران از طریق نظارت حسابرسی (PCAOBYs AS-2 and AS-3)^۳ ۸- استانداردهای بین المللی اعمال حرفه ای حسابرسان داخلی^۴ ۹- قواعد فدرال درخصوص شواهد^۵ ۱۰- بولتن حسابداری کارکنان بورس اوراق بهادار^۶
مباحث اخلاقی	
مشخص کردن مباحث اخلاقی، تضاد منافع و عدم انطباق با سیاستها و رویه های شرکت در یک مورد خاص. توجه: تضاد منافع معمولاً در دنیای تجارت بوجود می آید: این تضاد منافع، در زمانی که افشا کافی نیست و اثر تضاد منافع را نمی توان ارزیابی نمود و تقلیل داد، به میزان نامناسبی افزایش می یابد.	دانستن تئوریهای مختلف درخصوص اخلاق تجاری و درک نقش اخلاق در زمینه حاکمیت شرکتی و استفاده نامناسب (غیراخلاقی و احتمال غیر قانونی) داراییهای شرکت توسط مدیریت و کارکنان.
بررسی اخلاق شخصی و آیین رفتار حرفه ای	استفاده از مهارتهای تجزیه و تحلیل انتقادی برای انتخاب از بین اقدامات و روش های متنوع حسابداری دادگاهی و تقلب در چارچوب رفتار اخلاقی مناسب

مدل برنامه درسی برنامه ریزی برای حسابداری دادگاهی و تقلب

خروجی مناسب، فرصتهای شغلی و نیازهای کارفرمایان مشخص کننده زمینه های موضوعی در برنامه درسی هستند و دانشجویان باید دانش، مهارت و توانایی های زیربنایی خاصی را در خصوص حسابداری دادگاهی و تقلب بدست آورند. مطالب درسی باید نمونه هایی از حسابداری دادگاهی و تقلب را مطرح کرده و بررسی تئوریها و مطالعات موردی (افته ها) را شامل شود. دانشجویان باید بتوانند الگوها و شرایط حاکم بر موضوعات حسابداری دادگاهی و تقلب را تشخیص دهند.

¹ Federal Sentencing Guidelines

² Foreign Corrupt Practices Act

³ Protecting Investors through Audit Oversight (PCAOB)s AS-2 and AS-3

⁴ IIA Practice Advisories 12 10 .A2-1and 1210.A2-2

⁵ Federal Rules of Evidence

⁶ SEC Staff Accounting Bulletin (SAB) No. 99.

بعلاوه آنها باید با مثلث اصلی تقلب^۱ (شامل فرصت، فشار، توجیه عقلی^۲) و نیز عناصر کلیدی تقلب (اقدام، پنهانکاری و تبدیل^۳)، نشانه ها و علائم تقلب آشنا شوند. درضمن دانشجویان باید بدانند که چطور باید از تبدیل شدن به یک قربانی تقلب (نظیر سرقت هویت^۴) نجات پیدا کرد و چه اقداماتی را باید برای پیشگیری از قربانی تقلب شدن انجام داد و اگر زمانی قربانی تقلب شد چگونه باید برای بهبود این وضع اقدام نمود. جداول ۴ الی ۹ براساس بنیاد و زیربنای حسابداری دادگاهی و تقلب مشخص شده در جدول ۲ پی ریزی شده اند.

جدول ۵- بنیاد و زیربنای حسابداری دادگاهی و تقلب

قابل توجه مدرسان:	
راهنمای مطرح شده در این بخش می تواند بعنوان مقدمه ای برای آشنایی با حسابداری دادگاهی و تقلب مورد استفاده قرار گیرد. دانشجویان با دانش، توانایی و مهارتهای ذکر شده در این بخش، توانایی لازم برای بررسی تقلب و خدمات مشاوره قضایی و دادگاهی را نخواهند داشت. اما وقتی که برای کمک تخصصی به آنها رجوع می شود باید باید دانش کافی داشته باشند تا بتوانند خدمات تخصصی ارائه دهند.	
آنچه دانشجویان باید بتوانند انجام دهند	آنچه دانشجویان باید بدانند
تعریف تقلب	
دانستن این موضوع که تقلب، دزدی از طریق فریبکاری است.	بررسی یک سناریو یا الگوی واقعی برای تشخیص موقعیت تقلب آمیز بالقوه
تعریف حسابداری دادگاهی	
حسابداری دادگاهی، بکارگیری حسابداری در موضوعات قضایی است و شامل خدمات مشاوره قضایی و بررسی صحت و سقم موارد است.	بررسی یک سناریو یا الگوی واقعی درخصوص خسارات اقتصادی، اختلاف کاری ^۵ (بین کارفرما و کارمند)، املاک زناشویی (اموال خریداری شده توسط زن و شوهر) ^۶ ، ارزیابی واحد تجاری، سایر بررسی ها (نظیر تقلب شغلی)، به هدف تعیین بهترین روش ارائه خدمت به مشتری

¹ fraud triangle

مثلث تقلب را با مثلث آتش مقایسه می شود. برای اینکه آتش سوزی رخ دهد به سه عنصر اساسی نیاز است: اکسیژن، سوخت و گرما. ترکیب این سه عنصر مثلث آتش را تشکیل می دهد که در شکل یک نمایش داده شده است. هنگامی که این سه عنصر با هم ترکیب شوند آتش سوزی رخ خواهد داد. مأمور آتش نشانی می داند که با حذف هریک از این سه عنصر به راحتی می تواند آتش را مهار کند (وکیلی فرد و دیگران، ۱۳۸۸). مثلث تقلب نیز دارای عناصری مشابه عناصر تشکیل دهنده ی مثلث آتش است. اصطلاح مثلث تقلب را پروفسور دونالد کریزی (Donald Cressey) و هنگام مطالعه وی در مورد اشکال تقلب مطرح شد. پروفسور کریزی سه عامل "فشار"، "فرصت" و "توجیه" را عوامل مؤثر در وقوع تقلب م ی داندست به گونه ای که به اعتقاد وی بدون وجود این سه شرط، تقلب به جایی ختم نمی شود. (برای کسب اطلاعات بیشتر در اینخصوص به مقاله "مثلث تقلب" نوشته دکتر رضا نظری و محمد صیادی که در مجله حسابداری رسمی منتشر شده است رجوع شود).

² rationalization

³ act, concealment, and conversion

⁴ identity theft

⁵ employment dispute

⁶ marital assets

نقش حرفه ای	
دانشتن تفاوت بین حسابرسان صورتهای مالی و متخصصان ضد تقلب ^۱ ، و متخصصان حسابداری دادگاهی	تشخیص مجموعه مهارتهای لازم و تعیین اینکه چه زمانی باید از افراد حرفه ای برخوردار از سطح تجربه کافی، کمک گرفت.
مفاهیم پایه ای تقلب	
با استفاده از آمار تقلب و مثلث تقلب (فرصت، فشار، و توجیه عقلانی) بدانید که چه کسی مرتکب تقلب می شود و چرا؟	شناسایی سه جزء مثلث تقلب در قالب یک سناریو موردی یا یک الگوی واقعی خاص.
آشنایی با عناصر تقلب (اقدام، پنهان کردن، تبدیل)	شناسایی سه عنصر تقلب در قالب یک سناریو موردی یا یک الگوی واقعی خاص.
معلومات عمومی بالا در خصوص انواع اقدامات متقلبانه ^۲	شناسایی انواع اقدامات متقلبانه در قالب یک الگوی واقعی خاص، تعیین احتمال وقوع تقلب (با استفاده از آمار تقلب در صورت لزوم) و تشخیص میزان اهمیت زیانها (خسارات) بالقوه
دانشتن مفهوم پایه ای "پرچم های قرمز" (یعنی عوامل ریسک تقلب)، روابط غیر معمول، حوادث، شرایط یا علائمی که نشاندهنده افزایش احتمال تقلب هستند. پرچم های قرمز (عوامل ریسک تقلب) عبارتند از: ۱- ناهنجاریهای (موارد خلاف قاعده) حسابداری ^۳ ۲- ناهنجاریهای تجزیه و تحلیلی. ۳- علائم رفتاری ^۴ ۴- ضعف کنترلهای داخلی ۵- مسائل مربوط به سبک زندگی ۶- نکات یا شکایات ۷- روابط غیر معمول ^۵ پرچمهای قرمز باید مورد بررسی قرار گیرند تا زمانی که یا تقلب کشف شود یا اینکه توضیح و توجیحی برای ناهنجاری موجود با توجه به شواهد متقن مطرح شود. مدرسان باید تاکید خاصی روی شناخت فعالانه پرچمهای قرمز و سایر نشانه های تقلب داشته باشند. زیرا این علائم، ابزاری برای کشف زودتر فعالیت متقلبانه محسوب می شوند.	تشخیص اینکه کدام علائم هشدار دهنده می تواند نشاندهنده یک اقدام یا برنامه متقلبانه خاص باشد و تعیین انواع کنترلهای داخلی که برای کم کردن این تقلبها ضروریست. طراحی رویه هایی برای کشف فعالیت متقلبانه

^۱ anti-fraud professionals

^۲ ضمیمه الف این مقاله را مشاهده نمایید

^۳ Accounting anomalies

^۴ Behavioral symptoms.

^۵ Adapted from Albrecht, W. Steve, Conan C. Albrecht, and Chad O. Albrecht, Fraud Examination, Revised, Mason, OH: Thomson South-Western, 2006.

تعیین اجزای کنترل (ازجمله نظارت اثربخش برای جلوگیری از تقلب مدیریت با دورزدن کنترل‌های داخلی) که برای پیشگیری و بازدارندگی از برنامه ریزی تقلب ضروری هستند و زیربنای کشف، بررسی و برطرف کردن تقلب است. این توانایی، اگر یکبار برای یک برنامه تقلب خاصی ایجاد شود می‌تواند بعنوان مبنایی برای ارزیابی کنترل داخلی سایر برنامه‌های تقلب استفاده شود.	دانش پیشگیری از تقلب، بازدارندگی، کشف، بررسی و برطرف کردن تقلب شامل: ۱- انواع مهارت‌های بررسی تقلب ۲- رابطه بین کنترل‌های داخلی تقلب ۳- تشخیص تقلب مدیریت^۱ (توانایی مدیریت برای استفاده از اختیارات خود به منظور دور زدن و زیرپا گذاشتن مکانیسم‌ها و ساختارکنترل‌های داخلی)
تفکر ضد تقلب	
شناسایی فرصت‌های سواستفاده از ضعف کنترل‌های داخلی (مثل مجرمان فکر کردن)	آشنایی با تفکر انتقادی، اهمیت روشها و تفکر خلاق برای حل مشکلات ساختاریافته (بدون ساختار)
مشخص کردن عناصر محیط‌های خوب ضد تقلب، فرآیندها و رویه‌های کنترلی، شناخت کسانی که با هم کار می‌کنند. تجزیه و تحلیل تقلب و تلاش‌های صورت گرفته برای انجام تقلب، یافتن آسیب پذیری سیستماتیک و بکارگیری رویه‌هایی برای کاهش ریسک تقلب.	آشنایی با محیط، فرآیندها و کنترل‌ها ضد تقلب: بهبود جو اخلاقی در سطح بالای سازمان^۲، فرهنگ، محیط کنترلی قوی، آیین رفتار حرفه‌ای، فراهم کردن دسترسی آزاد به منابع اطلاعاتی برای مشتریان و تامین کنندگان شرکت^۳، نظارت بر کارکنان، در نظر گرفتن یک خط تلفن ویژه برای برقراری ارتباط با مقامات عالی رتبه^۴، حفاظت از افرادی که به افشای موارد غیرقانونی اشخاص حقیقی یا حقوقی می‌پردازند، مجزات مجرمان، حسابرسی فعالانه تقلب^۵.
مشغولیت‌های کاری حسابداری دادگاهی	
تشخیص مجموعه مهارت‌های لازم و تعیین اینکه چطور باید وارد مشعل حسابداری دادگاهی (ازجمله خدمات مشاوره قضایی و بررسی‌ها) شد.	شناخت انواع مختلف مشاغل حسابداری دادگاهی: ادعاهای خسارت، زیان‌های اقتصادی مرتبط با محل کار، تحقیقات متقابل^۶ و ارزیابی داراییها و واحد تجاری

¹ management override

اصطلاح "تقلب مدیریت" در استاندارد حسابداری بین‌المللی (IAS) شماره ۲۴۰۱۵ مورد استفاده قرار گرفته است و به معنی توانایی مدیریت و/یا کسانی که مسئولیت دولتی دارند به دستکاری سوابق حسابداری و تهیه صورتهای مالی جعلی از طریق زیرپا گذاشتن کنترل‌های داخلی است، هرچند که بنظر می‌رسد کنترل‌های داخلی ظاهراً وجود دارند و بصورت اثربخش کار می‌کنند.

See AICPA, "Management Override of Internal Controls: The AcMles' Heel of Fraud Prevention-The Audit Committee and Oversight of Financial Reporting," 2005,
http://www.aicpa.org/audcommctr/download/achilles_heel.pdf

² tone at the top

³ open communications with suppliers and customers

⁴ hotlines

⁵ Proactive fraud auditing.

⁶ matrimonial investigations

جدول ۶- اختلاس دارایی ها ، فساد و بیان نادرست و سایر اقدامات متقلبانه

آنچه دانشجویان باید بدانند	آنچه دانشجویان باید بتوانند انجام دهند
پیشگیری و بازدارندگی	
ارزیابی طرح مربوط به فنون و کنترل‌های ضد تقلب و آزمون اثربخشی عملیاتی آنها، ارائه توصیه‌هایی برای بهبود و کمک به اجرای برنامه‌های پیشگیری از تقلب	آشنایی با محیط، فرآیندها و کنترل‌ها ضد تقلب: بهبود جو اخلاقی در سطح بالای سازمان، فرهنگ، محیط کنترلی قوی، آیین رفتار حرفه‌ای، فراهم کردن دسترسی آزاد به منابع اطلاعاتی برای مشتریان و تامین کنندگان شرکت، نظارت بر کارکنان، در نظر گرفتن یک خط تلفن ویژه برای برقراری ارتباط با مقامات عالی رتبه ^۱ ، حفاظت از افرادی که به افشای موارد غیرقانونی اشخاص حقیقی یا حقوقی می‌پردازند، مجزات مجرمان و حسابرسی فعالانه تقلب.
تشخیص تقلب: ارزیابی خطر (ریسک)، آزمون کنترل‌های داخلی و قابلیت اعتماد این کنترل‌ها، بر کنترل‌های داخلی و رویه‌های حسابرسی پیشگیرانه	
	توجه: کشف تقلب بطور معمول حول مثلث تقلب صورت می‌گیرد: فشار وارده، توجیه عقلی و فرصت مواردی هستند که متخصصان حسابداری دادگاهی و تقلب آنها را بعنوان پرچم‌های قرمز می‌شناسند.
وارسی ^۲ خطر تقلب و ارزیابی (توام با نتیجه‌گیری ^۳) اثربخشی و طراحی خطر تقلب مدیران (شامل طوفان مغزی طرح تقلب و ریسک تقلب)	آشنایی با نحوه ارزیابی ریسک تقلب که قبل از جستجوی تقلب و با توجه به موارد زیر صورت می‌گیرد: ۱- خطر تقلب قابل شناسایی با توجه به ماهیت واحد اقتصادی، معاملات و هر نوع پرچم قرمز ۲- طرح تقلب ^۴ ۳- استفاده از فعالیتهای نظارتی و کنترلی که می‌تواند فرصت اجرای طرح‌های تقلب را کاهش دهد

¹ hotlines

² Assessments

وارسی (Assessment) رصد و ثبت پارامترهای مختلف است. یک مثال بسیار ساده برای وارسی، عبارت است از وارسی زخم تازه ای که در ساعد بوجود آمده و دریافت که پوست اطراف آن گرم، قرمز و متورم می باشد

³ Evaluate

ارزیابی (Evaluate) به معنی جمع‌آوری اطلاعات و نتیجه‌گیری است. در مثال مربوط به زخم تازه ساعد، ارزیابی می‌شود که احتمالاً آلوده شده است.

⁴ fraud schemes

شناسایی شکاف بین ریسکها و کنترلها	درک کافی از کنترل های داخلی برای شناسایی فرصت ها یتقلب، ریسک تقلب مدیریت (زیرپا گذاشتن کنترلهای داخلی) و احتمال تبانی ^۱ .
بین ارزیابی ریسک با آزمایش و کنترل رویه ها ارتباط ایجاد کرده تا آسیب پذیرها ^۲ شناسایی شوند	آشنایی با کنترلهای دستی و اتوماتیک و درک بخش نرم محیط کنترل ^۳ که توسط کارگروه سازمان های پشتیبان مالی کمیسیون تردوی ^۴ (موسوم به کوزو COSO) مطرح شده است.
تشخیص علائم تقلب در محل کار؛ طراحی و انجام روش های برای جستجوی فعالانه تقلب و ارزیابی شواهد جمع آوری شده برای تفکیک تقلب و خطاها. برنامه ریزی و اجرای روشهای حسابرسی برای کشف تقلب: ۱- شناسایی ریسک ها ۲- مشخص کردن علائم احتمالی و حسابرسی آن علائم ۳- پیگیری موارد کشف شده غیرمتمشابه (غیرمعمول) ^۵ تا زمانی که حسابرس بتواند نتیجه بگیرد که تقلب رخ داده است و یا تقلب وجود ندارد	آگاهی از رویه های مختلف موجود برای جستجوی فعالانه تقلب در زمانی که علائم تقلب بصورت خاص مشخص نشده باشد (شامل داده کاوی ^۶ و سایر ابزارهای تجزیه و تحلیل دیجیتال) ۷- تحقیق و تفحص تقلب، سازماندهی و ارزیابی شواهد
توجه: بررسی تقلب به طور معمول حول عناصر تقلب متمرکز است: اقدام، پنهان کردن و تبدیل	
تدوین یک برنامه مناسب برای جمع آوری شواهد که این برنامه از استراتژی تحقیق و تفحص ^۷ و یا حسابرسی تقلب پشتیبانی می کند و قادر است تا به موارد زیر بپردازد: ۱. ارائه و آزمون فرضیه های مرتبط با تقلب بالقوه	آگاهی از رویه های مختلف واریسی تقلب (واریسی اقدام، پنهان کردن و تبدیل) در جمع آوری و ارزیابی شواهد؛ خطرهای از بین رفتن شواهد، زنجیره حفظ مدارک جرم ^۸ ، تضعیف عدالت ^۹ ، و تأثیر تمایل افراد به همکاری در حین تحقیق و تفحص

¹ collusion

² vulnerabilities

³ "softer" side of the control environment

⁴ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

⁵ anomalous discoveries

⁶ data-mining

⁷ investigation

¹⁰ Chain of custody (CoC)

زنجیره حفظ و انتقال نمونه های جنایی، در برگیرنده ردیابی مدارک از زمان دعوی و جمع آوری و ارائه آنها به دادگاه است و هدف، نشان

دادن صحت و سقم مهر و موم مدارک و شواهد است. **زنجیره حفظ مدارک** در ادبیات قضایی، مستند سازی ترتیب زمانی وقوع جرم،

توقیف، حفظ، کنترل، انتقال، تجزیه و تحلیل، موقعیت و حالت مدارک فیزیکی و الکترونیکی را نشان می دهد. (برگرفته از سایت دانشنامه پلیس

به آدرس: <http://police.ir/index.jsp?fkeyid=&siteid=29&pageid=5220&newsview=6444>

¹¹ Obstruction of justice

عملی است شخص یا اشخاصی انجام می دهند تا مانع از اجرای عدالت شود.

۲. تشخیص تفاوت کیفیت منابع شهودی (شواهد) مختلف ۳. سازماندهی شواهد با استفاده از ماتریس فرضیه / شواهد، ارتباط دادن نمودارها (افراد، مکان ها، و سازمان ها) و نمودار های نشان دهنده جریانها^۱ (درخصوص کنترل های داخلی، اجناس نظیر پول، رویدادها و زمان) ۴. ارزیابی (وزن دهی) مدارک تایید کننده و رد کننده^۲ ۵. ارائه دادن و تفسیر تحلیل نسبتها (مقایسه طولی در طی زمان و مقطعی از طریق مقایسه با نسبت کلیدی صنعت)	
انجام مصاحبه اثربخش برای کسب شواهد: ۱. مشخص کردن فرد مصاحبه شونده ۲. کسب آمادگی لازم برای مصاحبه از طریق تهیه فهرستی از از مباحث و سوالاتی که قرار است در مصاحبه پوشش داده شود ۳. پرسیدن سوالات خوب (مناسب) ۴. شنیدن و ارزیابی عکس العملهای مصاحبه شونده ۵. مستند سازی مصاحبه ۶. ارزیابی ارتباطات کلامی و غیر کلامی (مانند زبان بدن^۵)	دانستن اهمیت مصاحبه و بازجویی درجمع آوری شواهد درخصوص اقدام، پنهان کردن، و تبدیل ثقل؛ تکنیک های مختلف برای مصاحبه^۶ بازجویی^۷ و عوامل تاثیرگذار بر اثربخشی مصاحبه
تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی و غیرمالی به عنوان مبنایی برای جمع آوری شواهد، شکل دهی فرضیه ها، و آزمون فرضیه ها	دانستن نحوه تجزیه و تحلیل نسبت ها و سایر تکنیک های تحلیلی^۸
جمع آوری و تجزیه و تحلیل شواهد گواهی شده، فیزیکی و مستند:	آگاهی ازانواع مختلف شواهد مربوط به اقدام، پنهانکاری و تبدیل ثقل (نظیر گواهی^{۱۲}، شواهد فیزیکی و مستند). دانستن

^۱ flow diagrams

نموداری است که نشان دهنده یک جریان یا مجموعه ای روابط پویا در یک سیستم است که با فلش هایی بهم وصل می شوند

^۲ confirmatory and rehting evidence

^۵ body language

^۶ interviewing

^۷ interrogations

^۸ Analytical techniques.

^{۱۲} Testimonial evidence

۱. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از یک روش خاص (روش اثبات مستقیم^۱) تحقیق و تفحص نظیر تجزیه و تحلیل سوابق بانکی و ردیابی پول از طریق سیستم های حسابداری ۲. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش های غیر مستقیم^۲ تحقیق و تفحص نظیر روش سپرده های بانکی^۳، تجزیه و تحلیل منابع و ثروت خالص و نحوه استفاده از وجوه ۳. بازرسی مدارک ۴. زنجیره حفظ و انتقال نمونه های جنایی	نحوه استفاده از مشاهده^۵ و تحت نظر داشتن دقیق توسط پلیس یا کارآگاه^۶
استفاده از فنون تحقیق و تفحص برای آشکارسازی تقلب، متناسب با روشهای پنهان کردن تقلب	دانستن روش هایی که به کمک آنها تقلب را مخفی نگه می دارند.
استفاده از روش هایی برای شناسایی دارایی های مخفی شده نظیر جستجوهای پرونده های عمومی، جستجو برای فعالیت های بانکی خارج از کشور^۷، ونظیر اینها	آگاهی از روش هایی که مجرمان با کمک آنها دارایی ها را مخفی می کنند
استفاده از پایگاه های اطلاعاتی مختلف فدرال، دولتی و ایالتی، مالی، تجاری، قانونی و جمعیت شناختی به عنوان ابزار تحقیق و تفحص درخصوص شناسایی سبک های زندگی مخفی، داراییها، و سایر شواهد تبدیل	دانستن منابع مختلف اطلاعات عمومی و خصوصی و اینکه چطور می توان در این پایگاه های اطلاعاتی^۸ بخصوص در زمینه "تبدیل" جستجو کرد. منابع اطلاعاتی عبارتند از: اینترنت، پایگاه اطلاعات مالی و تجاری؛ سوابق دولت فدرال، ایالتی و محلی
تدوین کاربرگهای ضروری و مستندسازی مناسب موضوع مورد بررسی، با توجه به الگوهای واقعی و یا سناریو های مطرح شده در کلاس درس	دانستن نحوه تهیه کاربرگ و مستندسازی کار انجام شده، با توجه به ترتیبات خاص: ۱. کامل باشد

¹ direct method of proof

^۲ روشهای غیر مستقیم، شواهد ضمنی (تصادفی) ارائه می دهند و بطور غیرمستقیم استفاده می شوند زیرا پرونده ها نمی توانند صحبت کنند و توضیحاتی را مستقیماً بیان نمایند و فرد بررسی کننده آنها نمی تواند ماهیت و طبقه آنها را تصدیق کند.

³ bank deposit method

یک روش مورد استفاده دولت برای محاسبه درآمد مشمول مالیات اشخاص است که به عنوان یک روش غیرمستقیم، برای محاسبه تقریبی درآمد مشمول مالیاتی که توسط شخص گزارش نشده، استفاده می شود. این روش بر روی سپرده های افتتاح شده در یک بانک یا مشابه آن در سال مالیاتی تمرکز دارد.

⁵ observation

⁶ surveillance

⁷ offshore banking activity

⁸ databases

	۲. ردیابی مراحل کار انجام شده نظیر مرحله به مرحله به عقب بازگشتن تا رسیدن به شواهد اولیه (گاهی چند ماه بعد از اتمام کار انجام می شود) ۳. مستندسازی مبنای تمام اظهارنظرها ۴. مستندسازی تمام مفروضات اصلی در تجزیه و تحلیل ۵. جمع آوری داده های مستقل در صورت لزوم ۶. ثبت اطلاعات دریافتی و بررسی شده: دفاعیات^۱، مدارک، بازجویی ها، احضاریه ها^۲، اظهارات شاهد، استشهادها^۳، گزارش کارشناس، و غیره ۷. جمع آوری نوشتار معتبری که بر اساس آنها ارزیابی و قضاوت صورت گرفته و رای صادر شده است.
گزارشگری	
ایجاد ارتباط موثر شفاهی و کتبی: ۱. ارتباطات شفاهی: معرفی و تشریح مورد خاص (افته)^۴، اعترافات، تهیه استشهادیه^۵، شهادت در دادگاه. ۲. ارتباطات نوشتاری: مهارت و تکنیک های نوشتن گزارش. ۳. ارتباطات تصویری: نمایش تصویری کار تکمیل شده ۴. خوب گوش دادن: گوش دادن، فهمیدن، و پرس و جو کردن ۵. مهارت های بین فردی^۶	دانستن شکلهای مختلف ارتباطات کاری متقالبانه^۷ نظیر گزارشات مکتوب، ارائه گرافیکی (تصویری)، و شهادت شفاهی^۸، شامل: ۱. شرایطی وجود دارد که در این شرایط گزارشات مکتوب ممکن است مطلوب نباشد. ۲. وکیل مدافع^۹ در زمانهای تحویل گزارشات کتبی و ارائه گرافیکی، راه ارتباطی پیدا می کند ۳. یافته ها و ارتباطات اولیه به همان اندازه کار نهایی مکتوب، شفاهی و تصویری مهم هستند توجه: اهمیت ارتباط اثربخش را نمی توان بیش از حد مورد تاکید قرار داد.

¹ pleadings

² subpoenas

³ depositions

⁴ case presentation

⁵ deposition

⁶ Interpersonal skills

به طور کلی مهارت های بین فردی شامل طیف گسترده ای از مهارت ها است نظیر مهارت های ارتباطی که به نوبه خود شامل ارتباطات کلامی (آنچه ما می گوئیم و چگونه می گوئیم). ارتباط غیر کلامی (چیزی که ما بدون استفاده کلمات، بیان می کنیم مثلاً از طریق زبان بدن یا تن صدا و...).

⁷ fraud engagement communications

⁸ oral testimony

⁹ Attorney

اصلاح	
آگاهی از انواع اقدامات اصلاحی: دادخواهی مدنی و پیگرد قانونی؛ ^۱ ارجاع به مقامات مدنی، جزایی (کیفری) یا نظارتی؛ داوری و میانجیگری؛ ^۲ اخراج کارمند، اقدامات انسانی، جبران خسارت، مطالبه از بیمه، و رفع کاستی های کنترل های داخلی	کار با قربانی به منظور تعیین بهترین اقدام اصلاحی که باید برای حل موضوع مورد بررسی، انجام داد.
دانستن تکنیک های مختلف موجود برای تخمین میزان زیانها و استفاده از فرآیندهای موجود برای بازپرداخت خسارات نظیر بیمه، پرداخت غرامت، و جبران خسارت از طریق سایر اقدامات	تخمین زیانهای ناشی از تقلب، طرح ادعای خسارت، و کمک به مشتریان برای پوشش دادن زیانهای وارده
کمک به مشتری در شناسایی ضعفهای کنترل داخلی که فرصت را برای ارتکاب تقلب فراهم می آورد و تعبیه کنترل های مناسب برای پیشگیری و بازدارندگی از تقلبات مشابه	تعیین نیاز پیشگیری و بازدارندگی از تقلب از طریق شناسایی کاستی های موجود در کنترل داخلی و تشخیص آسیب پذیرها و/یا علل ریشه ای تقلب

جدول ۷- تقلب در صورتهای مالی

قابل توجه مدرسان دروس حسابرسی (اعم از داخلی یا خارجی) سنتی: دستورالعمل مربوط به مسئولیتهای حسابرسان خارجی (مستقل) در خصوص تقلب، در استاندارد شماره ۹۹ انجمن حسابداران رسمی آمریکا (AICPA) و برای حسابرسان داخلی در مشاوره عملی^۳ شماره 1210.A2-1 و 1210.A2-2 بیان شده است. مدرسانی که قصد دارند محتوای دروس حسابرسی موجود را به هدف آماده کردن دانشجویان برای مواجهه با تقلب در صورتهای مالی آماده کنند، تعدیل کنند باید موارد مطرح شده بعنوان بنیاد و زیربنای حسابداری دادگاهی و تقلب (جدول ۲) را به همراه مواردی که در ذیل می آید را توأمآ مدنظر قرار دهند. دانشجویان باید بدانند که کشف تقلب توسط حسابرسان خارجی (مستقل) به ندرت اتفاق می افتد، اما تقلب صورتهای مالی توسط این حسابرسان می تواند کشف شود و کشف هم می شود. متخصصان باید برای ارزیابی ریسک تلاش کنند که اینکار را می توانند از طریق جستجوی نشانه ها و تحقیق و تفحص در خصوص موقعیتهای غیرعادی، با حفظ سطح مناسبی از تردید حرفه ای انجام دهند. برخی یافته های مبتنی تحقیق و استاندارد شماره ۹۹ انجمن حسابداران رسمی آمریکا (AICPA) عبارتند از: ۱- کشف تقلب در صورتهای مالی یک رویداد نادر است. ۲- تقلب در صورتهای مالی می تواند در هر محیط تجاری رخ دهد و گاهی اوقات دارای عواقب فاجعه باری هست. ۳- تقلب در صورتهای مالی غالباً با تقلب مدیریت^۴ (دور زدن کنترل های داخلی توسط مدیریت) همراه است.
--

¹ criminal prosecution

² arbitration and mediation

³ Practice Advisory

⁴ management override

- ۴- آمار تقلب و اطلاعات مربوط به فراوانی وقوع تقلب به دانشجویان در درک ماهیت تقلب در صورتهای مالی کمک می کند.
- ۵- اطلاعات متنی برای تعیین احتمال و نیز وجود تقلب در صورتهای مالی ضروری هستند.
- ۶- تقلب در صورتهای مالی در اکثر موارد حاصل توافق با اعضای تیم مدیریت و/یا مدیریت ارشد است. تقلب در گزارش مالیات^۱ وجه تشابه زیادی باید تقلب در صورتهای مالی را دارد زیرا مبتنی بر ارائه نادرست اطلاعات توسط مرتکبین آن است. لذا دانش، مهارتها و توانایی های بیان شده در این بخش و سایر بخشهای این راهنما، برای تقلب مالیاتی نیز کاربرد دارد. دانشجویان باید بدانند که هر صورت مالی یا گزارش دیگری (اعم از مالیاتی و...) که براساس دفاتر و سوابق فاسد تهیه شده باشند، نادرست هستند. بعلاوه، در مواقعی که نشانه های تقلب در صورتهای مالی وجود دارد باید امکان تقلب مالیاتی نیز مدنظر قرار گیرد و بالعکس.

آنچه دانشجویان باید بتوانند انجام دهند		آنچه دانشجویان باید بدانند	
حسابرسی و حسابداری مالی			
کسب درک کافی از مباحث حسابداری و حسابرسی مرتبط با محیط کسب و کار خاص مشتری		شناسایی شرایطی که در آن باید از مشاوره متخصصان / افراد حرفه ای خبره، استفاده کرد.	
آگاهی از حوزه های اصلی تقلب در صورت های مالی : ۱. درآمد ساختگی ^۳ (و دارایی های مرتبط با آنها) ^۴ ۲. تفاوت زمانی درآمد و هزینه ۳. بدهی های پنهان شده ^۵ ۴. افشا ناکافی / گمراه کننده ۵. ارزشگذاری نامناسب دارایی سرمایه ای تلقی کردن ^۶ نادرست/ نامناسب هزینه ها		شناسایی ویژگی های واحد اقتصادی که می تواند باعث افزایش احتمال تقلب در صورت های مالی شود و نیز شناسایی طرح های مختلف تقلب ^۲ مختلف مبتنی بر الگوهای واقعی، احتمال وقوع، و اهمیت زیان های بالقوه.	
پیشگیری و بازدارندگی			
درک کنترلها و تکنیک های ضد تقلب: جو اخلاقی در سطح بالای سازمان ، فرهنگ، محیط کنترلی قوی، آیین رفتار حرفه ای، فراهم کردن دسترسی آزاد به منابع اطلاعاتی برای مشتریان		ارزیابی طراحی کنترل ها و تکنیک های ضد تقلب و آزمایشمیزان اثربخشی عملیاتی آنها ، ارائه توصیه هایی برای بهبود، و کمک به اجرای برنامه های پیشگیری از تقلب	

¹ Tax reporting fraud

² fraud schemes

³ Fictitious revenue

⁴ ACFE, Fraud Examiners Manual, 2005, Section 1.3 (see note 5). See alternative taxonomies:

Albrecht et al., FraudExamination, Revised (see note 25);

Bonner, Sarah E., Zoe-Vonna Palmrose, and Susan M. Young, "Fraud Type and Auditor Litigation," The AccountingReview 73 (4) (October 1998): 503-532;

Carcello, Joseph V., Mark S. Beasley, and Dana R. Hermanson, Fraudulent Financial Reporting: 1987- 1997-An Analysis of U.S. Public Companies, New York: COSO, 1999. Crumbley et al., Forensic and Investigative Accounting, (see note 3).

⁵ Concealed liabilities

⁶ capitalization of expenses.

اولین همایش سراسری
مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی
دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

	و تامین کنندگان شرکت ^۱ ، نظارت بر کارکنان، در نظر گرفتن یک خط تلفن ویژه برای برقراری ارتباط با مقامات عالی رتبه ^۲ ، حفاظت از افرادی که به افشای موارد غیرقانونی اشخاص حقیقی یا حقوقی می پردازند، مجزات مجرمان، حسابرسی فعالانه تقلب.
کشف تقلب: ارزیابی ریسک، قابلیت اتکا و تست کنترل های داخلی، رویه های حسابرسی پیشگیرانه	
	توجه: کشف تقلب بطور معمول حول مثلث تقلب صورت می گیرد: فشار وارده، توجیه عقلی و فرصت مواردی هستند که متخصصان حسابداری دادگاهی و تقلب آنها را بعنوان پرچم های قرمز باید بشناسند و آنها را دنبال کرده و بصورت فعال حسابرسی تقلب را انجام دهند.
ارزیابی ریسک تقلب نظیر برگزاری جلسه طوفان مغزی با توجه به وضعیت مشتری	قبل از جستجوی تقلب، درک کافی از ارزیابی ریسک تقلب که دربرگیرنده موارد ذیل است، بدست آورید: ۱. ریسک تقلب قابل شناسایی با توجه به ماهیت واحد تجاری، مبادلات، و هر نوع پرچم قرمز (علائم خطر) مشاهده شده ۲. طرح های تقلب ۳. آشنایی با فعالیت های کنترلی که ممکن است فرصت اجرای طرح تقلب را کاهش دهد
تعیین شکاف بین ریسک و کنترل	درک کافی از کنترل های داخلی برای شناسایی فرصت های تقلب، ریسک نقل مدیریت (زیر پا گذاری کنترل های داخلی) و احتمال تبانی
بین ارزیابی ریسک با آزمایش و کنترل رویه ها ارتباط ایجاد کرده تا آسیب پذیرها ^۳ شناسایی شوند	آشنایی با کنترلهای دستی و اتوماتیک و درک بخش نرم محیط کنترل ^۴ که توسط کارگروه سازمان های پشتیبان مالی کمیسیون تردوی ^۵ (موسوم به کوزو COSO) مطرح شده است.
بررسی دقیق مدیریت ^۶ : ساختار سازمانی، عملکرد عملیاتی مغایر با صنعت، و معاملات با اشخاص وابسته ^۷	آگاهی از پرچم های قرمز ^۸ که نشانه ای برای تقلب در صورت های مالی هستند و آگاهی از اهمیت تمرکز روی ساختار

^۱ open communications with suppliers and customers

^۲ , hotlines

^۳ vulnerabilities

^۴ "softer" side of the control environment

^۵ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

^۶ Scrutinize management

^۷ transactions with affiliated parties

^۸ - عوامل خطر تقلب

	سازمانی؛ انگیزه های مدیریت، پیشینه ها، و مبادلات با سایرین؛ و آمار عملیاتی صورت های مالی (نسبت های مالی و اطلاعات غیرمالی) در تشخیص تقلب. توجه خاصی باید به فشار روی مدیریت به منظور دستکاری سود داشت
تشخیص نشانه های تقلب در صورت های مالی، طراحی و انجام رویه هایی برای جستجوی فعالانه تقلب. ارزیابی شواهد جمع آوری شده برای تمایز قائل شدن بین وضعیت غیرمقلبانه، تقلب، و اشتباهات	آگاهی از روش های مختلف موجود برای جستجو فعالانه تقلب زمانی که نشانه های تقلب به طور مشخص شناسایی نشده اند: ۱. مرور ثبت های دفتر روزنامه ۲. مرور تخمین های با اهمیت ۳. مرور معاملات غیر معمول و کم تکرار ۴. برنامه ریزی و اجرای رویه های حسابرسی برای کشف تقلب: الف- تعیین ریسک ها ب- تعیین نشانه های احتمالی تقلب و حسابرسی برای آن دسته از نشانه ها ج- دنبال کردن موارد کشف شده غیر عادی تا زمانی که حسابرس بتواند نتیجه بگیرد که تقلب رخ داده یا نداده است.
روشهای بررسی تقلب و سازماندهی و ارزیابی شواهد	
تدوین یک برنامه مناسب برای جمع آوری شواهد که این برنامه از استراتژی تحقیق و تفحص^۱ و یا حسابرسی تقلب پشتیبانی می کند و قادر است تا به موارد زیر بپردازد: ۱. ارائه و آزمون فرضیه های مرتبط با تقلب بالقوه ۲. تشخیص تفاوت کیفیت منابع شهودی (شواهد) مختلف ۳. سازماندهی شواهد با استفاده از ماتریس فرضیه / شواهد، ارتباط دادن نمودارها (افراد، مکان ها، و سازمان ها) و نمودار های نشان دهنده جریانها^۲	توجه: تحقیق و تفحص درخصوص تقلب بطور معمول حول عناصر تقلب (اقدام، پنهان کردن و تبدیل) متمرکز است. دانستن رویه های مختلف بررسی تقلب (بتحقیق و تفحص درخصوص اقدام، پنهان کردن و تبدیل) در جمع آوری و ارزیابی شواهد، زنجیره حفظ مدارک جرم، تضعیف عدالت، و تأثیر تمایل افراد به همکاری درحین تحقیق و تفحص

¹ investigation

² flow diagrams

درخصوص کنترل های داخلی ، اجناس نظیر پول، رویدادها و زمان) ۴. ارزیابی (وزن دهی) مدارک تایید کننده و رد کننده^۱ ۵. ارائه و تفسیر تحلیل نسبتها (مقایسه طولی در طی زمان و مقطعی از طریق مقایسه با نسبت کلیدی صنعت). دانشجویان نیازمند قدرت تحلیل قوی هستند تا بتوانند معیارهای غیرمالی را در ارزیابی داده های مالی وارد کنند.	
انجام مصاحبه اثربخش برای کسب شواهد: ۱. مشخص کردن فرد مصاحبه شونده ۲. کسب آمادگی لازم برای مصاحبه از طریق تهیه فهرستی از از مباحث و سوالاتی که قرار است در مصاحبه پوشش داده شود ۳. پرسیدن سوالات خوب (مناسب) ۴. شنیدن و ارزیابی عکس العملهای مصاحبه شونده ۵. مستند سازی مصاحبه ۶. ارزیابی ارتباطات کلامی و غیر کلامی (مانند زبان بدن)^۲	دانستن اهمیت مصاحبه و بازجویی در جمع آوری شواهد درخصوص اقدام، پنهان کردن، و تبدیل تقلب؛ تکنیک های مختلف برای مصاحبه/ بازجویی و عوامل تاثیرگذار بر اثربخشی مصاحبه
جمع آوری و تجزیه و تحلیل شواهد گواهی شده، فیزیکی و مستند: ۱. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از یک روش خاص (روش اثبات مستقیم^۳) تحقیق و تفحص نظیر تجزیه و تحلیل سوابق بانکی و ردیابی پول از طریق سیستم های حسابداری ۲. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش های غیر مستقیم^۴ تحقیق و تفحص نظیر روش سپرده های	آگاهی از انواع مختلف شواهد مربوط به اقدام، پنهانکاری و تبدیل تقلب (نظیر گواهی، شواهد فیزیکی و مستند). دانستن نحوه استفاده از مشاهده و تحت نظر داشتن دقیق توسط پلیس یا کارآگاه

^۱ confirmatory and rehting evidence

^۲ body language

^۳ direct method of proof

^۴ روشهای غیر مستقیم، شواهد ضمنی (تصادفی) ارائه می دهند و بطور غیرمستقیم استفاده می شوند زیرا پرونده ها نمی توانند صحبت کنند و توضیحاتی را مستقیماً بیان نمایند و فرد بررسی کننده آنها نمی تواند ماهیت و طبقه آنها را تصدیق کند.

بانکی ^۱ ، تجزیه و تحلیل منابع و ثروت خالص و نحوه استفاده از وجوه ۳. بازرسی مدارک ۴. زنجیره حفظ و انتقال نمونه های جنایی	
استفاده از فنون تحقیق و تفحص برای آشکارسازی تقلب، متناسب با روشهای پنهان کردن تقلب	آگاهی از روش هایی که به کمک آنها تقلب در صورتهای مالی را پنهان می کنند.
استفاده از پایگاه های اطلاعاتی مختلف فدرال، دولتی و ایالتی، مالی، تجاری، قانونی و جمعیت شناختی به عنوان ابزار تحقیق و تفحص درخصوص شناسایی سبک های زندگی مخفی، داراییها، و سایر شواهد تبدیل	دانستن منابع مختلف اطلاعات عمومی و خصوصی و اینکه چطور می توان در این پایگاه های اطلاعاتی بخصوص در زمینه "تبدیل" جستجو کرد. منابع اطلاعاتی عبارتند از: اینترنت، پایگاه اطلاعات مالی و تجاری؛ سوابق دولت فدرال، ایالتی و محلی
تجزیه و تحلیل صورتهای مالی به منظور شناسایی نشانه های تقلب، ارائه و تفسیر رویه های تحلیلی مربوطه نظیر عوامل ریسک مشخص شده در استاندارد استاندارد شماره ۹۹ انجمن حسابداران رسمی آمریکا (AICPA). ارائه و تفسیر تحلیل نسبتها (مقایسه طولی در طی زمان و مقطعی از طریق مقایسه با نسبت کلیدی صنعت). دانشجویان نیازمند قدرت تحلیل قوی هستند تا بتوانند معیارهای غیرمالی را در ارزیابی داده های مالی وارد کنند. این امر مستلزم اینست که دانشجویان از ابزار غربالگری تحلیلی ^۲ برای شناسایی پرچم های قرمز استفاده کنند تا زمانی که یا تقلب کشف شود یا اینکه توضیح و توجیحی برای ناهنجاری موجود با توجه به شواهد متقن مطرح شود.	دانستن فنون تجزیه و تحلیل صورت های مالی
استفاده از فنون حسابرسی برای کشف مبادلات و رویدادهای نادرست، و شناسایی مدارک ساختگی ^۳ که اینکار مستلزم تجزیه و تحلیل بیشتر توسط کارشناس خبره است.	دانستن فنون و رویه های حسابرسی به منظور شناسایی مبادلات و رویدادهای ساختگی ^۴ .

¹ bank deposit method

یک روش مورد استفاده دولت برای محاسبه درآمد مشمول مالیات اشخاص است که به عنوان یک روش غیرمستقیم، برای محاسبه تقریبی درآمد مشمول مالیاتی که توسط شخص گزارش نشده، استفاده می شود. این روش بر روی سپرده های افتتاح شده در یک بانک یا مشابه آن در سال مالیاتی تمرکز دارد.

² analytical screening tools

³ forged documents

⁴ fictitious transactions and events

آزمودن و به چابش کشیدن پیش فرضهای مدیریت در خصوص تخمین ها (برآوردهایی) که انجام داده است	دانستن اهمیت تخمین های (برآوردهای) صورت گرفته توسط مدیریت در فرآیند گزارشگری مالی
تدوین کاربرگهای ضروری و مستندسازی مناسب موضوع مورد بررسی، با توجه به الگوهای واقعی و یا سناریو های مطرح شده در کلاس درس	دانستن نحوه تهیه کاربرگ و مستندسازی کار انجام شده، با توجه به ترتیبات خاص: ۱. کامل باشد ۲. ردیابی مراحل کار انجام شده نظیر مرحله به مرحله به عقب بازگشتن تا رسیدن به شواهد اولیه (گاهی چند ماه بعد از اتمام کار انجام می شود) ۳. مستندسازی مبنای تمام اظهارنظرها ۴. مستندسازی تمام مفروضات اصلی در تجزیه و تحلیل ۵. جمع آوری داده های مستقل در صورت لزوم ۶. ثبت اطلاعات دریافتی و بررسی شده: دفاعیات^۱، مدارک، بازجویی ها، احضاریه ها^۲، اظهارات شاهد، استشهادها^۳، گزارش کارشناس، و غیره ۷. جمع آوری نوشتار معتبری که بر اساس آنها ارزیابی و قضاوت صورت گرفته و رای صادر شده است
گزارشگری	
ایجاد ارتباط موثر شفاهی و کتبی: ۱. ارتباطات شفاهی: معرفی و تشریح مورد خاص (افته)^۴، اعترافات، تهیه استشهادیه^۵، شهادت در دادگاه. ۲. ارتباطات نوشتاری: مهارت و تکنیک های نوشتن گزارش. ۳. ارتباطات تصویری: نمایش تصویری کار تکمیل شده ۴. خوب گوش دادن: گوش دادن، فهمیدن، و پرس و جو کردن ۵. مهارت های بین فردی^۶	دانستن شکلهای مختلف ارتباطات کاری متقالبانه نظیر گزارشات مکتوب، ارائه گرافیکی (تصویری)، و شهادت شفاهی، شامل: ۱. شرایطی وجود دارد که در این شرایط گزارشات مکتوب ممکن است مطلوب نباشد. ۲. وکیل مدافع در زمانهای تحویل گزارشات کتبی و ارائه گرافیکی، راه ارتباطی پیدا می کند ۳. یافته ها و ارتباطات اولیه ب به همان اندازه کار نهایی مکتوب، شفاهی و تصویری مهم هستند توجه: اهمیت ارتباط اثربخش را نمی توان بیش از حد مورد تاکید قرار داد.

¹ pleadings
² subpoenas
³ depositions
⁴ case presentation
⁵ deposition
⁶ Interpersonal skills

اولین همایش سراسری
مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی
دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

از بین بردن (اصلاح) تقلب	
تخمین زیانهای ناشی از تقلب، طرح ادعای خسارت، و کمک به مشتریان برای پوشش دادن زیانهای وارده	دانستن تکنیک های مختلف موجود برای تخمین میزان زیانها و استفاده از فرآیندهای موجود برای بازپرداخت خسارات نظیر بیمه، پرداخت غرامت، و جبران خسارت از طریق سایر اقدامات
تعیین نیاز پیشگیری و بازدارندگی از تقلب از طریق شناسایی کاستی های موجود در کنترل داخلی و تشخیص آسیب پذیری ها و/یا علل ریشه ای تقلب	کمک به مشتری در شناسایی ضعفهای کنترل داخلی که فرصت را برای ارتکاب تقلب فراهم می آورد و تعبیه کنترلهای مناسب برای پیشگیری و بازدارندگی از تقلبات مشابه
مسائل خاص حقوقی و قانونی	
استفاده از مفاهیم و قوانین حقوقی به منظور درک ریسک و بیان ریسکهای قانونی مرتبط با قانون ساربینز آکسلی و محدودیتهای ارائه خدمات غیرحسابرسی ^۱ برای شرکتهایی که سهامشان به عموم عرضه شده است ^۲	دانستن قوانین و مفاهیم مختلف بین المللی، فدرال، ایالتی، ومحلی (مانند، قوانین ۱۹۳۳ و ۱۹۳۴، قانون اقدامات خارجی مفسدانه خارجی ^۳ و قانون ساربینز آکسلی)

جدول ۸- حسابداری دادگاهی و تقلب در محیط دیجیتال

آنچه دانشجویان باید بتوانند انجام دهند	آنچه دانشجویان باید بدانند
پیشگیری و بازدارندگی	
دانستن حاکمیت فناوری اطلاعات (IT) و ارزیابی ریسک فناوری اطلاعات	ساختن افته هایی از واحدهای تجاری ^۴ در زمینه کنترلهای پیشگیرانه از تقلب در قالب یک سناریو
اطلاع از سیستم پردازش مبادلات، شامل هم کنترل دستی و هم کامپیوتری.	انجام ارزیابی ریسک با توجه به یک سناریوی خاص، الگوی واقعی، یا پایگاه اطلاعاتی با توجه ویژه به کنترل های فناوری اطلاعات، تهدیدها و موقعیت ها (با توجه به اطلاعات و مرزهای در نظر گرفته شده توسط مدرس، دانشجویان باید قادر به بررسی کلی کنترل های فناوری اطلاعات و ارزیابی

به طور کلی مهارت های بین فردی شامل طیف گسترده ای از مهارت ها است نظیر مهارت های ارتباطی که به نوبه خود شامل ارتباطات کلامی (آنچه ما می گوئیم و چگونه می گوئیم). ارتباط غیر کلامی (چیزی که ما بدون استفاده کلمات، بیان می کنیم مثلاً از طریق زبان بدن یا تن صدا و...).

¹ nonaudit services

² public companies

³ Foreign Corrupt Practices Act

مطابق این قانون، تسهیل کننده (facilitating "grease" payment) که نوعی پرداخت به مقامات یا دولتهای خارجی است، رشوه (bribe) تلقی نمی شود.

⁴ business case

اثر بخشی کنترل های عمومی و کاربردی برای کاهش چنین خطراتی باشند (چنین ارزیابی باید به عنوان مدلی برای استفاده در سناریوهای دیگر یا ریسک های قلب خاص بکار گرفته شود)	
تدوین برنامه پیشگیری از قلب به منظور جلوگیری، بازدارندگی و کشف قلب و اعمال مجرمانه رخ داده با استفاده از سیستم های فناوری اطلاعات برای ارتکاب قلب و سایر اعمال مجرمانه.	آگاهی از راه هایی که از طریق آنها سیستم های فناوری اطلاعات در قلب و سایر جرایم مورد استفاده قرار می گیرد و اینکه چطور می توان امنیت فناوری اطلاعات را دچار خدشه کرد و به سیستم نفوذ نمود.
شواهد دیجیتالی	
قابل توجه مدرسان: یکی از نگرانی های اصلی گروه فنی (TWG) در محیط دیجیتال، مربوط به دریافت اولیه مدارک دیجیتال است. در این محیط، متخصصین کم تجربه، ممکن است اولین بار که با شواهد دیجیتال مواجه شوند، کارهای نادرستی انجام دهند. عنوان مثال، حتی عمل ساده ی روشن کردن یک کامپیوتر مصادره شده، می تواند تمام شواهد موجود بر روی این کامپیوتر را در محیط دادگاه غیرقابل پذیرش سازد. هدف از بخش ذیل این است که دانشجویان را در مواجهه با مدارک دیجیتال قرار دهد، البته اب این هشدار که فقط افراد آموزش دیده، باتجربه و دارای گواهینامه حرفه ای باید ابتدا مدارک دیجیتال را مورد رسیدگی و بررسی قرار دهند.	
بکارگیری قوانین مناسب برای بررسی و نگهداری شواهد در یک سناریوی تحقیق و تفحص	اطلاع از الزامات خاصی که درخصوص جمع آوری و حفظ شواهد دیجیتال در فرآیند تحقیق و تفحص دادگاهی وجود دارد.
شناسایی و استفاده از شواهد دیجیتال در یک سناریوی موردی	اطلاع از انواع مختلف شواهد دیجیتال که می توان از آنها در تحقیق و تفحص استفاده کردن نظیر؛ ابر داده های مربوط به

مدارک ^۱ ، سرصفحه ایمیل و ردیابهای آن ^۲ ، نرم افزار Encase ^۳ ، رخدادهای نگاشتهای حسابرسی و امنیت ^۴	
اطلاع از منابع آنلاین (پرونده های عمومی نظیر بایگانی ها و سند ثبت نامهای صورت گرفته توسط واحد تجاری ^۵ ، پرونده های مربوط به دادگاه	استفاده از اینترنت و سایر منابع برای تحقیق و تفحص و جمع آوری شواهد
اطلاع از اینکه چگونه حسابداران دادگاهی در هماهنگی کردن آزمون آسیب پذیری ^۶ ، هک اخلاقی (قانونمند) ^۷ ، یا تشخیص نفوذ ^۸ با سایر متخصصان روابط موثر متقابل دارند.	تعیین وضعیتهایی که امنیت اطلاعات و یا متخصصان رایانه ای دادگاهی ^۹ لازم است
اطلاع از قوانین مربوط به کشف الکترونیکی ^{۱۰}	تشریح تاثیر کشف الکترونیکی ^{۱۱} روی سیاستهای مرتبط با حفظ سوابق، استفاده مناسب از ایمیل و نظیر اینها.
کشف، تحقیق و تفحص	
دانستن این موضوع که مجرمان دائماً در تلاش برای مخفی کردنقلب خود هستند و اطلاع از اینکه چطور این چنین	بیان اینکه چطور انواع مختلف تقلب، خود را در سوابق و اسناد شرکت نشان می دهند، شناسایی مسائل مرتبط با فنون و

¹metadata

یکی از پرکاربردترین مفاهیم در دنیای کامپیوتر است. متادیتا به معنی اطلاعات در مورد اطلاعات است! به این صورت که هر فایلی که شامل اطلاعاتی است، توضیحی با خود به همراه دارد. متادیتا ممکن است ساختار فایل را توضیح دهد و یا ممکن است اطلاعاتی در مورد محتوای فایل داشته باشد. در دنیای اینترنت یکی از کاربردهای متادیتا، به دست آوردن اطلاعاتی در مورد منبع فایل است. مثلاً تیم محتوای دانشگاه MIT در پروژه‌ای به نام غوطه‌وری (Immersion)، در اعماق اطلاعات متادیتای ایمیل‌ها شنا می‌کند و نقشه‌ای از روابط شما با دوستان و آشنایان ارایه می‌کند. برگرفته از وب سایت زومیت:

<https://www.zoomit.ir/2014/5/20/11416/remove-metadata-office-files-pdfs-images/>

² e-mail headers and tracers

آبرای کسب اطلاعات در خصوص این نرم افزار به فیلم آموزشی موجود در آدرس ذیل در آپارات مراجعه نمایید:

https://www.aparat.com/v/pODmX/%D8%A2%D8%B4%D9%86%D8%A7%DB%8C%DB%8C_%D8%A8%D8%A7_Encase_%D8%8C_%D8%A7%D8%A8%D8%B2%D8%A7%D8%B1_%DA%A9%D9%85%DA%A9_%D8%AF%D8%B1_%DA%A9%D8%B4%D9%81_%D8%AC%D8%B1%D8%A7%DB%8C%D9%85_%D8%B1%D8%A7%DB%8C%D8%A7%D9%86%D9%87

⁴ security and audit logs

⁵ business filings and registrations

⁶ computer forensic specialists

⁷ vulnerability testing

⁸ Ethical hacking

به معنی استفاده از ابزارها، حقه‌ها و تکنیک‌هایی است که توسط آنها نقاط آسیب پذیر شبکه یا نرم افزار یا سیستم اطلاعاتی خودمان را پیدا می‌کنیم و از این طریق بعد از شناسایی این نقاط آسیب پذیر آنها را پوشش می‌دهیم تا کسی نتواند از آنها در جهت عکس منافع سازمان سوء استفاده کند.

⁹ intrusion detection

^{۱۰} کشف الکترونیکی (Electronic discovery) عبارت است از هر فرآیندی که در آن، داده‌های الکترونیکی دنبال شده (Seek)، در جایی قرار داده می‌شوند، مخفی می‌شود، و یا به هدف استفاده از شواهد در یک دادگاه جنایی یا مدنی خاص مورد جستجو (search) قرار می‌گیرند. کشف الکترونیکی می‌تواند بصورت برخط (آنلاین) یا آفلاین در یک رایانه خاص یا در یک شبکه انجام شود

¹¹ e-discovery

ابزارهای حسابرسی کامپیوتری (CAATTs)^۱ و تعیین مهارتهای تخصصی لازم.	تلاشهایی ممکن است به شواهد متضاد منجر شود. آگاهی از رویه های مناسب نظیر کارهایی که نباید در هنگام کشف فعالیت های مشکوک انجام شود. اطلاع از فایدهایی که تحت تاثیر قرار گرفته اند.
مشخص کردن روشهای مناسب تجزیه و تحلیل به منظور کشف انواع خاصی از تقلب. تدوین و آزمون فرضیه هایی برای تمیز دادن اشتباهات و تقلبهای واقعی و برای حل معمای شواهد متضاد و دوپهلو	اطلاع از فایل هایی که تحت تاثیر فعالیتهای و طرحهای مختلف متقلبان قرار گرفته اند طرح های مختلف تقلب و آشنایی با روابط بین فایل های الکترونیکی مختلف. آشنایی با سخت افزار های موجود برای ضبط شواهد دیجیتال نظیر RoadMASter, SF- 5000 forensic hardware, تکنیک های بازیابی فایل های پاک شده.
استفاده از حداقل یک بسته نرم افزار عمومی حسابرسی مانند IDEA یا ACL برای استخراج و تجزیه و تحلیل داده ها. استفاده از نرم افزارهایی نظیر اکسل و اکسس و نرم افزار های عمومی حسابرسی (ACL , IDEA) برای ساختن ابزارهایی جهت تشخیص و شناسایی معاملات مشکوک. انجام آزمایش هایی درخصوص موارد ذیل: ۱. فاکتور ها / معاملات که باهم همخوانی ندارند. ۲. فاکتور ها / معاملات تکراری ۳. فاکتور ها / معاملات مفقود شده ۴. انحرافات غیرعادی ۵. تجزیه و تحلیل روندها و نسبت ها ۶. ناهنجاری های آماری این موارد معمولاً از طریق رگرسیون و شبیه سازی ، داده کاوی، نرم افزار تشخیص الگو، تجزیه و تحلیل افقی و عمودی، تجزیه و تحلیل ثبت های دفتر روزنامه در یک محیط دیجیتال، و سایر تجزیه و تحلیل های دیجیتال ، کشف می شوند.	آگاهی از بسته های نرم افزاری مختلف موجود برای استخراج و تجزیه و تحلیل داده ها شامل داده کاوی و نرم افزار های حسابرسی و نظارت مستمر
تشریح اینکه چگونه از بسته های تجزیه و تحلیل لینک صفحات (نظیر Analyst's Notebook^۲) برای تجزیه و تحلیل و نمایش داده ها با استفاده از گاهشمار و تم ها^۳ استفاده می شود.	اطلاع از بسته های نرم افزاری مختلف موجود برای مدیریت پرونده^۳.

¹ computer assisted audit tools and techniques (CAATTs)

² time lines and themes

³ case management

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

دانش عمومی ابزارها و تکنیک های مورد استفاده توسط متخصصان دادگاهی در زمینه کامپیوتر برای بازیابی فایل ها از کامپیوتر ضبط شده و اینکه چگونه کار حسابداران دادگاهی باید با متخصصان دادگاهی در زمینه کامپیوتر هماهنگ شود	تشخیص مواقعی که در آن باید از متخصص دادگاهی رایانه ای بکارگرفته شود و تشریح اینکه اگر فردی که فاقد مهارت کافی و مناسب است اقدام به جمع آوری شواهد نماید چطور می تواند باعث مختل شدن روند اقدامات قانونی علیه یک مجرم شود.
گزارشگری	
اطلاع از شکلهای مختلف مخبره اطلاعات(ارتباطات) نظیر گزارش کتبی ، نمایش تصویری، و شهادت شفاهی	مستند سازی و ارائه نتایج کار انجام شده
آگاهی از نرم افزاری مختلف موجود برای تشریح و گزارش یافته های بررسی تقلب	استفاده از نرم افزار برای تجزیه و تحلیل و ارائه داده ها با استفاده از گاهشمار و تم ها، در هر دو حالت تصویری و روایتی ^۱
جرایم اینترنتی	
دانش عمومی از انواع جرایم سایبری (فضای مجازی)	تشخیص موقعیت هایی که نیازمند امنیت اطلاعات و یا متخصصان دادگاهی رایانه ای هست
آگاهی از قوانین مربوط به جرایم فضای مجازی(نظیربخش ۱۸ کد ایالات متحده آمریکا ^۲ ، مالکیت معنوی، و حفظ حریم خصوصی.	تشخیص شرایطی که باعث نقض قوانین کیفری ، حقوق شخصی وسایر مباحث مرتبط می شوند

مدل برنامه درسی برای خدمات مشاوره قانونی و قضایی

متخصصان خدمات مشاوره قانونی و دادگستری (FLAS)^۳ خدمات آموزشی، فنی، کاربردی و خاص یک صنعت را ارائه می دهند که غالباً در زمینه تقلب، فساد و سوء استفاده شغلی و تقلب در صورت های مالی است. این متخصصان می توانند با جمع آوری اطلاعات مالی موردنیاز جهت تقویت پرونده(اگر توسط شاکی^۴ استخدام شده باشند) یا تخفیف مجازات(اگر توسط متهم^۵ استخدام شده اند) به وکلا کمک کنند. ایشان فراهم کننده سطوح حمایتی متنوعی هستند: از یک محدوده خاص نظیر تجزیه و تحلیل، داده کاوری و مستندسازی گرفته تا سطح گسترده تر که شامل تدوین استراتژی

¹ narratives

² Code of Laws of the United States, United States Code, U.S. Code, U.S.C., or USC

قوانین دائمی و رسمی ایالات متحده آمریکا است. این کد دربرگیرنده ۵۲ جلد کتاب است و سه جلد دیگر نیز در دست پیشنهاد می باشد.

³ Forensic and Litigation Advisory Services (FLAS)

⁴ plaintiff)

⁵ defendant

دادرسی^۱، استدلال ها و شهادت در پرونده های مدنی و جنایی. موضوع پرونده های ارجاعی به حسابداران دادگاهی معمولاً شامل بررسی ادعاهای خسارت، مسائل مربوط به محل کار و امور زناشویی، و دارایی ها و ارزیابی های واحد تجاری است. حسابداران دادگاهی می بایست با وکلا در تعامل باشند و از مهارت های ارتباطی خوبی برای میانجیگری^۲، داوری از طریق حکمیت^۳، مذاکره^۴، تهیه استشهادنامه^۵ و یا شهادت شفاهی^۶ برخوردار باشند. بنابراین، مهارت های ارتباطی (شفاهی، تصویری/گرافیکی و نوشتاری) در حوزه مشاوره قانونی و دادرسی بسیار مهم هستند زیرا کار این متخصصان به شدت مورد بررسی و مذاقه قرار می گیرد. لذا در برنامه درسی باید فرصت مناسبی پیش بیاید تا مهارت های جمعی و تجربیات لازم در تمامی حوزه های حسابداران دادگاهی و تقلب در دانشجویان تقویت شود.

جدول ۹- خدمات مشاوره دادگاهی و قضایی

آنچه دانشجویان باید بتوانند انجام دهند	آنچه دانشجویان باید بدانند
تعریف خدمات قانونی و دادرسی، بررسی اجمالی تحقیقات و تجزیه و تحلیل خدمات	
دانستن این موضوع که حسابداری دادگاهی عبارت است از استفاده از نظام، اصول و تئوری های حسابداری درخصوص حقایق و یا فرضیه های مورد بحث در یک اختلاف قانونی. حسابداری دادگاهی شامل تمامی شاخه های دانش حسابداری می شود و شامل از دو جزء است: ارائه خدمات دادگاهی (قضایی) و ارائه خدماتی در زمینه تحقیق و تفحص ^۷ .	
شناخت کلی از خدمات	
اطلاع از دعاوی کیفری، مدنی و اداری و انواع خدمات مشاوره دادگاهی و قانونی (نظیر دستمزد پرداخت نشده کادران، ارزشگذاری، تأخیر در ساخت و ساز، اختلال در عملکرد شرکت ^۸ ، ادعای بیمه، طلاق، تقلب، ضد انحصار ^۹ ، مالکیت معنوی، زیست محیطی، مالیات و غیره)	تشخیص مسائل مربوط به کار مشاوره دادگاهی و قضایی، تعیین تخصص لازم، و شناسایی روش های مناسب تجزیه و تحلیل.

استراتژی دادرسی (litigation strategies) فرایندی است که به موجب آن مشاورین یکی از طرفین دعوی قضایی، قصد دارند اقدامات خود را با رویدادها و عکس العمل های از قبل پیش بینی شده درهم آمیخته تا به هدف کلیدی مدنظرشان از اقامه دعوی برسند. این هدف می تواند بسیار وسیع باشد نظیر تنظیم پیش نویس قانونی جدید یا تأثیر بر تدوین استانداردهای حمایت از مصرف کننده یا تغییر در ادارک عمومی از یک مساله اجتماعی خاص.

² mediation

³ arbitration

⁴ negotiation

⁵ deposition

⁶ testimony

⁷ The AICPA Forensic and Litigation Committee developed this definition. See the AICPA Business Valuation and Forensic & Litigation Services Center website, <http://bvfls.aicpa.org>.

^۸ اختلال در عملکرد شرکت (business interruption) می تواند پیش بینی شده (مثلاً با خطر اعتصاب) یا پیش بینی نشده (بخاطر عدم توانایی مدیریت) رخ دهد.

⁹ antitrust

آگاهی از صلاحیتهای لازم برای حسابداری دادگاهی و قضایی جهت انجام فعالیت دادخواهی (شامل اعتباردهی و قابلیت اتکا کار تکمیل شده)	داشتن مهارت ها و توانایی های مورد نیاز برای تکمیل تمام عیار کار.
اطلاع از تفاوت بین شهادت شهود متخصص و مشاوران و راهنمایان غیرشهود	توانایی تمیز دادن تفاوت بین حقایق، نظرات، و تفسیر حقایق، و تعیین تاثیر بالقوه ای که روی نتیجه دعوی قضایی می تواند بگذارد.
تحقیق و تجزیه و تحلیل	
آگاهی از رویکردهای مختلف تحقیق و تجزیه و تحلیل	تدوین و آزمون فرضیه هایی درخصوص علل بالقوه یک عمل: ۱. مشخص کردن اطلاعات وش وشواهد مهم ۲. بررسی سوابق و دفاتر اصلی ۳. مشخص کردن مفروضات مهم زیربنای تجزیه و تحلیل ها و تاثیر این مفروضات بر نتایج
دانستن روش های مختلف مدل سازی مالی و اقتصادی و نحوه استفاده از منابع معتبر برای انتخاب مدل	استفاده از مدل مناسب جهت محاسبه: ۱. هزینه های افراد مستقیمی از پول نقد خودشان می پردازند و ممکن است در آینده بازپرداخت شوند یا نشوند ^۱ ۲. زیان ها(سود از دست رفته، ارزش از دست رفته، جریان های نقدی از دست رفته). ۳. درآمد و هزینه های نهایی و افزایشی ^۲ ۴. دوره مناسب زیان ^۳ ۵. ارزش زمانی پول.
دانش تجارت، اینکه چگونه واحدهای تجاری پول بدست می آورند، و روند های مهم اقتصادی و صنعتی	انجام تجزیه و تحلیلهای مناسب از اقتصاد، صنعت، رقابت و شرکت، و تعیین تاثیر این تجزیه و تحلیلهای روی دعوی مطروحه
اطلاع از قواعد مربوط به شواهدی که در خدمات مشاوره دادگاهی و قضایی بکارگرفته می شوند و آگاهی از امتیاز محرمانه بودن اطلاعات و مکالمات بین مشاور و موکلش.	شناسایی و ایجاد انواع مختلف شواهد شامل کاربرگ ها، صفحه گسترده ها، خلاصه حقایق و نمودارها
جریمه ها	

¹ Out-of-pocket costs.

² Incremental and marginal revenue and costs.

³ Appropriate loss period

تشخیص شرایطی که مبین شبه جرم^۱ و نقض قرارداد هستند و می توان با بررسی و ارزیابی صورتهای مالی و دفاتر زیر بنای ثبت های حسابداری متوجه آنها شد.	داشتن دانش عمومی درخصوص ماهیت و هدف جرمه خسارات، شامل جبران ها^۲.
ادعای جرمه خسارت بر اساس مفروضات ارائه شده توسط وکیل و مطابق با حقایق بررسی شده و یافته ها.	آگاهی از انواع خسارت: اعاده به وضع اولیه^۳، جبران خسارت^۴، و تنبیه (مجازات)^۵.
تجزیه و تحلیل: ۱. ادعای خسارت (مطرح کردن و انتقاد). ۲. رفتار هزینه: هزینه های ثابت، متغیر و ترکیبی. ۳. صورتهای مالی ۴. اطلاعات غیرمالی برای ارزیابی روابط مالی ۵. مفروضات اساسی و تاثیر آنها. ۶. محدودیت های مربوط به یک متخصص	اطلاع از حوزه های مرتبط با جرائم تجاری^۶ ذیل: ۱. انواع جرمه عادلانه^۷ و قانونی و اینکه چه جرمه ای برای جبران تعیین شده است ۲. ماهیت و هدف جرائم تجاری، با تاکید بر: محاسبات، تجزیه و تحلیل، رفتار هزینه، هزینه ها و درآمدهای افزایشی، علت، مسئولیت، و جبران ها ۳. تامین مالی و اقتصاد(شامل: مدل جبران، منابع معتبر و منابع ثانویه) ۴. رفتار هزینه: ثابت، متغیر، و مخلوط
ارزیابی ها	
توسعه، دفاع، و انتقاد از تجزیه و تحلیل ارزشگذاری واحد تجاری، سوابق مالی، مالیاتی و سایر سوابق واحد تجاری	آگاهی از ماهیت و هدف ارزشگذاری واحد تجاری، شامل ارزشگذاری شرکت سهامی خاص^۸، فعالیتهای واحد تجاری مستقل^۹، و مالکیت معنوی که برای اهداف زیر انجام می شوند: املاک، حل و فصل پرونده طلاق، ترکیب و ادغام، انحلال، بیمه، اختلال در عملیات شرکت، و زیان از دست دادن اموال. آشنایی و انطباق با استاندارد ارزشگذاری حرفه ای
کاربر گها	
تهیه کاربر گهای لازم و سایر مستندسازیهای مناسب برای موضوع مورد بررسی	اطلاع از نحوه تهیه و تکمیل کاربر گ، مستندسازی کار انجام شده با توجه به رعایت موارد ذیل: ۱. کامل باشد ۲. ردیابی مراحل کار انجام شده (شامل به عقب بازگشتن تار سیدن به شواهد اولیه)

¹ torts

² remedies

³ restitution

⁴ reliance

⁵ punitive

⁶ commercial damages

⁷ damages-equitable

⁸ closely held businesses

⁹ stand-alone business activities

	۳. مستندسازی همه نظرات ۴. مستندسازی تمام مفروضات اساسی در تجزیه و تحلیل ۵. جمع آوری داده های مستقل در صورت لزوم ۶. ثبت اطلاعات دریافتی و بررسی شده: دفاعیات^۱، مدارک، بازجویی ها، احضاریه ها^۲، اظهارات شاهد، استشهادها^۳، گزارش کارشناس، و غیره ارزیابی پایه، قضاوت و اظهارنظر بر اساس نوشتار معتبر
گزارشگری	
ایجاد ارتباط موثر شفاهی و کتبی: ۱. ارتباطات شفاهی: معرفی و تشریح مورد خاص (افته)، اعترافات، تهیه استشهادیه، شهادت در دادگاه. ۲. ارتباطات نوشتاری: مهارت و تکنیک های نوشتن گزارش. ۳. ارتباطات تصویری: نمایش تصویری کار تکمیل شده ۴. خوب گوش دادن: گوش دادن، فهمیدن، و پرس وجو کردن ۵. مهارت های بین فردی	دانستن شکلهای مختلف ارتباطات نظیر گزارشات کتبی، ارائه گرافیکی، و شهادت شفاهی: ۱. ماهیت خصمانه محیط محکمه^۴ ۲. دانستن این موضوع که کار به دقت مورد بررسی و مذاقه قرارخواهد گرفت. ۳. قدردانی برای کار با کیفیت بالا. توجه: اهمیت ارتباط اثربخش را نباید بیش از حد تاکید مورد قرارداد.

¹ pleadings

² subpoenas

³ depositions

⁴ The adversarial nature of the litigation environment.

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

چارچوبی برای تصمیم گیری در خصوص برنامه درسی

نهادهای مرتبط، مراکز آموزشی، دانشگاه ها^۱ و کالج ها^۲، آرمان^۳، اهداف^۴ و اولویتهای متفاوتی دارند. گروه فنی (TWG) با توجه به این تنوع آرمانی، اهداف و اولویتهای اقدام به تدوین مدلی برای برنامه درسی حسابداری دادگاهی (قضایی) و تقلب نموده است و دارای انعطاف پذیری لازم برای کالج ها، دانشگاهها و مراکزی که به آموزش در این حوزه می پردازند، هست تا متناسب آرمانها، اهداف و اولویتهایشان از این الگوی کلی در برنامه درسی خود بهره مند شوند.

■ مرزهای حسابداری دادگاهی و تقلب

حسابداری و حسابرسی دادگاهی را می توان بخوبی با دوره سنتی رشته حسابداری علی الخصوص حسابرسی (خدمات اطمینان بخشی و اعتباردهی)^۵ ادغام کرد. مراکز آموزشی باید مشخص کنند که کدام مبحث از مباحث تقلب باید در هر دوره پوشش داده شود. علاوه بر این، این حوزه موضوعی با رشته های ذیل مرتبط است:

- حقوق
- علوم رایانه
- حقوق (عدالت) کیفری
- هوش
- اقتصاد
- مدیریت اجرایی
- سیستمهای اطلاعاتی

این رابطه فرصتی برای همکاری با سایر کالج ها، بخش ها، گروه های یک دانشگاه ایجاد می کند و برای همه آنها سودمند خواهد بود.

¹ Universities

دانشگاه، موسسه ای است که دوره های کارشناسی (undergraduate degree or Bachelor of Arts (BA)) و کارشناسی ارشد (graduated degree or Master of Science (MS) or Master of Arts (MA)) و دکتری (Ph.D.) را ارائه می دهد. برخی از دانشگاه ها برنامه های ویژه ای را ارائه می دهند که در آن دانش آموزان می توانند مدرک کارشناسی و مدرک کارشناسی را در یک دوره زمانی کمتری کسب کنند. به طور کلی، دانشگاه ها به دلیل اینکه دانشجویان بیشتری نسبت به کالج ها دارند، لذا کلاس ها و برنامه های درسی متنوع تری هم دارند.

² Colleges

کالج، یک مرکز آموزشی است که بطور معمول دوره های کارشناسی و برخی موارد نیز دوره های کاردانی برگزار می کند.

³ goal

⁴ objective

⁵ attestation and assurance services

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

■ ابزارهای و فنون آموزشی برای توسعه مهارتها

گروه فنی (TWG) مشخص کرده است که برای توسعه مهارتها، دانشجویان باید تجربه عملی^۱ داشته باشند. هرچند انتخاب مواد درسی (کتابهای آموزشی، مطالعات موردی (افته ها)، نرم افزار، ویدئوها، مجموعه داده ها، آموزش عملی^۲، بحث در زمینه افته های عمومی که در برگرفته مواردی از بررسی و ارزیابی ثبتهای دفتر کل باشد، اسناد اصلی^۳، چکهای بی محل^۴، تاییده بانک درخصوص گردش حساب بانکی^۵، و نظیر اینها) مهم است اما دانشجویان اگر تجربه عملی داشته باشند، مطالب را بطور اثربخش تری یاد می گیرند لذا پیشنهاد می شود که در شهرهای بزرگتر، کارآموزی در زمینه حسابداری دادگاهی و تقلب الزامی باشد. سایر فعالیتهایی که می توانند مهارتها را بسازند عبارتند از: تمرین ها، تجزیه و تحلیل و استخراج داده کاوی، تحقیق و تفحص و موارد شبیه سازی شده^۶، تمرین گزارشگری تقلب با توجه به الگوهای واقعی و یا در نظر گرفتن جزئیات موجود در افته های واقعی.

حسابداری دادگاهی و تقلب رشته های جامعی هستند که فرصت مناسبی را برای کالج ها و دانشگاهها فراهم می آورند تا به ادغام و ارزیابی مهارتهایی بوجود آمده در طول دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد پردازند. مطالعه تقلب و حسابداری دادگاهی بسیاری از مجموعه مهارتهای حسابداری را درگیر می کند و فرصتی را فراهم می آورد تا با سایر واحدهای غیر تجاری در دانشگاه ارتباط برقرار شود و تفکر سنتی عدم همکاری بین واحدهای دانشگاه شکسته شود.^۸

¹ hands-on experience

² data sets

³ hands-on materials

⁴ source documents

⁵ cancelled checks

⁶ bank statements

⁷ simulated cases and investigations

⁸ breaking down traditional silos

سیلو، زمانی که ادارات یا گروه های مدیریت اطلاعات، اهداف، ابزار، اولویت ها و فرایندها را با بخش های دیگر به اشتراک نمی گذارند. اعتقاد بر این است که ذهنیت سیلو تحت تأثیر عملیات، کاهش روحیه کارکنان قرار دارد و ممکن است به شکست کلی یک شرکت یا محصولات و فرهنگ آن منجر شود.

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

موانع پذیرش راه اندازی دوره و راه حل های عملی برای کالج ها و دانشگاه ها

ضرورت در نظر گرفتن رشته جدیدی به اسم حسابداری دادگاهی

مشکل: متخصصان حرفه بخصوص کارشناسان رسمی دادگستری در وهله اول ممکن است ادعا نمایند که با وجود این کارشناسان که فارغ التحصیل حسابداری و اکثرا با سوابق کار حسابرسی هستند دیگر نیازی به راه اندازی یک رشته جدید دانشگاهی مجزا تحت عنوان حسابداری دادگاهی (فانونی) نیست.

راه حل: همانطور که می دانید قبلا نیز رشته پزشکی فانونی تا قبل از سال ۱۳۷۰ در کشور ایران وجود نداشت و عمده کارهای پزشکی قانونی توسط پزشکان عمومی انجام می شد که دوره کوتاهی را در سازمان پزشکی قانونی طی کرده بودند. اما بعد از سال ۱۳۷۰ رشته تخصصی پزشکی فانونی در کشور راه اندازی شد. درخصوص حسابداری دادگاهی نیز در حال حاضر کشور وضعیت مشابه پزشکی قانونی در قبل از سال ۱۳۷۰ را در ایران دارد یعنی افرادی بعنوان کارشناسان رسمی دادگستری در مباحث حسابداری مشغول به ارائه خدمت هستند که صرفا مدرک حسابداری و سابقه کار در اینخصوص دارند و یک دوره کارآموزی نه چندان اثربخشی را نیز در این زمینه گذرانده اند بدون اینکه مباحث حقوقی و فناوری اطلاعات مورد نیاز برای انجام این کار پراهمیت به ایشان آموزش داده شود. لذا گریزی نیست جز راه اندازی این رشته در دانشگاههای کشور (همانند دانشگاه های کل جهان که سالیان سال است که این رشته را دارند) که متقاضیان ورود به این رشته باید فارغ التحصیل رشته های حسابداری / حقوق / فناوری اطلاعات و دارای سوابق کاری مرتبط بوده و این دوره نیز بصورت اجرایی و کاربردی توسط افراد خبره در این زمینه در دانشگاهها تدریس شود.

تجربه مدرسان - افزایش مشکلات اعضای هیات علمی

مشکل: بسیاری از اساتید، فاقد تجربه کافی در زمینه حسابداری دادگاهی و تقلب هستند لذا ممکن است تمایلی به تدریس دروسی که در آنها قادر به پاسخگویی به سوالات دانشجویان نیستند، نداشته باشند.

راه حل: بررسی کنندگان تقلب و حسابداران دادگاهی غالبا تمایل دارند که بعنوان مدرس مدعو در اجرای برنامه های آموزشی اساتید باسابقه دانشگاه خدمت رسانی کنند. چند مدرس مختلف می توانند بخش های مختلف یک درس را در کلاس ارائه دهند و استاد دانشگاه هم می تواند علاوه بر اینکه ناظر کار آنهاست، مطالب تئوری (نظری) مربوطه را آموزش دهد. برخی افراد حرفه ای هستند که بعنوان اساتید مجرب می توانند کل درس را تدریس کنند. علاوه براین، انجمن حسابداران رسمی آمریکا (AICPA) و انجمن آمریکایی بررسی کنندگان رسمی تقلب (ACFE) مواد آموزشی و فرصتهایی را برای آموزش اساتید فراهم آورده اند و شبکه ای^۱ بین اساتید و متخصصان حرفه ای ایجاد کرده اند تا دانش عملی خود را توسعه دهند.

برخی از متخصصان حرفه ای تقلب و حسابداران دادگاهی می توانند به ارائه خدمات آموزشی، پس از بازنشستگی بپردازند.

¹ Network

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

در نهایت اینکه، برخی از اساتید می توانند فرصت مطالعاتی تابستانی خود را در شرکتی سپری کنند که این نوع خدمات را ارائه می دهند یا در فعالیتهای توسعه حرفه ای که توسط شرکتها به کارکنان متخصصشان ارائه می دهند شرکت کنند. اخیراً انجمن آمریکایی بررسی کنندگان رسمی تقلب (ACFE) اقدام به ارائه مواد آموزشی برای برگزار کنندگان دوره های حسابداری دادگاهی و تقلب بصورت مجانی کرده است.

نگرانی های بودجه

مشکل: کاهش بودجه بخصوص در مراکز آموزشی دولتی، باعث شده که اضافه کردن دوره های جدید برایشان از نظر اقتصادی بسیار دشوار باشد و این مراکز به سمت تخصیص منابعشان به فرصتهای سودآور سوق پیدا کنند.

راه حل: اکثر کالج ها و دانشگاهها با کاهش منابع روبرو هستند اما بسیاری از آنها در واحدهای دانشگاهی یشان این انگیزه را ایجاد کرده اند که دوره ها و برنامه هایی را راه اندازی کنند که با استقبال متقاضیان روبرو شود و با دریافت شهریه ورود به این دوره ها، منابع خود را به حداکثر افزایش دهند.

اهداف غایی برنامه مند:

مشکل: بسیاری از مراکز آموزشی کسب و کار، روی رتبه بندی برنامه "مدیریت اجرایی" رقابت می کنند و بر این اساس منابع خود را اختصاص می دهند.

راه حل: موضوعات مطرح در برنامه حسابداری دادگاهی و تقلب را می توان به برنامه های آموزشی فعلی ارائه شده برای تقویت دوره های مدیریت اجرایی الحاق کرد. علاوه بر این، در نظر گرفتن چند درس حسابداری دادگاهی و تقلب در قالب یک بسته آموزشی می تواند برای دانشجویان مدیریت اجرایی مقرون به صرفه بوده و به آنها امکان حرکت در مسیری را می دهد که باعث افزایش گزینه های پیش رویشان می شود. حتی می تواند باعث افزایش احتمال استخدام دانشجویان شود.

¹ Attend in-house professional development activities

اولین همایش سراسری
مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی
دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

نحوه ارزیابی دستیابی به اهداف برنامه

مدیران و اعضای هیات عملی باید ابزارهایی برای ارزیابی و تعیین اینکه آیا دانشجویان دانش، مهارت ها و توانایی های لازم برای ورود به حرفه را بدست آورده اند. برخی مکانیسم هایی که می توان از آنها برای انجام ارزیابی در برنامه ها و دروس استفاده کرد عبارتند از:

- الف- توانایی دانشجویان در پیدا کردن شغل (در سطح ابتدایی) و حفظ آن
- ب- مشاهدات عینی و ارزیابی گزارشات کتبی و شفاهی، محاکم قضایی، و سایر تکالیف کلاسی
- ج- پروژه ها
- د- امتحانات

ضمیمه الف – اقدامات متقلبانه

بطور کلی دانشجویان باید با اقدامات متقلبانه‌ای که در فهرست ذیل آمده اند، آشنا شوند. اکثر متخصصان حسابداری دادگاهی و تقلب پیشنهاد می دهند که آشنایی ابتدایی با اقدامات متقلبانه برای متخصصان مبتدی کفایت می کند و نیازی به درک تمام پیچیدگی های ظاهری و ظرائف و تفاوت های جزئی میان آنها نیست. تدوین کنندگان دروس باید تمرکز خودشان را روی مطالب بیان شده در جداول موجود در متن این مقاله بگذارند. البته می توان متناسب فرصتهای شغلی یا مشاغلی که دانشجویان دارند، مدرسان می توانند برخی از موارد تقلب مطرح شده در فهرست ذیل را در راستای تشریح نحوه پیشگیری از تقلب، بازدارندگی و کشف تقلب مورد بحث و بررسی قرار دهند.

اختلاس دارایی ها^۱

- نقدی
- دستبرد (سرقت) - (Larceny (theft)
- نقدی
- اسکیمینگ (Skimming): یعنی کپی کردن غیر قانونی داده های نوار مغناطیسی کارت بانکی روی یک کارت دیگر.
- پرداخت متقلبانه (Fraudulent Disbursement): زمانی صورت می گیرد که یک کارمند با سوء استفاده از موقعیت خود اقدام به پرداخت پول به هدف نامناسبی استفاده می کند
- طرح تقلب صورتحسابی (Billing Schemes) - شامل شرکت های پوسته^۲، فروشندگان ساختگی و خرید شخصی
- طرح تقلب در حقوق و دستمزد (Payroll Schemes)، - شامل کارکنان خیالی^۳، طرح های کمسیون^۴، پاداش پایان کار (گرامت) کارگران^۵ و ساعت های کاری و دستمزدهای کاذب
- طرح های جبران هزینه ها (Expense Reimbursement Schemes) - شامل بیش از واقع نشان دادن هزینه ها^۶، هزینه های ساختگی^۷ و چندباره نشان دادن هزینه ها و تسویه مبلغ مربوطه^۸
- مداخله در چک (Check Tampering)
- پرداخت هزینه ثبت امتیاز (Register Disbursements) - شامل خرابی دروغین^۹ و بازپرداخت وجه
- موجودی کالا و سایر داراییها

¹ Asset misappropriation

² shell companies

شرکت پوسته ای، شرکتی است که همانند یک چرخ برای انجام معاملات تجاری بدون داشتن دارایی یا عملیات قابل توجهی عمل می کند. گاهی اوقات شرکتهای پوسته برای فرار از مالیات و یا اجتناب از پرداخت مالیات یا برای رسیدن به یک هدف خاص مانند ناشناس بودن استفاده می شوند.

³ ghost employees

⁴ commission schemes

⁵ workers compensatio

⁶ overstated expenses

⁷ fictitious expenses

⁸ Multiple reimbursements

⁹ false voids

اولین همایش سراسری
مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی
دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

• استفاده نامناسب

• خرابکاری (سرقت)

فساد

• تضاد منافع (گزارش نشده یا افشا نشده)

• ارتشاء (Bribery)

• پاداش غیرقانونی (Illegal Gratuities)

• اخاذی اقتصادی (Economic Extortion)

بیانیه های دروغین

• صورتهای مالی متقلبانه

• ارائه های دروغین (مثلا مدارک اشتغال، قراردادهای شناسه ها)

زمینه های خاص تقلب

• تقلب ورشکستگی (Bankruptcy Fraud)

• تقلب در قرارداد و تدارکات (Contract and Procurement Fraud)

• پول شویی (Money Laundering)

• تقلب مالیاتی (Tax Fraud)

• کلاهبرداری سرمایه گذاری (Investment Scams)

• تامین مالی تروریستی (Terrorist Financing)

• تقلب در مصرف کننده (Consumer Fraud)

• دزدی هویت (Identity Theft)

• تقلب در بررسی و اعتبار کارت اعتباری (Check and Credit Card Fraud)

• تقلب رایانه ای و اینترنتی (Computer and Internet Fraud)

• طلاق تقلب (نظیر پنهان کردن داراییها) – (Divorce Fraud -including hidden assets)

• مالکیت معنوی (Intellectual Property)

• تقلب کسب و کار (Business Valuation Fraud)

تقلب هایی که بیشتر در یک صنعت خاص رخ می دهند

• موسسات مالی (Financial Institutions)

• تقلب در بیمه (Insurance Fraud)

• تقلب در بخش درمان (Health Care Fraud)

• تقلب در اوراق بهادار (Securities Fraud)

• تقلب در بخش عمومی (Public Sector Fraud)

ضمیمه ب- طبقه بندی انواع تقلب در گزارش مالی^۱

الف- درآمدهای و درآمدهای ساختگی یا بیش از واقع نشان دادن درآمدها و داراییها

- ۱- فروش ها مبتنی بر سفارش خریدهای دریافتی شرکت نیستند
الف- ارسال فاکتور به شرکتهای جعلی^۲
ب- فاکتور جعلی برای شرکتهای قانونی (مشروع)^۳
ج- اسناد ضمیمه (پشتیابین) فاکتورها^۴
- ۲- هزینه حمل های مربوط به مشتریانی که کالایی سفارش نداده اند و یا سفارش خود را لغو کرده اند یا دبل نشان دادن سفارشات
- ۳- هزینه حمل های مربوط به انتقال کالا به انبار یا سایر مکانهای واسطه ای که بدون اطلاع مشتری انجام شده اند.
- ۴- شناسایی سپرده های قابل استرداد تامین کنندگان شرکت بعنوان درآمد^۵
- ۵- شناسایی قرارداد با مشتری و سپرده های قرارداد^۶ بعنوان فروش های کامل شده
- ۶- واگذاری (فروش) حسابهای دریافتی و سودهای نسبه بعنوان ما به ازای دریافتی ها^۷
- ۷- نشان دادن وصول مطالبات در حساب درآمد بجای کاهش حسابهای دریافتی
- ۸- کم نکردن مبلغ تخفیف در زمانی که فروش انجام می شود (فقط فروش ناخالص ثبت می شود)
- ۹- ثبت نکردن برگشتیهای فروش (واقعی یا برآوردی) بعنوان رقم کاهنده درآمدهای فروش و حسابهای دریافتی (یا ثبتی انجام نمی شود یا بدهکار کردن یک حساب اشتباه دیگر در اینخصوص)
- ۱۰- فرآیند مبادلات- عایدات بصورت کامل صورت گرفته است اما درآمد در زمانی که باید شناسایی می شد، شناسایی نشده است
- ۱۱- بستانکار کردن کل عایدات ناخالص ناشی از فروش اوراق بهادار به حساب درآمد، بجای اینکه بخشی از حساب دارایی کم شود و مابقی بعنوان درآمد در نظر گرفته شود.
- ۱۲- استمرار در منظور کردن درآمد بهره /دریافتی ها در خصوص وامهایی که اصلا وجود ندارند (یا راکدند).

¹ Bonner, Sarah E., Zoe-Vonna Palmrose, and Susan M. Young, "Fraud Type and Auditor Litigation: An Analysis of SEC Accounting and Auditing Enforcement Releases," The Accounting Review 73 (4) (October 1998): 503-532.

سجادی، سیدحسین و کاظمی توحید (۱۳۹۵) در مقاله ای با عنوان "الگوی جامع گزارشگری مالی متقلبان در ایران به روش نظریه پردازی زمینه بنیان"، پژوهش های تجربی حسابداری، سال ششم، شماره ۲۱، ص ۱۸۵-۲۰۴ با استفاده از روش نظریه پردازی زمینه ای الگویی در اینخصوص ارائه داده اند.

² Invoices to phony companies.

³ Phony invoices to legitimate companies.

⁴ Supporting invoices.

⁵ Recording refunds from suppliers as revenue

⁶ contract deposits

⁷ Factoring receivables and crediting income instead of receivables

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و انون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

۱۳- انجام تقلب در خصوص فروشها و حسابهای دریافتنی ساختگی

۱۴- سایر درآمدها و دارایی های ساختگی یا بیش از واقع نشان داده شده

ب- شناسایی درآمدهایی که هنوز محقق نشده اند^۱

۱- حمل کالا برای مشتری بعد از اتمام دوره مالی انجام شده و بعنوان درآمد فروش این دوره جاری شناسایی شده (دفاتر باز نگه داشته شده است)^۲.

۲- صورتحساب فروش مشتریان قبل از تحویل کالا به آنها ارسال می شود و کالا نزد فروشنده نگه داشته شده است تا اول وجه آن توسط مشتری پرداخت شود (فروش قبل از تحویل به مشتریان و قبل از تحویل توسط فروشنده پرداخت می شود)^۳.

۳- درآمدها زمانی ثبت شده اند که تعهدات مشتری برای پرداخت بستگی به دریافت (تامین) مالی از شخص ثالث دارد

۴- درآمدها زمانی ثبت شده اند که تعهدات مشتری برای پرداخت بستگی به فروش مجدد به شخص ثالث دارد^۴.

۵- درآمد زمانی ثبت شده است که هنوز خدمات آتی یا مشارکت مستمر فروشنده مهلت قانونی اش سپری نشده^۵

۶- درآمد زمانی ثبت شده است که تعهد مشتری به پرداخت وجه منوط به پذیرش نهایی پس از یک دوره ارزیابی توسط مشتری باشد (مشتری حق برگشت دادن کالا را داشته باشد).

۷- فروشهایی که در آنها عدم قطعیت قابل ملاحظه ای در خصوص قابلیت وصول وجه یا توانایی فروشنده به رعایت کامل گارانتی وجود داشته باشد.

۸- کالا حمل شده و به یک انبار منتقل شده تا به شرکت برگشت داده شود و اصلاحات (تغییرات) مدنظر مشتری روی کالا اعمال گردد.

۹- فروش کالاهایی که زودتر از موعد تحویل و بدون اطلاع مشتری ارسال شده اند (کالا سفارش داده شده اما زود ارسال شده است - نه در پایان سال)

۱۰- ارسال زودتر از موعد صورتحساب برای کالاهایی که تازه در اول مرحله مونتاژ هستند

۱۱- ارسال بخشی از محوله کالا و ثبت فروش بصورت کامل

۱۲- در نظر گرفتن بیش از واقع درصد تکمیل کار تا درآمد بیشتری شناسایی شود

۱۳- درآمد حق الزحمه مربوط به وصول مطالبات قبل از موعد شناسایی شده است^۶.

۱۴- ثبت های مربوط به فروش نقدی تا بعد از اتمام دوره مالی باز نگه داشته شده اند.

¹ Premature revenue recognition

² books held open

³ bill and hold

⁴ consignment sales

⁵ future services or continuing vendor involvement are still due

⁶ Fee income for receivables collection recognized prematurely

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

۱۵- ثبت درآمد مربوط به قراردادهای بلند مدت براساس زمان ارسال صورتحساب، بجای درصد پیشرفت کار یا کار تکمیل شده.

۱۶- مشارکت شرکت در پروژه ها بصورت نامناسبی بعنوان وام نشان داده می شود.

۱۷- شناسایی درآمد در معاوضه دارایی های مشابه

۱۸- شستن فروش^۱ (شناسایی نادرست یک سود/ یا اجتناب نادرست از زیان با فروش اوراق بهادار و همزمان خرید مجدد آن).

۱۹- شناسایی نادرست زیان غیرعملیاتی به هدف برگشت مالیاتی^۲.

۲۰- سابر مواردی که در انها در گگامد پیش از موعد شناسایی می شود

پ- طبقه بندی نادرست^۳

۱- قصور در تفکیک سود/زیانهای غیرعملیاتی غیرعادی و غیرمستمر از درآمد مستمر.

۲- اشتباه طبقه بندی دارایی های ثبت و سایر داراییها

۳- ترکیب حسابهای نقدی مسدود شده با حسابداری نقدی باز

۴- طبقه بندی مجدد سرمایه گذاری های بلند مدت بعنوان کوتاه مدت

۵- اشتباه طبقه بندی مطالبات به هر شکل

۶- اشتباه طبقه بندی هزینه ها

۷- اشتباه طبقه بندی بدهی ها

۸- سایر اشتباهات طبقه بندی

ت- داراییهای ساختگی و/یا کاهش هزینه های و بدهی ها

۱- موجودی کالاهای ساختگی (جعبه های خالی^۴) موجود در انبار کالا

۲- جعبه های کالا با برچسبهای اشتباه بعنوان موجودی کالای واقعی نشان داده می شوند در حالی که محتوای این جعبه ها موجودی کالاهای قراضه، منسوخ، یا مواد کم ارزش است.

۳- موجودی کالای امانی^۵، موجودی کالا اجاره شده، کالاهای فروخته شده ای که هنوز در صورتحسابشان ارسال نشده است، بعنوان موجودی کالای شرکت نشان داده شده اند.

۴- افزایش تعداد موجودی های کالا برای اقلام/ مکانهایی که هنوز حسابرس آنها را نشمرده است.

۵- بیشتر از واقع نشان دادن موجودی های در جریان بین مکانها^۶.

¹ Wash sales

² Recognizing NOL carry-forwards when not appropriate

³ Misclassification

⁴ empty boxes for hollow square

⁵ Consigned inventory

⁶ Overstating inventory in transit between locations.

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و انون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

- ۶- جایجایی فیزیکی موجودی کالا و شمارش آن در دو مکان
 - ۷- کالاهای نگه داشته در حساب موجودی که فروخته شده اند اما هنوز برای خریدار ارسال نشده اند
 - ۸- سازماندهی برای تأیید دروغین موجودی کالای شرکت که توسط دیگران نگهداری می شود.
 - ۹- شناسایی مقدار فیزیکی کالا به مقدار اشتباه.
 - ۱۰- دارایی های ثابت- خریدهای ساختگی .
 - ۱۱- وارد کردن رقم چک های هنوز وصول نشده (معوق)^۱ در حسای نقد شرکت
 - ۱۲- انتقال پول از یک بانک به بانک دیگر و نشان دادن آن فقط بعنوان سپرده و نه برداشت.
 - ۱۳- سایر داراییهای ساختگی و/یا کاشه داراییهای و بدهی ها
- ث- بیش از واقع نشان دان داراییها^۲ و کمتر از واقع نشان دادن هزینه ها/بدهی ها**
- ۱- درنظر نگرفتن ذخیره کافی برای مطالبات مشکوک الوصول و ذخیره زیان^۳
 - ۲- بیش از واقع نشان دادن موجودل کالا(بدون در نظر گرفتن ذخیره کافی برای مقداری که ممکن است از ناباب شود)^۴ - موجودی کالا بیش از واقع ارزش گذاری شده است از طریق کمتر نشان دادن سن آن^۵ و نادیده گرفتن نشانه های نابابی اش.
 - ۳- بیش از واقع نشان دادن موجودی کالا با رقیق کردن فیزیکی آن
 - ۴- سرمایه ای تلقی کردن هزینه های مربوط به موجودی کالا^۶
 - ۵- بیش از واقع نشان دادن میزان تکمیل کالای در جریان ساخت
 - ۶- درنظر گرفتن ذخیره ناکافی برای نقصان ارزش دارایی های ثابت
 - ۷- عدم کاهش ارزش دفتری سرمایه گذاری های^۷
 - ۸- متوقف کردن ثبتهای مربوط به پرداخت وجه نقد در قبل از پایان سال مالی درخصوص پرداخت هایی که در آنها حساب هزینه بدهکار است
 - ۹- تقلیل دادن ارزش دلار درخصوص موجودی کالای اول دوره
 - ۱۰- نشان دادن اموال و ماشین آلات به قیمت ارزیابی شده بجای بهای تمام شده تاریخی^۸
 - ۱۱- تخصص قیمت خرید بسیار بالا برای دارایی های ثابت در ادغام^۹
 - ۱۲- عدم شناسایی کاهش ارزش موجودی کالای در روش خرده فروشی

¹ Outstanding checks

² Overvalued assets

³ Inadequate allowance for bad debts/loan loss reserve

⁴ obsolescence reserve

⁵ altering aging

⁶ Capitalization of expenses into inventory

⁷ Not writing down investments.

⁸ Showing PPE(plant and equipment) at appraised value instead of cost.

⁹ Allocating too much of total purchase price in a merger to fixed assets

- ۱۳- طبقه بندی کاهش دائمی ارزش موجودی کالای خرده فروشی بعنوان نشانه ای برای کاهش ارزش فروش
- ۱۴- بیشتر از واقع نشان دادن بهای تمام شده موجودی کالاهایی که هنوز در شرکت موجودند.
- ۱۵- قصور در ثبت ذخیره مالیات انتقالی مربوط به داراییهای ارزشگذاری شده^۱
- ۱۶- سرمایه ای تلقی کردن هزینه های مربوط به دارایی های ثابت
- ۱۷- بیش از واقع نشان دادن داراییهای نامشهود
- ۱۸- بیشتر از واقع نشان دادن هزینه های تحقیق و توسعه
- ۱۹- بیشتر از واقع ارزشگذاری کردن پیش پرداخت تبلیغات و سایر هزینه ها
- ۲۰- سایر موارد مربوط به بیش از واقع ارزشگذاری کردن داراییها و کمتر از واقع ارزشگذاری کردن هزینه ها و بدهی ها.

ث- از قلم انداختن بدهی ها یا کمتر از واقع ارزشگذاری کردن آنها (تاثیرگذار بر داراییها و هزینه ها)

- ۱- گزارش وجه نقد دریافت شده تحت عنوان درآمد / حقوق مالکانه بجای کاهش بدهی
- ۲- قصور در بدهی منظور کردن بدهی های احتمالی برای دعاوی حقوقی و اختلافات مالیاتی^۲
- ۳- عدم ثبت بدهی در خرید نسبه موجودی کالا
- ۴- کم نشان دادن بدهی کمیسیون
- ۵- کم نشان دادن تضمین ها^۳
- ۶- سایر موارد حذف شده یا کمتر از واقع ارزشگذاری شده بدهی های

ج- حذف یا افشای نامناسب

- ۱- قصور در افشای هزینه های تضمین و بدهی های مربوط به آن، سایر احتمالی ها (نظیر تعهدات خرید)
- ۲- افشای ناکافی نقصان ارزش اوراق بهادار و داراییهای ثابت
- ۳- افشای نامناسی مزایای اعطایی به مدیریت^۴
- ۴- حسابداری نامناسب عملیات متوقف شده
- ۵- عدم افشای نقص فنی یا درماندگی مالی
- ۶- عدم افشای تغییر در اصول حسابداری
- ۷- مشکلات مربوط به افشای بحث و تجزیه و تحلیل مدیریت^۵
- ۸- مشکلات مربوط به افشا داده های عملیاتی

¹ Failure to record valuation allowance on deferred tax assets.

² Failing to accrue expected or contingent liabilities for litigation, tax

³ Underaccrued warranties

⁴ management perks

⁵ Management Discussion and Analysis (MD&A)

اولین همایش سراسری مشترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

۹- مشکلات مربوط به افشای اطلاعات حسابداری

۱۰- مشکلات مربوط به افشای سیاست حسابداری

۱۱- سایر موارد حذف/ افشا شده در یادداشتهای همراه

چ- تقلب های مربوط به سهام (حقوق مالکانه)

۱- استفاده از روش خرید بجای تلفیق

۲- ارزشگذاری نامناسی داراییهای دریافت شده در مبادله با سهام

۳- در نظر گرفتن وامهای دریافتی از سهامداران اولیه بعنوان حقوق مالکان^۱

۴- مخفی کردن درآمدهای هزینه ها در حقوق مالکان

۵- سایر تقلب های مربوط به حقوق مالکان

ح- معامله با اشخاص وابسته

۱- فروش ساختگی به افراد وابسته^۲

۲- مبادلاتی که یکی از طرفین بر اعمال دیگری نفوذ قابل ملاحظه یا کنترل دارد^۳

۳- گزارش دادن به عنوان درآمد/ سرمایه بجای بدهی، وفتی وجه نقد دریافت می شود

۴- مشکلات افشا

۵- سایر تقلب های مربوط به اشخاص وابسته

خ- حرکت در مسیر اشتباه (مسیر تقلب)

۱- انتقال درآمدها به دوره بعد

۲- کاستن استهلاک دارایی های مشهود و ناشهود از دوره های آینده

۳- ثبت هزینه های تجدید ساختار (بازسازی) در یک حساب واحد و بصورت کلی^۴

۴- منظور کردن یک دارایی ثابت به حساب هزینه^۵

۵- حذف موجودی کالا یا سایر داراییها

۶- بیشتر از واقع نشان دادن بدهی ها

۷- بیشتر از واقع نشان دادن هزینه مطالبات مشکوک الوصول

۸- بیشتر از واقع نشان دادن سایر هزینه های اختیاری

۹- تلفیق (بجای خرید) با سود مربوط به فروش داراییهای کمتر از واقع ارزشگذاری شده شرکت فرعی

۱۰- سایر مسیرهای متقلبانه و راه های نادرست

¹ Treating loans from principals as equity

² Fictitious sales to related parties.

³ Less-than-arm's-length transactions

⁴ one lump sum

⁵ Charging a fixed asset to expense.

د- اقدامات غیرقانونی

- ۱- زیرمیزی^۱
- ۲- اختلاس^۲
- ۳- مشکلات افشا
- ۴- سایر اقدامات غیرقانونی

ذ- متفرقه

- ۱- مسائل مربوط به تلفیق^۳
- ۲- مبادلات درون شرکتی^۴
- ۳- سایر موارد

¹ Kickbacks.

² Embezzlement

³ Consolidation issues

⁴ Inter-company transactions

اولین همایش سراسری
مسترک کارشناسی حسابداری و حسابرسی
دانشگاه اصفهان و کانون کارشناسان رسمی دادگستری اصفهان

منابع و مآخذ

- ایرانمش، علی (۱۳۹۰)، کنکاشی در یک دگردیسی مجرمانه: آنها از پس پرده همه چیز را کنترل می کنند» (فارسی). روزنامه اعتماد، ۱۳/۵/۱۳۸۶. بازبینی شده در ۲ تیر ۱۳۹۰.
- دادیان، حسن و آقایی، سحر. (۱۳۸۸)، بازدارندگی و نقش آن در پیشگیری از جرم، فصلنامه مطالعات حقوق خصوصی (حقوق-مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی): پاییز ۱۳۸۸، دوره ۳۹، شماره ۳، صص ۱۲۵-۱۴۸.
- سلیمانی، سجاد، (۱۳۹۲)، تحلیل جرم شناسی اختلاس، کارآگاه، دوره دوم، سال ششم، شماره ۲۳، صص ۱۱۵-۱۴۱.
- شیری، عباس، (۱۳۸۶)، «نقد و بررسی لایحه پیشگیری از وقوع جرم»، فصلنامه مطالعات و پیشگیری از جرم، نشریه پلیس پیشگیری نیروی انتظامی، شماره دوم.
- نظری، رضا و صیادی، محمد، (۱۳۹۲)، مثلث تقلب، فصلنامه حسابداری رسمی، شماره ۲۱ (پیاپی ۳۳)، صص ۲۷-۳۶.
- Bonita K. Peterson and Thomas A. Buckhoff, (2004), Anti-Fraud Education in Academia, *Advances in Accounting Education Teaching and Curriculum Innovations*, Volume 6:45-67
- Buckhoff, T. A., & Schrader, R. (2000). The teaching of forensic accounting in the United States. *Journal of Forensic Accounting*, 1 (1): 135 – 146.
- Peterson, B. K., & Reider, B. (2001). An examination of forensic accounting courses: Content and learning activities. *Journal of Forensic Accounting*, 2 (1): 25 – 41.
- Rezaee, Z. E., Lander, G. H., & Reinstein, A. (1996). Integrating forensic accounting into the accounting curriculum. *Accounting Education: A Journal of Theory, Practice and Research*, 1: 147 – 162
- Seda, M., Peterson Kramer, B.K. (2015). A Comparison of U.S. Forensic Accounting Programs with the National Institute of Justice Funded Model Curriculum, *Journal of Forensic & Investigative Accounting* Vol. 7, Issue 2:144-177.
- West Virginia University, 2007, Education and Training in Fraud and Forensic Accounting: A Guide for Educational Institutions, Stakeholder Organizations, Faculty, and Students, Document No: 217589